

Taksometra pakalpojumu organizēšanas lidostas “Rīga” teritorijā atbilstība normatīvo aktu prasībām

Rīga 2020

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

16.09.2020.

Atbilstības revīzijas "Satiksmes organizācijas pie lidostas "Rīga" atbilstība normatīvo aktu prasībām" ziņojums "Taksometru pakalpojumu organizēšanas lidostas "Rīga" teritorijā atbilstība normatīvo aktu prasībām".

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Trešā revīzijas departamenta 04.06.2019. revīzijas grafiku Nr.2.4.1-20/2019.

Revīzijas ziņojums apstiprināts ar Valsts kontroles Trešā revīzijas departamenta 16.09.2020. lēmumu Nr.2.4.1-20/2019.

Vāka noformējumā izmantots attēls no tīmekļa vietnes www.depositphotos.com.

Cienījamais lasītāj!

Starptautiskās lidostas "Rīga" (turpmāk – Lidosta) komplekss būvēts laikā no 1968. līdz 1974.gadam. Pēdējo 20 gadu laikā strauji pieaudzis ar aviotransportu pārvadāto pasažieru skaits, tāpēc Lidostas infrastruktūru bija nepieciešams attīstīt, lai uzlabotu gan aviopārvadājumu drošību, gan pasažieru apkalpošanas kvalitāti. Pirmie nopietnie rekonstrukcijas darbi Lidostā notika 1994.gadā, savukārt 2015.gadā tika pabeigta projekta "Starptautiskās lidostas "Rīga" infrastruktūras attīstība" īstenošana, veicot, piemēram, skrejceļa un manevrēšanas ceļu renovāciju un izbūvi, kā arī Ziemeļu termināļa izbūvi.

Lai arī Lidosta arvien straujāk attīstās, veidu, kā pasažierim nokļūt Lidostā vai doties prom no tās, gadiem nav skārušas būtiskas izmaiņas.

Nu jau vispāratzīts ir uzskats, ka modernā lidostā priekšroka ir sabiedriskajam transportam. Rīgas Lidostā esošā infrastruktūra nemudina izmantot sabiedrisko transportu, lai nokļūtu no Lidostas pilsētas centrā. Tā ir izveidota tā, lai pasažieris kā prioritāti apsvērtu izmantot taksometru pakalpojumus, jo sabiedriskā transporta pieturvieta pasažieru uzņemšanai atrodas būtiski tālāk, savukārt taksometru līnija – tieši pie atlidošanas termināļa. Daļu Lidostas pasažieru plūsmas veido ārvalstu viesi, kuriem ir ērtāk un, ņemot vērā Lidostas infrastruktūras uzbūvi un satiksmes organizāciju, arī vieglāk iegūt konkrēto pakalpojumu tieši pie atlidošanas termināļa izejas.

Situācija varētu būtiski mainīties, izbūvējot jauno pasažieru termināļa publisko daļu un ar to saistīto infrastruktūru un savienojumu ar "Rail Baltica" dzelzceļa līniju. Tomēr līdz ar Covid-19 globālo pandēmiju Lidostas attīstības plāni ir nenoteikti.

Ņemot vērā, ka nav zināms, kad tiks pabeigts Lidostas termināļa attīstības projekts, Lidostai pasažieru pārvadājumu un satiksmes, tai skaitā taksometru pakalpojumu, organizēšana būs jānodrošina esošās infrastruktūras ietvaros. Tāpēc taksometru pakalpojumiem tuvāko gadu laikā arvien būs būtiska nozīme Lidostas teritorijā.

Pateicamies par sadarbību mūsu galvenajai revidējamai vienībai – VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"", kā arī par pasažieru pārvadājumu nozari atbildīgajai – Satiksmes ministrijai.

Valsts kontrole arī izsaka pateicību Finanšu ministrijai, Iepirkumu uzraudzības birojam, Konkurences padomei, Patērētāju tiesību aizsardzības centram, Valsts policijai, Valsts ieņēmumu dienestam, kas revidentiem sniedza viedokli revīzijas laikā.

Ar cieņu

departamenta direktore

Inga Vārava

Saturs

Kopsavilkums	5
Galvenie secinājumi	6
Būtiskākie ieteikumi	10
Ziņojuma struktūra	10
Jomas un situācijas problemātikas raksturojums	11
KONSTATĒJUMI, SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	17
Lidostas rīcība, organizējot un nododot ārpakalpojumā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanu Lidostas teritorijā	17
Stratēģijas pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanai iegāde	19
Stratēģijas satiksmes organizācijai pie lidostas "Rīga" izstrāde un ieviešana	24
Pasažieru pārvadājumu ar taksometriem regulējuma attīstība un realizācija	34
Laikā no 28.09.2017. līdz 01.09.2019. pasažieru pārvadājumu regulējumā izdarītās izmaiņas, kas attiecas uz taksometru pakalpojumu sniegšanu Lidostas teritorijā	36
Pasažieru pārvadājumu ar taksometru regulējuma realizācija Lidostā pēc 01.09.2019.	39
Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" viedoklis	47
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes	48
Atsauces	56

Kopsavilkums

Taksometru pakalpojumi no patērētāju viedokļa lielākajā daļā gadījumu nav aizstājami, jo to specifika ietver pasažiera nogādāšanu no vienas konkrētas vietas uz citu konkrētu vietu konkrētam pasažierim nepieciešamajā maršrutā un laikā¹.

Arī taksometru pakalpojumu sniedzējiem Lidostas pasažieru apkalpošana ir viens no būtiskiem ienākumu gūšanas avotiem. Taksometru stāvvietas, kas izvietotas pie objektiem, kuru apmeklētāji veido pastāvīgu pasažieru plūsmu, ir nozīmīgas kopējā taksometru pakalpojumu sniegšanas tirgū. Rīgas taksometru pakalpojumu sniegšanas tirgū pastāv konkurence, tādēļ par tiesībām uzņemt pasažierus pie šādiem objektiem ir daudzu pārvadātāju interese.

Lidostā ar taksometru pakalpojumiem saistītiem problēmjaudājumiem ir vairāk nekā 10 gadus sena priekšvēsture. Tiesvedību ietvaros tika vērtēta gan Lidostas rīcība, izvēloties taksometru pakalpojumu sniedzējus, gan Lidostas noteiktās prasības taksometru pakalpojumu sniegšanai Lidostas teritorijā.

Gadiem ierastā Lidostas prakse noteikt kārtību un prasības pārvadātājiem taksometru pakalpojumus sniegšanai Lidostas taksometru līnijā tika izbeigta ar tiesas 23.03.2017. pieņemto lēmumu.

Tiesa secināja², ka Lidostas noteiktā kārtība liedz iespēju visiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem pretendēt uz vienlīdzīgu pieeju publiskas lietas izmantošanā. Tādēļ tiesa uzlika Lidostai par pienākumu veikt nepieciešamās izmaiņas izstrādātajā kārtībā, kā arī satiksmes organizācijā Lidostas teritorijā. Stājoties spēkā tiesas spriedumam, Lidostai bija jānodrošina tā nekavējoša un pienācīga izpilde, proti, jādemontē barjera, kas ierobežo piekļūšanu jau izbūvētai infrastruktūrai ar noteiktu satiksmes organizāciju.

Lai arī tiesu procesos³ kā atbildētājas piedalījās gan Lidosta, gan tās kapitāla daļu turētāja Satiksmes ministrija, to reakcija uz tiesas lēmumiem bija novēlota. Novēlota rīcība gan rezultējās ar tiesas lēmumu par piespiedu naudas piemērošanu Lidostas valdes locekļiem un Satiksmes ministrijas valsts sekretāram, gan radīja apstākļus, lai taksometru pakalpojumu sniegšana Lidostas teritorijā 2017.gadā kļūtu nekontrolēta, proti:

- ❖ ar 23.03.2017. tiesas sprieduma⁴ spēkā stāšanos palielinājās taksometru pakalpojumu sniedzēju skaits, kuri, lai gūtu priekšrocības un varētu pasažieri uzņemt ātrāk, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, radīja konfliktsituācijas ar citiem pakalpojuma sniedzējiem;
- ❖ pieauga pasažieru neapmierinātība un sūdzības par taksometru pakalpojumu kvalitāti un nesamērīgas maksas pieprasīšanu.

Risinot izveidojušos situāciju ar taksometru pakalpojumu sniegšanu Lidostas publiskiem mērķiem paredzētajā teritorijā, Lidosta izvēlējās 2017.gada decembrī izsludināt atklātu konkursu par tiesībām izstrādāt un īstenot Lidostas teritorijā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģiju. Pēc konkursa 2018.gada vidū pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšana tika nodota ārpalpojuma. Līgums ar ārpalpojuma sniedzēju bija spēkā līdz 30.11.2019.

Ievērojot, ka Lidostas kompetencē nebija novērst ar taksometru pakalpojumu sniegšanu saistītās problēmas Lidostas teritorijā pilnībā, bija nepieciešams izdarīt grozījumus normatīvajos aktos. Situācija ar taksometru pakalpojumu sniegšanu Lidostā bija arī galvenais faktors, kas lika grozīt gan Autopārvadājumu likumu, gan uz tā pamata izdotos Ministru kabineta noteikumus⁵.

Ņemot vērā jau ilgstoši pastāvošās problēmas, kā arī biežās regulējuma izmaiņas, Valsts kontrole ir veikusi revīziju, lai izvērtētu:

- ❖ vai Lidostas rīcība, organizējot un nododot ārpakalpojumā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanu Lidostas teritorijā, ir bijusi likumīga, Lidosta ir nodrošinājusi noslēgtā līguma izpildes kontroli un vai Lidosta no darījuma ir guvusi labumu, tai skaitā infrastruktūras uzlabojumus;
- ❖ vai Lidostas, kuras vispārīgais stratēģiskais mērķis ir radīt, uzturēt un pilnveidot pozitīvu klientu pieredzi, un tās valsts kapitāla daļu turētājas un par pasažieru pārvadājumu nozares atbildīgās Satiksmes ministrijas darbības un risinājumi ir devuši pozitīvu rezultātu pasažieru tiesību ievērošanā.

Galvenie secinājumi

Lidosta nedrīkst noteikt savu kārtību, kādā sniedz taksometru pakalpojumus Lidostas teritorijā. Tas skaidri secināts arī 23.03.2017. tiesas spriedumā⁶. Lidosta kā publiskas lietas īpašniece ir tiesīga organizēt satiksmi atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Revidenti vērs uzmanību, ka pēc tiesas sprieduma spēkā stāšanās Lidostas rīcībā līdz pat 15.09.2019. nebija pietiekamu tiesisku instrumentu, kas ļautu novērst problēmas taksometru pakalpojuma organizēšanā, jo Autopārvadājumu likumā, kā arī Ministru kabineta noteikumos nebija noteikti ierobežojumi piekļuvei Lidostas publiskiem mērķiem paredzētajai teritorijai – Lidostas taksometru līnijai.

Lai risinātu ar taksometru pakalpojumiem saistītās problēmas, Lidosta 04.12.2017. izvēlējās nodot ārpakalpojumā satiksmes organizācijas kārtību Lidostas teritorijā. Izvēloties pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas Lidostas teritorijā (turpmāk – Stratēģija) izstrādātāju un īstenotāju, Lidosta ir nepareizi noteikusi iepirkuma priekšmetu, kā rezultātā, atlasot pretendentes pakalpojuma līguma ar līgumsummu ap 1,3 milj. *euro* noslēgšanai, nav piemērojusi kādu no Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā iekļautajām iepirkuma procedūrām. Savukārt Lidostas rīcību, veicot Stratēģijas izpildes kontroli, nevar atzīt kā atbildīgu un uz mērķi – uzlabot sniegto pakalpojumu kvalitāti un pasažieru apmierinātību – vērstu.

Satiksmes ministrija kā vadošā iestāde pasažieru pārvadājumu nozares regulējuma izstrādē vilcinājās savlaicīgi un atbilstoši reaģēt, lai jau 2017.gadā noteiktu prasības taksometru pakalpojumu sniedzējiem Lidostā. Lai arī Satiksmes ministrija laikā no 28.09.2017. līdz 01.09.2019. vairākkārt ir izstrādājusi un ir izdarītas izmaiņas pasažieru pārvadājumu regulējumā, tomēr revīzijā secināts, ka aizvien nav panākts nepieciešamais rezultāts, lai pasažieri Lidostā varētu izvēlēties drošu, kvalitatīvu un savām vajadzībām atbilstošu pakalpojumu.

Lidostas rīcība, organizējot un nododot ārpakalpojumā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanu Lidostas teritorijā

Lai risinātu ar taksometru pakalpojumu sniegšanu saistītās problēmas, Lidosta nolēma 2017.gada decembrī izsludināt atklātu konkursu par tiesībām izstrādāt un īstenot pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas Stratēģiju. Stratēģijas izstrāde un īstenošana aptvēra taksometru līniju, kas atrodas vistuvāk Lidostas termināļa pirmajam stāvam, brauktuvi otrajā stāvā, kas paredzēta pasažieru nogādāšanai līdz ieejai izlidošanas terminālī, un joslu starp taksometru līniju un autostāvvietu P1, kas paredzēta starptautisko un starppilsētu autobusu iebraukšanai.

Pamatojoties uz revīzijā iegūto informāciju un Iepirkumu uzraudzības biroja, kura kompetencē ietilpst pārraudzīt iepirkuma procedūru atbilstību likuma prasībām, sniegto viedokli, ir secināts, ka, izvēloties Stratēģijas izstrādātāju un īstenotāju, Lidosta nepamatoti uzskatīja noslēdzamo līgumu par sadarbības līgumu, lai arī līgums noslēgts par pakalpojumu, kas Lidostai bija nepieciešams un vajadzīgs, tai skaitā,

lai nodrošinātu drošības nosacījumu kontroli Lidostas priekšlaukumā, izstrādātu un īstenotu pie Lidostas vienotu kustības organizāciju, ērtu piekļuvi sabiedriskajam transportam, racionālu ietvju un brauktvju izvietojumu, pēc iespējas mazāku manevru skaitu galamērķa sasniegšanai, u.tml.

Lidostai nepareizi nosakot iepirkuma priekšmetu, atlasot pretendentes līguma noslēgšanai par līgumsummu ap 1,3 milj. *euro*, nav piemērota kāda no Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā iekļautajām iepirkuma procedūrām. Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu regulējuma vietā Lidosta, organizējot iepirkumu, piemēroja savu iekšējo kārtību, kas paredz informāciju par konkursu publiskot tikai presē un Lidostas mājaslapā, tā, iespējams, sašaurinot pretendente loku. Tirgus dalībnieki / potenciālie pretendenti izvērtē dalību iepirkumos, pamatojoties uz Iepirkumu uzraudzības biroja, kā arī Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī iekļautajiem paziņojumiem, tādēļ tie nevarēja uzzināt patieso iepirkuma saturu, līdz ar to arī iesniegt savus piedāvājumus. Sabiedrības interesēs ir publisko iepirkumu principiem (atklātībai un vienlīdzīgai attieksmei pret visiem pretendentiem) atbilstošas procedūras piemērošana arī gadījumos, kad privātpersonām tiek piešķirtas tiesības, kas saistītas ar publiskas lietas izmantošanu saimnieciskās darbības veikšanai. Neatbilstoši izsludinot iepirkumu, Lidosta nav ievērojusi iepirkuma procedūras atklātumu, piegādātāju brīvu un taisnīgu konkurenci, tādējādi ierobežojot konkurenci starp piegādātājiem, kas piedāvā sniegt tirgū attiecīgos pakalpojumus.

Par konkursa uzvarētāju tika atzīts vienīgais pretendents – pilnsabiedrība "Lidostas Satiksme", ar kuru 04.06.2018. noslēgts līgums uz diviem gadiem par pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas izstrādi un īstenošanu (turpmāk – Līgums) ar iespēju to pagarināt vēl līdz 31.12.2021.

Lai arī Līguma nosacījumi paredzēja, ka Stratēģijas izstrāde jāpaveic 60 kalendārajās dienās no Līguma spēkā stāšanās dienas, savukārt Stratēģija jāievieš 30 dienās no izstrādes brīža, Lidosta akceptēja, ka Stratēģija tiek izstrādāta pa atsevišķiem posmiem, nevis kā vienots visu darbību kopums, kas jāīsteno 30 dienu laikā. Faktiski Stratēģijas gala pieņemšanas un nodošanas akts tika parakstīts tikai pēc 132 dienām, t.i., 14.11.2018., turklāt jau sākotnēji Stratēģijas projekts, par ko puses 30.08.2018. parakstīja pieņemšanas un nodošanas aktu, izstrādāts un arī ar 14.11.2018. gala pieņemšanas un nodošanas aktu apstiprinātais un pieņemtais, bija tikai Stratēģijas pirmais posms, kam Līguma darbības laikā sekoja vēl divi atsevišķi Stratēģijas posmi. Lidosta, apstiprinot Pilnsabiedrības izstrādātos Stratēģijas posmu piedāvājumus, nevienojās par konkrētiem visiem veicamajiem darbiem, pasākumiem, izpildes termiņiem, bet gan tikai par īstermiņā prioritāri veicamajiem darbiem. Tādējādi, revidentu ieskatā, negūstot visaptverošu priekšstatu par Pilnsabiedrības kopējo plānu atbilstību Lidostas darba uzdevumam.

Vērtējot Līguma noslēgšanas un izpildes procesu un apstākļus, kā arī Lidostas darba uzdevumu, Stratēģijas projektu un Stratēģijas posmu tehniskos piedāvājumus, revīzijā secināts, ka pēc Stratēģijas posmu īstenošanas par Lidostas infrastruktūras uzlabojumiem var uzskatīt Pilnsabiedrības uzstādītās ceļazīmes, kuras izbeidzot Līgumu pēc pusotra gada, 30.11.2019., Pilnsabiedrība nodeva Lidostai īpašumā bez atlīdzības. Tātad Stratēģijas izpildes laikā Pilnsabiedrība nav veikusi tādas darbības, ko Lidosta pati nebūtu varējusi veikt. Būtiski atzīmēt, ka līguma darbības laikā nav veikti citi būvdarbi, kā tikai ceļazīmju uzstādīšana, lai gan prasība konkursā bija, ka pretendents jābūt ar pieredzi būvprojektu realizēšanā vai uzraudzībā. Arī Līgums satur norādes par prasībām uzturēšanai, ja Līguma ietvaros tiek veikti būvdarbi.

Lidostas atklātā konkursa darba uzdevums aptvēra plašu risināmo jautājumu loku. Piemēram, tajā bija iekļauta prasība izstrādāt un īstenot pie Lidostas vienotu kustības organizāciju, tai skaitā nodrošināt mazaizsargāto (tai skaitā personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām, uztveres vai veselības problēmām) satiksmes dalībnieku drošību, paredzot universāla dizaina principus. Pilnsabiedrība Lidostas darba uzdevuma realizācijai bija iecerējusi apzināt Eiropas un citu valstu praksi transporta

plūsmas analizē un modelēšanā, kā arī informācijas tehnoloģiju izmantošanā. Tomēr revīzijā iegūtā informācija liecina, ka vienots transportlīdzekļu un gājēju kustības plāns nav izstrādāts un realizēts. No Lidostas iesniegtās informācijas arī neizriet, ka, izstrādājot Stratēģijas posmus, Pilnsabiedrības piedāvātie risinājumi būtu pamatoti ar citu valstu pieredzi.

Revidenti uzskata, ka, slēdzot Līgumu ar Pilnsabiedrību, Lidostas galvenais ieguvums no darījuma bija iespēja gūt finanšu labumu. Lidostas ieņēmumi par Pilnsabiedrībai nodotajām tiesībām izstrādāt un īstenot Stratēģiju veidoja 35 000 *euro* (bez PVN) mēnesī, kas par 14% pārsniedz Lidostas pašas iepriekš gūtos ieņēmumus no pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem 2017.gada astoņos mēnešos. Ņemot vērā, ka Lidosta zināja, kādi ir prognozējamie Pilnsabiedrības ieņēmumi, ko tā gūs, īstenojot Stratēģiju, revidenti uzskata, ka Lidostai nebija pamata uzskatīt, ka Pilnsabiedrība, kurai, īstenojot Stratēģiju, bija gan jāgūst ieņēmumi, no kuriem jāsedz Lidostai maksājamā ikmēneša maksa, gan jāsedz ar Stratēģijas īstenošanu saistītās izmaksas, gan no uzņēmējdarbības viedokļa – arī jāgūst peļņa, veiks darbības Lidostas infrastruktūras uzlabošanai.

Sākotnēji Līgums par tiesībām Lidostas teritorijā īstenot pasažieru pārvadājumu pakalpojumus un satiksmes organizēšanas stratēģiju bija noslēgts uz diviem gadiem ar iespēju to pagarināt vēl līdz 31.12.2021. Pilnsabiedrība jau pēc pusotra gada ierosināja to lauzt, pamatojot to ar ieņēmumu samazinājumu pēc 01.09.2019. spēkā esošo Ministru kabineta noteikumu⁷ pieņemšanas. Vienlaikus revidenti uzskata, ka šāds rezultāts ir arī likumsakarīgs, jo jau pirms Līguma noslēgšanas pastāvēja risks, ka Lidostas izvirzītais darba uzdevums netiks izpildīts.

Lidostas kā valsts kapitālsabiedrības interese nevar būt tikai ieņēmumi. Tai jā rūpējas arī, lai Līguma izpildes rezultātā gūtie infrastruktūras uzlabojumi paaugstinātu sniegto pakalpojumu kvalitāti un pasažieru apmierinātību. Līdz ar to revidenti nevar atzīt Lidostas rīcību kā atbildīgu un uz savstarpēju izdevīgumu vērstu sadarbību ar mērķi uzlabot sniegto pakalpojumu kvalitāti un pasažieru apmierinātību.

Kopš 2019.gada decembra Lidosta pati organizē satiksmi ierobežotas piekļuves publiskiem mērķiem paredzētajā teritorijā. Līdz ar to Lidostai ir jārod risinājums, lai pasažieru pārvadājumu satiksmes organizācijā Lidostas priekšlaukumā iekļautu visus taksometru pakalpojumu sniedzējus (t.sk. taksometru pakalpojumu sniedzējus, kas izmanto tikai elektronisko sakaru līdzekļus tiešsaistes režīmā tīmekļvietnē vai mobilajā lietotnē), tā nodrošinot lielākas izvēles iespējas pasažieriem un vienlīdzīgas konkurences apstākļus pakalpojumu sniedzējiem, veicinot arī konkurenci starp pakalpojumu sniedzējiem gan ar pakalpojuma cenu, gan kvalitāti.

Pasažieru pārvadājumu ar taksometriem regulējuma attīstība un realizācija

Kopš 2017.gada, kad Lidostas teritorijā taksometru pakalpojumu sniegšana kļuva nekontrolēta, tās risināšanā ir iesaistīties gan Ministru prezidents, uzdodot Satiksmes ministrijai rast risinājumu problēmas novēršanai, gan Satiksmes ministrija, kuras iniciatīvas rezultātā, lai panāktu risinājumu, ir veikti gan grozījumi Autopārvadājumu likumā, gan uz tā pamata izdotajos Ministru kabineta noteikumos⁸, kā arī pieņemti jauni Ministru kabineta noteikumi⁹.

Revīzijā secināts, ka pirms diviem gadiem identificētās problēmas joprojām ir aktuālas un joprojām var tikt pārkāptas pasažieru (patērētāju) tiesības (piemēram, nenodrošinot pasažierim (patērētājam) pirms brauciena informāciju par braukšanas maksas tarifiem u.c.).

Nozīmīgu atbalstu Lidostai varēja sniegt Satiksmes ministrija, kura ir gan vadošā iestāde pasažieru pārvadājumu nozares regulējuma izstrādē, gan Lidostas valsts kapitāla daļu turētāja. Lai arī Satiksmes ministrijas rīcībā bija informācija par problēmām taksometru pakalpojumu sniegšanā Lidostas taksometru līnijā, ar grozījumiem Autopārvadājumu likumā¹⁰ situācija Lidostā tika padarīta vēl problemātiskāka.

Ar 01.03.2018. spēkā stājās grozījumi Autopārvadājumu likumā, ar kuriem tika atcelti braukšanas maksas ierobežojumi (griesti). Lai arī grozījumi tika veikti ar mērķi uzlabot nodokļu nomaksu pasažieru

pārvadājumu nozarē, to sekas bija aizvien biežāki Lidostas pasažieru tiesību pārkāpumi, kas izpaudās, pieprasot no pasažieriem nesamērīgu braukšanas maksu vai atsakoties vest pasažierus salīdzinoši nelielā attālumā.

18.12.2018. tika izdarīti grozījumi Ministru kabineta noteikumos¹¹, kas precizē kārtību, kādā pasažieris tiek informēts par pārvadātāja piemērotajiem tarifiem par braucienu taksometrā, jo problēma saistībā ar nesamērīgas maksas pieprasīšanu arvien bija aktuāla. Arī šie normatīvā akta grozījumi nedeva rezultātu.

Jau pēc sešiem mēnešiem tiek iniciētas un izstrādātas nākamās izmaiņas pasažieru pārvadājumu ar taksometru regulējumā. Būtiski norādīt, ka, izstrādājot grozījumus Autopārvadājumu likumā, kā arī izstrādājot jaunus Ministru kabineta noteikumus¹², kas stājās spēkā 01.09.2019., normatīvo aktu projektu anotācijās norādīts, ka braukšanas maksas atcelšanas radīto problēmu novēršanai iepriekš veiktās izmaiņas¹³ nav sasniegušas nepieciešamo mērķi un novērsušas identificēto problēmu.

Ar 01.09.2019. stājās spēkā Autopārvadājumu likumā un Ministru kabineta noteikumos¹⁴ noteiktā speciālā kārtība taksometru pakalpojumu organizācijai Lidostas taksometru līnijā, tās kontroles mehānisms, prasības pārvadātājiem pakalpojumu sniegšanai Lidostas taksometru līnijā, kā arī tika ieviesta iespēja Lidostas pasažieriem taksometru pakalpojumu apmaksu veikt ar priekšapmaksas vaučeru (samaksu kā fiksētu cenu).

Revidentu ieskatā, regulējuma izmaiņas varētu veicināt taksometru pakalpojumu sakārtošanu Lidostā, tomēr revīzijā iegūtā informācija liecina, ka pasažieru tiesību aizsardzība arvien nav nodrošināta:

- ❖ lai arī noteiktās prasības pārvadātājiem un ieviestais to kontroles mehānisms ir novērsis pasažieru sūdzības par taksometru pakalpojumu kvalitāti, prasības attiecas tikai uz pārvadātājiem, kas sniedz pakalpojumus Lidostas taksometru līnijā. Joprojām Lidostā pastāv problēma ar pārvadātājiem, kuri piedāvā taksometru pakalpojumus ārpus Lidostas taksometru līnijas. Proti, pasažieriem tiek piedāvāti taksometru pakalpojumi, par kuru kvalitāti un cenu pasažieris nevar gūt pārlicību, lai varētu izvēlēties savām vajadzībām atbilstošu taksometru pakalpojumu sniedzēju;
- ❖ atzinīgi vērtējama ieviestā iespēja pasažierim taksometra pakalpojuma apmaksu veikt ar priekšapmaksas vaučeru, tomēr Lidostas pasažieriem šis pakalpojums netiek nodrošināts, jo neviens to iegādāties nepiedāvā. Arī Lidostas mājaslapā iekļautā informācija nedod pasažieriem iespēju iepazīties ar taksometru pakalpojumu saņemšanas kārtību un iespējamām brauciena izmaksām, tādējādi nav novērsta Satiksmes ministrijas identificētā problēma – pasažieru informācijas trūkums par taksometru pakalpojumu izmaksām, kas var rezultēties nesamērīgas samaksas pieprasīšanā;
- ❖ Satiksmes ministrija revīzijā ir norādījusi, ka kontroles institūciju ierobežotā kapacitāte rada labvēlīgus apstākļus noteiktās tiesību normas neievērot, jo stingrs un visaptverošs regulējums nebūs efektīvs, ja netiks nodrošināta tā ievērošanas kontrole. Tomēr revidenti, izvērtējot revīzijā iegūto informāciju, tai skaitā par kontroles institūciju veiktajām pārbaudēm, vērš uzmanību, ka Lidostas taksometru pakalpojumu sniegšanas galvenās identificētās problēmas ir saistītas nevis ar kontroles dienestu ierobežoto kapacitāti, bet gan ar to, ka ieviestie risinājumi identificētās problēmas nenovērš.

Valsts kontrole cer, ka šīs revīzijas rezultāti un konstatētais par problēmām, kas aizvien pastāv taksometru pakalpojumu sniegšanā Lidostā, būs noderīgi gan Lidostai, gan Satiksmes ministrijai kā vadošai iestādei pasažieru pārvadājumu nozares regulējuma izstrādē, kā arī kā Lidostas valsts kapitāla daļu turētājam, lai izvērtētu revīzijas laikā konstatētās regulējuma nepilnības, novērstu tās, tā nodrošinot Lidostas pasažieru tiesības iegūt pietiekamu, skaidru informāciju par taksometru pakalpojumiem Lidostā, lai varētu izvēlēties savām vajadzībām atbilstošu piedāvājumu.

Būtiskākie ieteikumi

Pamatojoties uz revīzijā izdarītajiem secinājumiem, Lidostai ir sniegti divi ieteikumi pasažieru pārvadājumu ar taksometriem satiksmes organizācijas Lidostas teritorijā uzlabošanai:

- ❖ ņemot vērā Lidostas attīstības plānus, Lidostai sadarbībā ar kapitāla daļu turētāju un par nozari atbildīgo Satiksmes ministriju rast risinājumu, lai pasažieru pārvadājumu satiksmes organizācijā Lidostas priekšlaukumā iekļautu visus taksometru pakalpojumu sniedzējus (tai skaitā taksometru pakalpojumu sniedzējus, kas izmanto tikai elektronisko sakaru līdzekļus tiešsaistes režīmā tīmekļvietnē vai mobilajā lietotnē), tā nodrošinot lielākas izvēles iespējas pasažieriem un vienlīdzīgas konkurences apstākļus pakalpojumu sniedzējiem, veicinot arī konkurenci starp pakalpojumu sniedzējiem gan ar pakalpojuma cenu, gan kvalitāti;
- ❖ ņemot vērā ārvalstu lidostu labo praksi, iekļaut mājaslapā detalizētu informāciju par pārvadātājiem, kas ir tiesīgi sniegt pakalpojumus Lidostas taksometru līnijā, to piemērotajiem tarifiem, kā arī riskiem, ar kādiem, izvēloties taksometru pakalpojumu sniedzēju, var saskarties pasažieri, tai skaitā ārvalstu viesi.

Lai izvairītos no nesamērīgas brauciena maksas piemērošanas situācijām, Valsts kontrole aicina arī Satiksmes ministriju kā pasažieru par pārvadājumu nozares atbildīgo ministriju izvērtēt, vai revīzijā konstatētās problēmas pasažieru pārvadājumu ar komerctransportu regulējuma realizēšanā nebūtu novēršamas jau nekavējoties.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ❖ revidējamās jomas īss raksturojums;
- ❖ revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi, sadalot tos divās galvenajās nodaļās: katras nodaļas ievadā ir sniegts Valsts kontroles viedoklis, izdarot būtiskākos secinājumus, tos tālāk pamatojot ar revīzijas konstatējumiem;
- ❖ revīzijas veikšanu raksturojošā informācija – revīzijas mērķis, apjoms, juridiskais pamatojums, kritēriji, Valsts kontroles un revidējamās vienības atbildība.

Ziņojumā ir sniegts viedoklis par Lidostas rīcības likumību, nododot ārpakalpojumā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas pie Lidostas stratēģijas izstrādi un ieviešanu, noslēgtā Līguma izpildes kontroli un Lidostas ieguvumiem no darījuma, kā arī par to, vai par pasažieru pārvadājumu nozares atbildīgās Satiksmes ministrijas darbības un risinājumi ir devuši pozitīvu rezultātu pasažieru tiesību ievērošanā.

Kopsavilkums

Jomas apraksts

Secinājums

Pamatojums

Ieteikums

Iestādes viedoklis

Revīzijas raksturojums

Jomas un situācijas problemātikas raksturojums

Starptautiskā lidosta "Rīga" ir valsts akciju sabiedrība, kuras kapitāla daļu turētāja ir Satiksmes ministrija.

Lidosta ir lielākais aviācijas pasažieru un kravu apkalpošanas centrs Baltijas valstīs, apkalpojot laikā no 2016. līdz 2018.gadam gandrīz pusi Baltijas reģiona pasažieru un lidojumu. Lidostā apkalpoto pasažieru skaits ar katru gadu pieaug, 2016., 2017. un 2018.gadā attiecīgi apkalpojot 5,4 milj., 6,1 milj. un 7,6 milj. pasažieru¹⁵.

2019.gadā Lidosta apkalpoja 7,8 milj. pasažierus. Saskaņā ar Starptautiskās lidostu padomes Eiropas reģionālās nodaļas (*Airport Council International, ACI Europe*) gaisa satiksmes ziņojumu par lidostu sniegumu 2019.gadā Lidosta ir bijusi trešā straujāk augošā lidosta starp Eiropas lielākajām un galvaspilsētu lidostām. Kopš 2005.gada Lidostas apkalpoto pasažieru skaits ir pieaudzis vairāk nekā četras reizes un tā ir kļuvusi par pārliecinošu līderi starp Baltijas valstu lidostām, kā arī par vienu no straujāk augošām lidostām Eiropas Savienībā¹⁶.

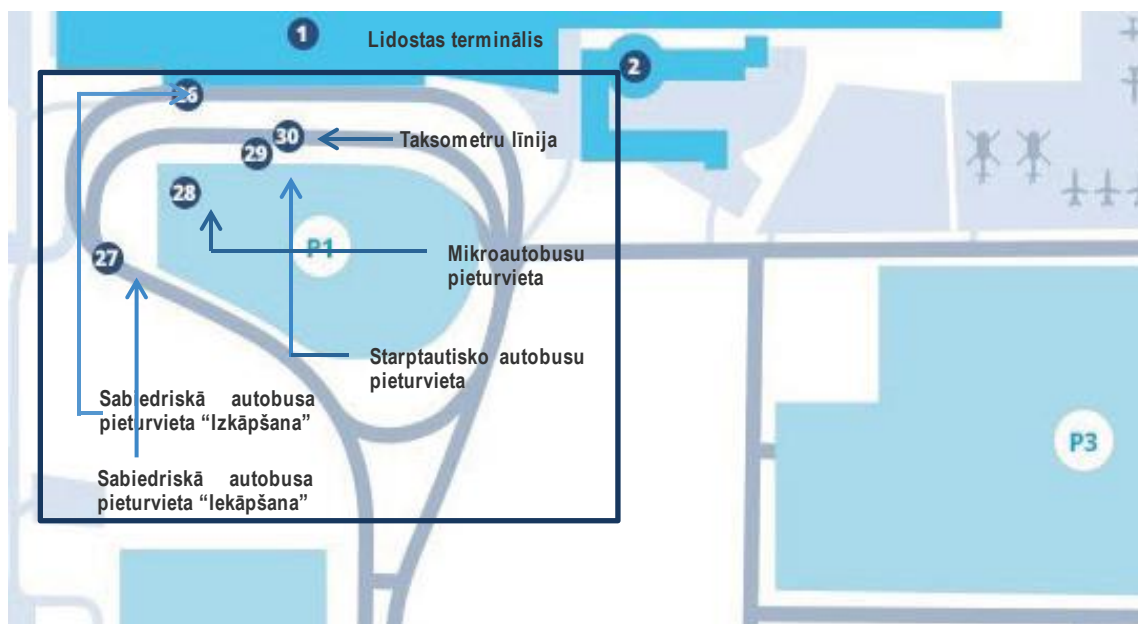
Lidostas pamatdarbība ir gaisa kuģu, pasažieru un kravu apkalpošana un citu (neaviācijas) pakalpojumu nodrošināšana Lidostas teritorijā. Galvenie neaviācijas pakalpojumu virzieni ir telpu un zemes iznomāšana, autostāvvietu un citi pakalpojumi. Galvenie lidostas finanšu rezultāti apkopoti 1.tabulā¹⁷.

1.tabula. VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" finanšu rezultāti no 01.01.2016. līdz 31.12.2019., euro

Rādītājs	2016.gads	2017.gads	2018.gads	2019.gads
Neto apgrozījums (milj. euro), tai skaitā:	50,45	54,64	60,79	64,99
- no aviācijas pakalpojumiem (milj. euro)	28,75	31,44	38,13	40,87
- no neaviācijas pakalpojumiem (milj. euro).	21,70	23,20	22,65	24,12
Peļņa (milj. euro)	0,36	3,47	10,02	22,14

Lidostai ir nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu – Starptautisko lidostu "Rīga"¹⁸, uz kura sastāvā ietilpstošā zemesgabala atrodas inženierbūve – lidostas priekšlaukums. Priekšlaukums ir publiska lieta, un uz tā (skatīt attēlu) atrodas īstermiņa autostāvvietā P1, kā arī:

- ❖ taksometru līnija, kur tiek sniegti taksometru pakalpojumi un kurai pieeju nosaka Lidostas iekšējie noteikumi¹⁹;
- ❖ sabiedriskā transporta pieturvietas, kurās pasažierus pārvadā RP SIA "Rīgas satiksme" autobusi un mikroautobusi;
- ❖ starptautisko, starppilsētu autobusu pieturvietas, kur pasažierus pārvadā starpvalstu un starppilsētu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzēji.

Attēls. VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" priekšlaukums.

Avots: <https://www.riga-airport.com/pasazieriem/terminala-un-teritorijas-plans/teritorijas-karte>

Lidostas ieņēmumi par priekšlaukuma izmantošanu veidojas no īstermiņa autostāvvietas P1, no taksometru līnijā iebraukušajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem un starptautisko pasažieru pārvadātājiem (autobusiem):

Gads	Ieņēmumi no priekšlaukuma izmantošanas, milj. euro	t.sk. no īstermiņa autostāvvietas P1, milj. euro	t.sk. no taksometru līnijā iebraukušajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem, milj. euro	t.sk. starptautisko pasažieru pārvadātājiem (autobusiem), milj. euro
2017.gads	1,49	1,23	0,234	0,027
2018.gads	1,55	1,52*		0,023
2019.gads	1,58	1,19**		0,386**

* Saskaņā ar Lidostas sniegto informāciju 2018.gadā ieņēmumi no taksometru līnijā iebraukušajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem grāmatvedības uzskaitē nav nodalīti, bet uzskaitīti kopā ar ieņēmumiem no īstermiņa autostāvvietas P1. No 2018.gada novembra daļu no ieņēmumiem veido arī ieņēmumi 54 833 euro (bez PVN) no pilnsabiedrības "Lidostas Satiksme".

**Periodā no 01.01.2019. līdz 30.11.2019. Lidostas ieņēmumi veidojas no pilnsabiedrības "Lidostas Satiksme" veiktās ikmēneša maksas (no taksometru līnijā iebraukušajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem un starptautisko pasažieru pārvadātājiem (autobusiem)) un Lidostas ieņēmumiem no autostāvvietas P1. Savukārt no 01.12.2019. līdz 31.12.2019. Lidostas ieņēmumi no taksometru līnijā iebraukušajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem grāmatvedības uzskaitē nav nodalīti, bet uzskaitīti kopā ar ieņēmumiem no īstermiņa autostāvvietas P1.

Atbilstoši Lidostas 2019.gada pārskatā²⁰ norādītajam 2020.gadā Lidostas saimnieciskā darbība līdz ar Covid-19 pandēmiju, atceļot starptautiskos pasažieru pārvadājumus, tai skaitā caur lidostām, ir būtiski ietekmēta. Lidosta prognozē būtisku sniegto pakalpojumu un ieņēmumu kritumu, tāpēc realizē

kompleksu izmaksu samazināšanas programmu, samazinot personāla un saimnieciskās darbības izmaksas, kā arī investīcijas.

Pirms ārkārtējās situācijas valstī noteikšanas Lidostas termināļa attīstības projekta sesto kārtu, kuras ietvaros tiktu veikta gan tehniskā projektēšana, gan būvniecība, bija paredzēts noslēgt 2023.gadā. Pašreiz Lidostas teritorijā iesāktie projekti transporta infrastruktūras attīstībai turpinās, un Lidostas termināļa tehniskās projektēšanas procesu ir plānots pabeigt līdz 2020.gada beigām. Savukārt būvniecības darbu termiņi nav noteikti un tiks aktualizēti, pieaugot prognozēto pasažieru skaitam un vērtējot iespējamo finansējuma piesaisti²¹.

Tā kā līdz ar Covid-19 pandēmiju Lidostas attīstības plāni ir nenoteikti, ņemot vērā, ka nav zināms, kad Lidostas termināļa attīstības projekta ietvaros tiks uzsākti būvdarbi un pabeigts termināļa attīstības projekts, Lidostai satiksmes un pasažieru pārvadājumu, tai skaitā taksometru, pakalpojumu organizēšana būs jānodrošina esošās infrastruktūras ietvaros.

Normatīvie akti, kas regulē revidējamo jautājumu

Lidostā jau no 2017.gada pastāvošās problēmsituācijas, ar kurām saskārās Lidostas pasažieri, izvēloties taksometru pakalpojumus tās teritorijā, ir bijis faktors, kura dēļ ir gan veikti grozījumi Autopārvadājumu likumā, gan grozīti, izstrādāti un pieņemti jauni Ministru kabineta noteikumi.

Autopārvadājumu likums nosaka vispārīgās prasības (piemēram, speciālās atļaujas un kartītes izsniegšanas kārtību, braukšanas maksas (tarifu) noteikšanu), pienākumus un atbildību taksometru pakalpojumu sniedzējiem, kā arī uzraudzības un kontroles institūcijas pār pasažieru pārvadājumu sniedzējiem un to pienākumus.

Saskaņā ar Autopārvadājumu likumu²² pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru ir pakalpojums, kurā pasažieris pēc vienošanās ar pārvadātāju tiek aizvests uz pasažiera norādīto vietu (tai skaitā pasažieru pārvadājumu pakalpojums, kuru piedāvā, pieprasa un apstiprina, izmantojot elektronisko sakaru pakalpojumus (tai skaitā tiešsaistes režīmā tīmekļvietnē vai mobilajā lietotnē)) un par kuru norēķinās atbilstoši taksometra skaitītāja reģistrētajai braukšanas maksai un papildmaksai.

Kopš 01.09.2019. Autopārvadājumu likumā ir noteiktas īpašas prasības taksometru pakalpojumiem starptautiskas nozīmes transporta infrastruktūras objektu (autoosta, dzelzceļa stacija, lidosta, osta) publiskiem mērķiem paredzētajās teritorijās. Šobrīd attiecībā uz Lidostu prasības attiecas tikai uz Lidostas publiskiem mērķiem paredzēto taksometru līniju, kurā noteikta ierobežota piekļuve. Šajā teritorijā pakalpojumus var sniegt tikai pārvadātāji vai uz līguma pamata izveidotas pārvadātāju apvienības, kuras izpilda regulējumā noteiktās prasības, piemēram, taksometru pakalpojumu sniegšana notiek transportlīdzeklīs, kuru vecums nepārsniedz piecus gadus, pārvadātājs nodrošina personu ar kustību traucējumiem apkalpošanu, vienotas prasības pārvadātāja reģistrētai preču zīmei vai dizainparaugam un ir saņēmis speciālo licences kartīti.

Prasības pasažieru pārvadājumu ar taksometru sniegšanai, tai skaitā plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai, un kārtību, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi, nosaka uz Autopārvadājumu likuma pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi²³.

Izstrādājot grozījumus, Ministru kabineta noteikumos²⁴ 18.12.2018. tika precizēta kārtība, kādā pasažieris tiek informēts par pārvadātāja tarifiem par braucienu, kā arī noteikts pienākums taksometra vadītājam pirms brauciena informēt pasažieri par aprēķinā piemērotajiem tarifiem. Papildus noteiktas prasības arī vizuālajai informācijai par tarifu norādi uz transportlīdzekļa virsbūves un salonā, kas stājas spēkā no 01.03.2019.

Tiesas atziņas, kas attiecas uz taksometru pakalpojumu sniegšanu

2007.gadā Lidosta atklāta konkursa rezultātā izvēlējās divus pretendentes, kuri iegūtu ekskluzīvas tiesības sniegt taksometru pakalpojumus Lidostas taksometru līnijā. Apstrīdot Lidostas atklātā konkursa rezultātus, sākotnēji Iepirkumu uzraudzības birojā, bet pēc tam ar pieteikumu administratīvajā tiesā²⁵

vērsās pretendents, kurš konkursa rezultātā neieguva tiesības sniegt taksometru pakalpojumus Lidostas teritorijā. Ar tiesas nolēmuma spēkā stāšanos²⁶ Lidostai tika liegtas tiesības izvēlēties taksometru pakalpojumu sniedzējus, ko tā bija iepriekš darījusi gadiem. Tomēr Lidosta turpināja veikt taksometru pakalpojumu sniedzēju izvēli, nosakot Lidostas teritorijā kārtību caurlaides saņemšanai taksometru pakalpojumu sniedzējiem – gan fiziskām, gan juridiskām personām. Proti, Lidostā uzņemt pasažierus bija tiesīgi tikai Lidostas kā teritorijas privātpašnieces noteiktajām prasībām atbilstoši taksometru pakalpojumu sniedzēji.

2013.gadā Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments sāka veidot judikatūru par tiesībām sniegt taksometru pakalpojumus Rīgas objektos, kam ir publiskas lietas statuss. Minētajos objektos ierasta prakse bija, ka taksometru pakalpojumus sniedza objektu īpašnieku vai nomnieka izvēlētas taksometru kompānijas, aizliedzot iebraukt taksometru stāvvietās citiem pakalpojumu sniedzējiem.

Laikā no 2013. līdz 2017.gadam Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments pieņēma lēmumus trijās administratīvajās lietās²⁷, kas tika ierosinātas, pamatojoties uz to taksometru pakalpojumu sniedzēju pieteikumiem, kuriem bija liegtas iespējas sniegt pakalpojumus Rīgas Centrālās dzelzceļa stacijas laukumā, Rīgas starptautiskajā autoostā, kā arī Lidostā. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, izskatot taksometru pakalpojumu sniedzēju pieteikumus, nosprieda, ka:

- ❖ publiska lieta ir tāda lieta, kas kalpo sabiedrības vajadzību nodrošināšanai. Līdz ar to tas, ka konkrētā lieta pieder privātpersonai vai tā ir nodota valdījumā, pats par sevi nenožīmē, ka attiecīgajai lietai nevar būt publiski tiesiskas lietas statuss;
- ❖ pienākumam nodrošināt publiskas lietas funkcionēšanu un pakalpojumu pieejamību ir publiski tiesisks raksturs. Lietas (zemes, ēkas, infrastruktūra), kas tiek izmantotas objektu darbības nodrošināšanai, līdz ar to ir aplūkojamas kā tādas, kas tiek izmantotas publiskā uzdevuma izpildes nodrošināšanai – sabiedrības vajadzību apmierināšanai;
- ❖ objektiem, kuriem ir publiskas lietas statuss, nav pamata slēgt tai publisku piekļuvi, aizbildinoties ar privātpašnieka tiesībām;
- ❖ jebkuram taksometru pakalpojumu sniedzējam ir no vienlīdzības principa izrietošas tiesības prasīt tādu pašu pieeju publiskas lietas izmantošanai kā citām personām.

Ievērojot iepriekš minētajās administratīvajās lietās nolemtu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta izveidotajā judikatūrā nostiprināts vienots princips publiskas lietas īpašniekiem, proti, visiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem jābūt nodrošinātai vienlīdzīgai pieejai taksometru pakalpojumu sniegšanā nozīmīgām infrastruktūras daļām.

Par publiskām lietām tiesa atzina gan Rīgas Centrālās dzelzceļa stacijas laukumu, gan Rīgas starptautiskās autoostas, kā arī Lidostas priekšlaukumu. Ievērojot administratīvo lietu ietvaros tiesas nolemtu, Lidostai tika liegtas tiesības regulēt taksometru pakalpojumu sniegšanu, un tai bija jānodrošina taksometru pakalpojumu sniedzējiem piekļuve taksometru līnijai pēc vienlīdzīgiem nosacījumiem.

21.08.2013., iebilstot pret Lidostas noteikto kārtību pakalpojuma sniegšanai, taksometru pakalpojumu sniedzējs vērsās Satiksmes ministrijā ar lūgumu nodrošināt tam pieeju publiskai lietai – taksometru līnijai Lidostā. Satiksmes ministrija pieteicējam norādīja²⁸, ka no spēkā esoša tiesiskā regulējuma neizriet taksometra īpašnieka tiesības beznosacījumu kārtībā jebkurā laikā un vietā izmantot privātam tiesību subjektam piederošu īpašumu taksometru pakalpojumu sniegšanai.

Pēc Satiksmes ministrijas lēmuma saņemšanas pakalpojuma sniedzējs vērsās administratīvajā tiesā ar pieteikumu²⁹, lūdzot uzlikt par pienākumu Lidostai kā ceļa pārvaldītājam nodrošināt pieteicējam piekļuvi taksometru līnijai pie Lidostas termināļa, lai sniegtu taksometru pakalpojumus pasažieriem, kas ierodas Rīgā. Pieteikuma iesniedzējs norādīja, ka Lidostas noteiktā kārtība izslēdz iespēju saņemt taksometru līnijas atļauju citiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem, izņemot divus komersantus.

Pieņemot gala nolēmumu lietā, tiesa nosprieda³⁰, ka Satiksmes ministrijas pieņemtais lēmums ir pretiesisks un ir atceļams, savukārt Lidostas noteiktā kārtība liedz pieteicējam iespēju pretendēt uz vienlīdzīgu pieeju publiskas lietas izmantošanā, un uzlika Lidostai par pienākumu veikt nepieciešamās izmaiņas tās izstrādātajā kārtībā, kā arī satiksmes organizācijā – demontēt automātisko barjeru un atcelt ceļazīmi "Iebraukt aizliegts", papildzīmi "Izņemot ar lidostas atļaujām", kā arī uzrakstu "Tikai ar lidostas atļaujām". Lidostai turpmāk bija jānodrošina taksometru pakalpojumu sniedzējiem tiesības izmantot taksometru līniju pēc vienlīdzīgiem nosacījumiem.

Lidosta 13.04.2017., t.i., 20 dienas pēc tiesas sprieduma spēkā stāšanās, iesniedza Administratīvajā apgabaltiesā lūgumu pagarināt sprieduma izpildes termiņu līdz 2018.gada septembrim. Lidosta šo lūgumu pamatoja ar nepieciešamību atbilstoši normatīvo aktu prasībām veikt nepieciešamos iepirkumus infrastruktūras pārbūvei, kā arī saskaņojumu darbību veikšanai saņemšanai no valsts institūcijām, kuru kompetencē ir satiksmes organizācija.

Administratīvā apgabaltiesa 21.06.2017. Lidostas lūgumu noraidīja, norādot, ka Lidostai nav jāveic infrastruktūras pārbūve un satiksmes organizācijas pārplānošana, bet gan tikai jādemonē barjera, kas ierobežo piekļūšanu jau izbūvētai infrastruktūrai ar noteiktu satiksmes organizāciju. Tikai pēc šī tiesas lēmuma saņemšanas Lidosta uzsāka veikt darbības, lai nodrošinātu vienlīdzīgu pieeju visiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem.

To, ka laikā no 23.03.2017. līdz 30.08.2017. Lidosta neveica darbības, kas bija nepieciešamas sprieduma pienācīgai izpildei, apliecina 30.08.2017. tiesas lēmums, ar kuru Satiksmes ministrijas valsts sekretāram un Lidostas valdes locekļiem uzlika piespiedu naudu – 300 euro apmērā katrai amatpersonai³¹.

Tikai pēc tiesas lēmuma par piespiedu naudas uzlikšanu Lidosta atcēla taksometru līnijas caurlaides izsniegšanas un lietošanas noteikumus³², 05.09.2017. izdodot jaunus noteikumus³³, lai nodrošinātu, ka ikvienam taksometru pakalpojumu sniedzējam būtu tiesības piekļūt taksometru līnijai.

Likumsakarīgi, ka vienlaikus ar tiesas gala sprieduma spēkā³⁴ stāšanos, t.i., 23.03.2017., Lidostas taksometru līnijā ievērojami palielinājās taksometru pakalpojumu sniedzēju skaits. Taksometru pakalpojumu sniedzēji, lai gūtu priekšrocības un varētu pasažieri uzņemt ātrāk, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, gan bloķējot iebrauktuvi taksometru līnijā, gan novietojot transportlīdzekli stāvēšanai neatļautā vietā, gan traucējot gājēju pārvietošanos. Saskaņā ar Valsts policijas sniegto informāciju kopējais administratīvo pārkāpumu skaits Lidostā 2017.gadā, laika periodā no marta līdz decembrim, bija 1038.

Valsts policijas sniegtā informācija³⁵, kā arī publikācijas medijos apliecina, ka pieauga arī pasažieru neapmierinātība un palielinājās sūdzību skaits par taksometru pakalpojumu kvalitāti un par taksometru pakalpojumu sniedzēju pieprasīto brauciena maksu, kas būtiski atšķīrās no ierastās maksas par identisku maršrutu. Ņemot vērā, ka ievērojami pieauga taksometru skaits, kas vēlējās sniegt pakalpojumus, finansiālu iemeslu dēļ pakalpojumu sniedzēji atteicās vest pasažierus maršrutos, kas atradās nelielā attālumā, jo pēc atgriešanās Lidostā tiem būtu jāpatērē ilgs laiks līdz jauna pasažiera uzņemšanai.

Situācijai Lidostā neuzlabojoties un ņemot vērā Lidostas pasažieru sūdzības par taksometru pakalpojumu kvalitāti un par taksometru pakalpojumu sniedzēju pieprasīto brauciena maksu, Lidosta 2017.gada beigās izvērta pasažieru informēšanas kampaņas, lai informētu un brīdinātu patērētājus: Lidostā tika izvietoti informatīvi plakāti ("Uzmanību! Informācija par taksometru tarifiem") un sadarbībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru (turpmāk – PTAC) izstrādāts buklets ("Zini savas tiesības, izmantojot taksometru pakalpojumus!"). Saskaņā ar plakātā norādīto pasažieri (patērētāji) arī tika aicināti vērsties PTAC savu tiesību aizsardzībai, ja tās ir pārkāptas.

Revīzijas ziņojuma projekta saskaņošanas laikā Lidosta sniedza³⁶ informāciju, ka Lidosta savu iespēju robežās ievieša šādus infrastruktūras uzlabojumus:

- ❖ 2017.gada jūlijā izveidoja publisku bezmaksas taksometru stāvvietu, atjaunojot bijušās viesnīcas stāvlaukumu, kuru pārsvarā izmanto pasažierus taksometru pakalpojumu sniedzēji, kas izmanto elektronisko sakaru līdzekļus tiešsaistes režīmā tīmekļvietnē vai mobilajā lietotnē;
- ❖ 2017.gada septembrī izvietoja ceļazīmes "*Apstāties aizliegts*" ar papildzīmēm "*tikai taksometriem*" Torņa ielā, tādējādi nodrošinot nepieciešamo vietu taksometru uzkrāšanās nodrošināšanai, atslogojot galveno pasažieru piebraucamo ceļu - P133.

Tomēr informācija pasažieriem par to tiesībām, kā arī iespējamiem riskiem, izvēloties Lidostas taksometru līnijā taksometru pakalpojumu sniedzējus, nebija pietiekama – to apliecina pasažieru sūdzībās norādītais. Būtiski norādīt, ka atbilstoši *Station* mediju monitoringa datiem palielinājās kritisku rakstu skaits par taksometru pakalpojumu sniegšanas problēmām Lidostā, no 2017.gada septembra pastiprināti atspoguļojot problēmsituācijas vairākos desmitos publikāciju.

KONSTATĒJUMI, SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Lidostas rīcība, organizējot un nododot ārpakalpojumā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanu Lidostas teritorijā

Risinot taksometru pakalpojumu jomas problēmas Lidostas publiskiem mērķiem paredzētajā teritorijā, Lidosta izvēlējās 2017.gada decembrī izsludināt atklātu konkursu par tiesībām izstrādāt un īstenot Lidostas teritorijā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģiju.

Lidosta pretendentu izvēlei piemēroja savu iekšējo kārtību, nevis sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu regulējumu. Lidosta uzskatīja, ka atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumam un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta tiesu prakses atziņām konkursa noteikumi neatbilst publiskajam iepirkumam. Pamatojoties uz iegūto informāciju un Iepirkumu uzraudzības biroja sniegto viedokli, revīzijā ir secināts, ka, izvēloties Stratēģijas izstrādātāju un īstenotāju, Lidosta nepamatoti uzskatīja noslēdzamo līgumu par sadarbības līgumu, lai arī līgums noslēgts par pakalpojumu, kas Lidostai bija nepieciešams un vajadzīgs, tai skaitā, lai nodrošinātu drošības nosacījumu kontroli Lidostas priekšlaukumā, izstrādātu un īstenotu pie Lidostas vienotu kustības organizāciju, ērtu piekļuvi sabiedriskajam transportam, racionālu ietvju un brauktuvju izvietojumu, pēc iespējas mazāku manevru skaitu galamērķa sasniegšanai, u.tml. Tā rezultātā, atlasot pretendents pakalpojuma līguma noslēgšanai, nav piemērota kāda no Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā iekļautajām iepirkuma procedūrām.

Ievērojot paredzamo līgumcenu (ap 1,3 milj. *euro*), kas pārsniedz Ministru kabineta³⁷ noteiktās iepirkuma procedūras piemērošanas līgumcenu robežas, lai nodrošinātu pienācīgu iepirkuma procedūras atklātumu un informētu attiecīgo izpildītāju loku, Lidostai par plānoto iepirkumu bija jāinformē Iepirkumu uzraudzības birojs, kas paziņojumu publiskotu savā mājaslapā un nosūtītu publicēšanai Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī. Neveicot iepriekš minētās darbības, Lidosta ir pārkāpusi normatīvajos aktos³⁸ noteikto pienākumu nodrošināt pretendentiem informāciju par konkursu Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē, kā arī Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Revidenti secina, ka Lidostas realizētā pretendentu izvēle neatbilst sabiedrisko pakalpojumu iepirkumu regulējumā noteiktajiem atklātuma un brīvas konkurences principiem un Lidostas rīcības dēļ, iespējams, tika sašaurināts pretendentu loks. Nepiemērojot iepirkumu regulējumu, Lidosta par konkursa uzvarētāju atzina vienīgo pretendentu – pilnsabiedrību "Lidostas Satiksme" (turpmāk – Pilnsabiedrība), ar kuru 04.06.2018. noslēdza Līgumu par Stratēģijas izstrādi un ieviešanu.

Analizējot Lidostas darba uzdevumu, Pilnsabiedrības izstrādātos Stratēģijas 1., 2. un 3.posma tehniskos piedāvājumus un faktiski paveikto, revidenti secina, ka faktiski darbības un pasākumi bija vērsti uz taksometru pakalpojumu plūsmas nodrošināšanu un regulēšanu, kas bija Pilnsabiedrības galvenais ieņēmumu avots, lai arī Lidostas atklātā konkursa darba uzdevums aptvēra plašāku risināmo jautājumu loku.

Piemēram, Lidostas darba uzdevumā bija iekļauta prasība izstrādāt un ieviest vienotu kustības organizāciju, tai skaitā nodrošināt mazaizsargāto (tai skaitā personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām, uztveres vai veselības problēmām) satiksmes dalībnieku drošību, paredzot universāla dizaina principus. Pilnsabiedrība Lidostas darba uzdevuma realizācijai bija iecerējusi apzināt Eiropas un citu valstu praksi transporta plūsmas analizē un modelēšanā, kā arī informācijas tehnoloģiju izmantošanā. Tomēr revīzijā iegūtā informācija liecina, ka vienots transportlīdzekļu un gājēju kustības plāns nav izstrādāts un realizēts, nekādas būtiskas darbības nav arī veiktas, lai nodrošinātu gājēju drošību, komfortablu vidi personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kā arī ērtu piekļuvi sabiedriskajam transportam, izņemot gājēju pārejas marķējuma un apzīmējošo ceļazīmju pārvietošanu. No Lidostas iesniegtās informācijas arī neizriet, ka, izstrādājot Stratēģijas posmus, Pilnsabiedrības piedāvātie risinājumi būtu pamatoti ar citu valstu pieredzi.

Revidenti uzskata, ka, slēdzot Līgumu, Lidostas ieguvums nevar būt tikai ieņēmumi par publiskas infrastruktūras izmantošanu, bet arī rūpes par pasažieru drošību, komfortu un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu. Revidenti vērs uzmanību, ka Lidostas ieņēmumi par Pilnsabiedrībai nodotajām tiesībām izstrādāt un īstenot stratēģiju veidoja 35 000 *euro* (bez PVN) mēnesī, kas par 14% pārsniedz Lidostas vidējos ikmēneša ieņēmumus 2017.gada astoņos mēnešos no līgumiem ar pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem.

Izbeidzot Līgumu 30.11.2019., Pilnsabiedrība nodeva Lidostai īpašumā bez atlīdzības Stratēģijas īstenošanas ietvaros veiktos ieguldījumus, kas faktiski ir uzstādītās ceļazīmes. Tātad Stratēģijas izpildes laikā Pilnsabiedrība nav veikusi tādas darbības, ko Lidosta pati nebūtu varējusi veikt.

Lai gan sākotnēji Līgums par tiesībām Lidostas teritorijā īstenot pasažieru pārvadājumu pakalpojumus un satiksmes organizēšanas stratēģiju bija noslēgts uz diviem gadiem ar iespēju to pagarināt vēl līdz 31.12.2021., Pilnsabiedrība jau pēc pusotra gada ierosināja to lauzt. Līguma izbeigšanu pirms termiņa veicināja no 01.09.2019. spēkā esošo Ministru kabineta noteikumu³⁹ ietekme uz Pilnsabiedrības finanšu radītājiem. Vienlaikus revidenti uzskata, ka šāds rezultāts ir arī likumsakarīgs, jo jau pirms Līguma noslēgšanas pastāvēja risks, ka Lidostas izvirzītais darba uzdevums netiks izpildīts.

Lidostai galvenais ieguvums no darījuma bija iespēja gūt finanšu labumu. Zinot, kādi ir prognozējamie Pilnsabiedrības ieņēmumi, ko tā gūs, īstenojot Stratēģiju, Lidostai nebija pamata uzskatīt, ka Pilnsabiedrība, kurai, īstenojot Stratēģiju, bija gan jāgūst ieņēmumi, no kuriem jāsedz Lidostai maksājamā ikmēneša maksa, gan jāsedz ar Stratēģijas īstenošanu

saistītās izmaksas, gan no uzņēmējdarbības viedokļa – arī jāgūst peļņa, veiks ieguldījumus Lidostas infrastruktūrā, to uzlabojot.

Lai arī Līgums paredzēja vienotas stratēģijas izstrādi 60 kalendāro dienu un tās ieviešanu 30 dienu laikā, Lidosta akceptēja, ka Stratēģija tiek izstrādāta un īstenota pa atsevišķiem posmiem, kā arī, apstiprinot Pilnsabiedrības izstrādātos Stratēģijas posmu piedāvājumus, nevienojās par konkrētiem visiem veicamajiem darbiem, pasākumiem, izpildes termiņiem, bet gan tikai par īstermiņā prioritāri veicamajiem darbiem. Tādējādi, revidentu ieskatā, negūstot visaptverošu priekšstatu par Pilnsabiedrības kopējo plānu atbilstību Lidostas darba uzdevumam.

Ņemot vērā iepriekš minēto, revidenti nevar atzīt Lidostas rīcību kā atbildīgu un uz savstarpēju izdevīgumu vērstu sadarbību ar mērķi uzlabot sniegto pakalpojumu kvalitāti un pasažieru apmierinātību.

Stratēģijas pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanai iegāde

Lidostas valde 13.03.2017. izskatīja un atbalstīja atklātā konkursa "Par pasažieru pārvadājumu pakalpojumu organizēšanas stratēģijas izstrādi VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" teritorijā un tās īstenošanu" organizēšanas ieceri⁴⁰.

Atklāta konkursa organizēšanas iecere tika pamatota⁴¹ ar nepieciešamību mazināt aviodrošības noteikumu, satiksmes noteikumu un pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniegšanas noteikumu pārkāpumu risku, jo daļa no pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem Lidostas teritorijā izmanto Lidostas infrastruktūru (piebraucamos ceļus, autostāvvietas, pieturvietas), neslēdzot līgumus ar Lidostu.

Ņemot vērā to tiesvedību norisi, kurās bija iesaistīta Lidosta, atklāta konkursa izsludināšana aizkavējās. 16.10.2017. Lidostas valde atkārtoti izskatīja un atbalstīja⁴² ieceri atklāta konkursa rīkošanai. Tā kā konkursa priekšmets bija paplašināts, iekļaujot arī nepieciešamību satiksmes organizācijas stratēģijas izstrādei, tika veiktas izmaiņas konkursa nosaukumā uz – "Par pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas izstrādi VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" teritorijā un tās īstenošanu".

Ar Administratīvās apgabaltiesas 21.06.2017. lēmumu⁴³ nekādā veidā netika ierobežotas Lidostas tiesības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veikt infrastruktūras pārbūvi un satiksmes organizēšanas pārplānošanu. Lai arī šīs tiesības nav saistāmas ar sprieduma⁴⁴ izpildi, tomēr Lidosta atklātā konkursa izmaiņas pamatoja ar tiesas spriedumu⁴⁵ un situāciju ar pasažieru pārvadājumu nodrošināšanu Lidostas teritorijā un ierobežojumiem attiecībā uz Lidostas iespējām to regulēt.

Lai gan tiesa konkrēti norādīja, kādas darbības jāveic, lai izpildītu tiesas spriedumu, proti, ka vienīgais pienākums ir demontēt barjeru, kas ierobežo piekļūšanu jau izbūvētai infrastruktūrai ar noteiktu satiksmes organizāciju un ierobežo vienlīdzīgu piekļūšanu publiskas lietas izmantošanai, Lidosta tiesas spriedumu izmantoja kā argumentu, lai savas tiesības organizēt satiksmi Lidostā nodotu ārpuspakalpojumā.

Lidostas valde 04.12.2017. apstiprināja atklātā konkursa "Par pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas izstrādi VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" teritorijā un tās īstenošanu" nolikumu⁴⁶.

Atklātā konkursa⁴⁷ līguma priekšmets paredzēja pretendenta tiesības izstrādāt un īstenot Lidostas teritorijā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģiju, līgumu paredzot slēgt uz diviem gadiem ar iespēju to pagarināt līdz 31.12.2021. Pretendentam, iesniedzot piedāvājumu, tajā bija jāiekļauj kvalifikācijas pārbaudei nepieciešamie dokumenti, tehniskais (biznesa) piedāvājums, kā arī finanšu piedāvājums.

Lidostas izvirzītās kvalifikācijas prasības pretendenta piesaistītajiem speciālistiem un ekspertiem, kas izstrādās pasažieru pārvadājuma pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģiju Lidostas teritorijā un veiks tās īstenošanu, bija šādas: pieredze līdzvērtīgu projektu, izpētes un būvprojektu realizēšanā vai uzraudzībā un transporta plūsmas modelēšanā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu jomā, kā arī drošības jomā.

Finanšu piedāvājumā Pretendentam bija jānorāda ikmēneša maksājums Lidostai (bez PVN), kā arī jāiekļauj visi izdevumi un izmaksas, kā arī citi maksājumi. Maksai par tiesībām izstrādāt un īstenot stratēģiju jābūt fiksētai uz visu līguma termiņu.

Pretendentu atlasei Lidosta piemēroja iekšējo procedūru⁴⁸, kas tiek piemērota gadījumos, kad tiek nodota nomā Lidostas manta – zeme, telpas, pamatlīdzekļi u.c. – un tiek nodibinātas nomas tiesiskās attiecības. Tātad Lidosta konkursu ir organizējusi un līgumu noslēgusi, nepiemērojot publisko iepirkumu jomas normatīvos aktus.

Informācija par atklāto konkursu 21.12.2017. tika publicēta Lidostas mājaslapā un laikrakstā "Dienas Bizness", kā arī 2018.gada sākumā informācija par konkursu bija ievietota ziņu portālos⁴⁹.

Lidosta konkursu ir organizējusi un pretendentu līguma noslēgšanai ir izvēlējusies, nepiemērojot publisko iepirkumu jomas normatīvos aktus. Lidosta revīzijā paskaidroja⁵⁰, ka, izvēloties procedūru konkursa organizēšanā, tā pamatojās uz šādiem apsvērumiem:

- ❖ Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums nosaka, ka pakalpojuma līgumi ir līgumi, kuri finansiālās interesēs rakstveidā ir noslēgti starp vienu vai vairākiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un vienu vai vairākiem piegādātājiem un kuru priekšmets tajā skaitā ir pakalpojumu sniegšana, un par šādiem pakalpojumiem atbilstoši likumam tiek noteikta paredzamā līgumcena kā plānotā kopējā samaksa par līguma izpildi, ko piegādātājs var saņemt no sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja un citām personām;
- ❖ ņemot vērā, ka konkurss neparedzēja Lidostai maksājumu veikšanu konkursa uzvarētājam, bet gan tieši otrādi – konkursa uzvarētājs maksā noteiktu maksu Lidostai par tiesībām izstrādāt Stratēģiju un to īstenot, tad atbilstoši likuma un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta tiesu prakses atziņām šādi konkursa noteikumi neatbilst publiskajam iepirkumam. Līdz ar to šajā situācijā konkurss netika izsludināts kā publiskais iepirkums;
- ❖ konkursus, kas nav pakļauti likuma regulējumam, ar šādu darījuma priekšmetu Lidosta izsludina ļoti reti. Ņemot vērā, ka katrs gadījums un attiecīgie konkursa nosacījumi ir ļoti specifiski, atbilstošas procedūras izstrāde nebūtu lietderīga, līdz ar to Lidosta nav izstrādājusi atsevišķu procedūru šādiem gadījumiem. Tamdēļ Lidosta, vadoties no konkursa mērķa, nolēma piemērot šajā situācijā nomas tiesisko attiecību nodibināšanas procedūru, organizējot to kā atklātu konkursu.

Lidosta ir Latvijas Republikas valsts akciju sabiedrība, kuras visu akciju īpašniece ir Latvijas Republika un kapitāla daļas turētāja – Latvijas Republikas Satiksmes ministrija. Lidostas teritorijas izmantošanas jomā lidostu pārvaldīšana ir noteikta kā viena no sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju darbības jomām un Lidosta ir Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma subjekts.

Ievērojot, ka Lidostas un Pilnsabiedrības atklātā konkursa dokumentācija, kā arī noslēgtais līgums saturēja koncesijas pazīmes, Valsts kontrole vērsās Iepirkumu uzraudzības birojā⁵¹, ar līgumu sniegt

viedokli par iepirkumu regulējuma piemērošanu pretendentu izvēlei un līguma noslēgšanai.

Revīzijā Iepirkumu uzraudzības birojs sniedza skaidrojumu par Lidostas realizēto konkursu un publisko iepirkumu jomas regulējošo normatīvo aktu piemērošanu, norādot⁵², ka, lai izvērtētu, vai iepirkums būtu realizējams kā koncesija, piemērojot Publiskās un privātās partnerības likuma regulējumu, ir jāņem vērā risku sadale, kā arī jāvērtē, vai ar konkrēto līgumu Lidosta plānoja nodot tiesības ekspluatēt pakalpojumu, kas ietilpst tās kompetencē.

Proti, koncesijas gadījumā risku uzņemas privātais partneris, tomēr šajā gadījumā nepastāv risks, ka privātā partnera ieguldījumi varētu neatmaksāties, ņemot vērā, ka pasažieru plūsmas un taksometru pieprasījums nav apšaubāms. Savukārt taksometru pakalpojuma nodrošināšana saskaņā ar Augstākās tiesas spriedumā paustajām atziņām neietilpst Lidostas kompetencē, līdz ar to konkrētajā gadījumā koncesijas regulējums nebūtu piemērojams. Turklāt nav arī konstatējams, ka pakalpojumu sniedzējam tiktu nodota kāda cita pakalpojumu ekspluatācija.

Revīzijā Iepirkumu uzraudzības birojs arī norādīja⁵³, ka Lidosta, ņemot vērā regulējumu⁵⁴ un Lidostas funkcijas, pirmšķietami būtu tiesīga veikt minētā pakalpojuma (stratēģijas) iegādi, attiecīgi nosakot paredzamo līgumcenu un izvēloties atbilstošu iepirkuma procedūru, jo ērtas pasažieru plūsmas pārvaldīšana varētu loģiski izrietēt no Lidostas funkcijām.

IUB ieskatā, līgums par stratēģijas izstrādi, vērtējot to, ka šāda vajadzība izriet no Lidostas funkcijām, kā arī to, ka tā tiek realizēta saskaņā ar Lidostas doto darba uzdevumu, ir uzskatāms par pakalpojuma iepirkuma līgumu. Tādējādi, ja pretendents nodrošina kādu Lidostas vajadzību, šāda līguma rezultātā saņemot finansiālu labumu, tas ir uzskatāms par iepirkuma līgumu un attiecīgajā gadījumā nav nozīmes apstākļiem, ka finansiālo labumu pretendents gūst no citām personām (taksometriem).

Ņemot vērā, ka Līgums ir uzskatāms par pakalpojuma iepirkumu līgumu, Lidostai bija jāvērtē vienīgi līgumcenas apjoms, lai noteiktu, vai ir piemērojams Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums. Ja likuma piemērošanas sliekšnis netiek sasniegts, Lidosta varētu līgumu organizēt saskaņā ar iekšējo kārtību, vienlaikus nodrošinot publisko iepirkumu jomas principu ievērošanu⁵⁵.

No Lidostas iesniegtajiem dokumentiem izriet, ka Lidostas 2017.gada budžetā plānotie ieņēmumi no līgumiem ar pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem ir 391 899 *euro* (bez PVN) un ka prognozējamā darījuma summa ar konkursa uzvarētāju ir plānota ne mazāka kā 400 000 *euro* gadā.

Tātad, nosakot līgumcenu, Lidosta ir vadījies tikai no viena rādītāja – plānotajiem ieņēmumiem. Minētā summa ir tikai pakalpojuma sniedzēja peļņas daļa, ko tas novirzīs līguma saistību izpildei. Lidosta nav iesniegusi informāciju, kas liecinātu, ka tā ir vērtējusi kopējo finanšu līdzekļu apjomu, ko konkursa uzvarētājs saņems, iegūstot tiesības izstrādāt un īstenot pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģiju. Būtiski norādīt, ka Lidostai nebija jānosaka paredzamā līgumcena absolūti precīzi, bet tikai jārod atbilde uz jautājumu, vai naudas summa, ko līguma izpildes laikā iegūs uzvarējušais pretendents, pārsniegs Ministru kabineta⁵⁶ noteiktās iepirkuma procedūras piemērošanas līgumcenu robežas, proti, 428 000 *euro*.

Revidenti norāda, ka jau 2007.gadā, rīkojot atklātu konkursu, lai izvēlētos taksometru pakalpojumu sniedzēju, kurš uz koncesijas līguma pamata piecus gadus iegūtu ekskluzīvas tiesības izmantot taksometru līniju Lidostas priekšlaukumā un sniegtu pakalpojumus Lidostas pasažieriem, Lidosta līgumcenu aprēķināja, neievērojot iepirkumu regulējumā noteikto. Minēto apliecina Administratīvās tiesas spriedumā norādītais, ka līgumcena bija nosakāma, ņemot vērā apstākli, ka piegādātājs var gūt ienākumus no trešajām personām. Līdz ar to, nosakot līgumcenu, Lidosta atkārtoti to ir noteikusi neatbilstoši iepirkumu regulējumam.

Ņemot vērā tikai Lidostas prognozētos ieņēmumus no darījuma, līgumcenas apmērs līguma izpildes laikā sasniegtu ap 1,3 milj. *euro*, kas atbilstoši iepirkumu regulējumam pārsniedz robežvērtību, kad

sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam, proti, Lidostai, bija jāpiemēro Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma noteikumi un jāizvēlas atbilstoša iepirkumu procedūra.

Revīzijas ziņojuma saskaņošanas laikā, Lidosta, nepiekrītot Iepirkumu uzraudzības biroja viedoklim, sniedza papildu pamatojumu⁵⁷ publisko iepirkumu procedūras nepiemērošanai:

- ❖ Lidosta, definējot līguma priekšmetu, uzskatīja to par sadarbības līgumu, jo lielākais līguma īpatsvars ir attiecināms uz stratēģijas īstenošanu satiksmes organizēšanas jomā. Sadarbības līgumu nevar uzskatīt par pakalpojumu publiskos iepirkumus regulējošo normatīvo aktu izpratnē;
- ❖ lai noslēgto sadarbības līgumu varētu uzskatīt par pakalpojuma iepirkuma līgumu, ir nepieciešams konstatēt, ka Pilnsabiedrība Lidostai sniedz pakalpojumu par atlīdzību, kuru Lidosta apņemas maksāt Pilnsabiedrībai, un risks saistībā ar pakalpojuma izmantošanu pāriet uz Lidostu. Procedūras rezultātā noslēgtais sadarbības līgums neparedzēja Lidostas pienākumu maksāt atlīdzību Pilnsabiedrībai;
- ❖ piekļuves nodrošināšana publiskai lietai nav Lidostas funkcija un nav uzskatāma par Lidostas pamatdarbību;
- ❖ izstrādātā un saskaņotā satiksmes organizēšanas stratēģija nav attiecināma uz Lidostas pamatdarbībā ietilpstošās ērtas pasažieru plūsmas organizēšanu, jo stratēģija aptvēra vienīgi taksometru pakalpojuma plūsmas organizēšanu, kas nav Lidostas funkcija. Lidostas pienākums ir organizēt pasažieru plūsmu tikai sākot no ieejas Lidostas terminālī, kas aptver plūsmas organizēšanu termināļa atklātajā un kontrolētajā zonā;
- ❖ Lidosta darba uzdevumā ir norādījusi informāciju un prasības, kas izriet no Lidostai saistošajiem starptautiskajiem un nacionālajiem normatīvajiem aktiem, kas saistīti ar Lidostas pārvaldībā esošo drošības pasākumu nodrošināšanu⁵⁸. Valstij ir jānodrošina, ka atklātajās teritorijās ir ieviesti drošības pasākumi, kas mazina iespējamās nelikumīgas iejaukšanās risku un novērstu šādas darbības. Drošības pasākumu veidi jānodrošina atbilstoši katras līgumslēdzējas valsts civilās aviācijas drošības programmai;
- ❖ Stratēģijas izstrāde un īstenošana tika plānota kā Lidostas un sadarbības partnera cieša sadarbības visā Līguma darbības periodā, kas izpaustos Lidostas iesaistē attiecībā uz sadarbības partnera piedāvāto risinājumu saskaņošanu un īstenošanas kontrolē, lai izslēgtu risinājumu neatbilstību Lidostai saistošajiem starptautiskajiem un nacionālajiem tiesību aktiem, tai skaitā Augstākās tiesas spriedumiem⁵⁹.

Iepirkumu uzraudzības birojs, izvērtējot Lidostas papildus norādīto, nekonstatēja jaunus argumentus, kas viennozīmīgi liecinātu par to, ka attiecīgais līgums pēc būtības nav iepirkuma līgums⁶⁰, papildus vēršot uzmanību, ka:

- ❖ tiesas spriedumā⁶¹, uz kuru Lidosta atsaucas, cita starpā ir norādīts, ka publiskais iepirkums ir procedūra, kuras ietvaros publiska persona piešķir privātpersonai subjektīvās tiesības sniegt publiskajai personai vajadzīgu pakalpojumu. Līdz ar to, lai identificētu, vai konkrētais līgums ir iepirkuma līgums, cita starpā ir nepieciešams konstatēt, vai līguma rezultātā tika sniegts Lidostai nepieciešams pakalpojums;
- ❖ Lidosta savu vajadzību un funkcijas tulko šauri, proti, ka tās funkcijās tiešā veidā neietilpst pienākums nodrošināt pasažieru nokļūšanu no lidostas teritorijas vai organizēt taksometru satiksmi. Taču ņemot vērā nosacījumus par drošības pasākumu īstenošanas nepieciešamību arī lidostas priekšlaukumā, kurā ir izvietota taksometru pakalpojuma josla, pirmšķietami secināms, ka stratēģijas izstrāde ir pakalpojums, kas saistīts ar Lidostas vajadzību (drošības nosacījumu kontroli arī lidostas priekšlaukumā). Turklāt vērā ņemams ir arī apstāklis, ka pakalpojuma izpildē Lidosta izvirzīja savus nosacījumus un izpildītājam bija pienākums saskaņot stratēģiju ar Lidostu;

- ❖ komentējot Lidostas norādīto, ka attiecīgais līgums nav iepirkuma līgums, jo Lidosta izpildītājam par pakalpojumu nemaksāja, Iepirkumu uzraudzības birojs vērsa uzmanību, ka saskaņā ar regulējumā⁶² noteikto, paredzamo līgumcenu noteic kā sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja plānoto kopējo samaksu par līguma izpildi, ko piegādātājs var saņemt no sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja un citām personām. Attiecīgi publiskā iepirkuma līguma samaksa var tikt veikta arī no trešo personu puses (kā, piemēram, skolas ēdināšanas gadījumā vai sabiedriskā transporta gadījumā). Tādējādi konkrētajā gadījumā apstākļi, ka Lidosta izpildītājam nemaksā atlīdzību, tomēr izpildītājs atlīdzību iegūst no tā stratēģijas izstrādes un īstenošanas pakalpojuma sniegšanas ietvaros noslēgtajiem līgumiem, nebūtu uzskatāms par apstākli, kas pamatotu publisko iepirkumu jomas regulējošo normatīvo aktu regulējuma nepiemērošanu;
- ❖ attiecībā uz Lidostas norādīto, ka līgums ir sarežģīts, un abas puses ir uzņēmušās pienākumus un riskus, birojs norādīja, ka līgums, iespējams, satur publiski privātās partnerības iezīmes, bet arī attiecībā uz publiski privāto partnerību ir attiecināms publisko iepirkumu jomas normatīvo aktu regulējums.

Revidenti pievienojas Iepirkumu uzraudzības biroja viedoklim, ka Lidosta, sašaurināti tulkojot savas vajadzības un funkcijas, uzskatot līgumu par sadarbības līgumu, ir kļūdaini noteikusi iepirkuma priekšmetu. Tā rezultātā, piemērojot pretendentu izvēlei savu iekšējo kārtību un noslēdzot līgumu, Lidosta ir pārkāpusi sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu regulējumu.

Jebkura publiskā iepirkuma priekšmets ir vērsts uz konkrētas sabiedrības daļas vajadzību apmierināšanu. Lidostas interesēm ir pieskaitāma sabiedrības vajadzību un interešu nodrošināšana, pasažieriem izmantojot Lidostas sniegtos pakalpojumus.

Sabiedrības interesēs ir publisko iepirkumu principiem (atklātībai un vienlīdzīgai attieksmei pret visiem pretendentiem) atbilstošas procedūras piemērošana arī gadījumos, kad privātpersonām tiek piešķirtas tiesības, kas saistītas ar publiskas lietas izmantošanu saimnieciskās darbības veikšanai. Piešķirot komersantam tiesības sniegt Lidostai pakalpojumu, Lidostai ir pienākums pakalpojumu sniedzēju izvēlēties tādā atlases procedūrā, kurā tiek nodrošināta atklātība un vienlīdzīga attieksme pret potenciālajiem pakalpojumu sniedzējiem. Tas, ka Lidostai šāda veida līgumus nenākas slēgt bieži, nenozīmē, ka Lidostai nav pienākuma nodrošināt atlases procedūru atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam.

Revīzijā Lidosta sniedza informāciju⁶³, ka informācija par konkursu tika publicēta Lidostas mājaslapā, laikrakstā "Dienas Bizness" un tika ievietota ziņu portālos, tā nodrošinot to pašu pamatprincipu ievērošanu, kas paredzēti publisko iepirkumu jomā, proti, atklātumu, piegādātāju brīvu konkurenci, vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem, kā arī pasūtītāja līdzekļu efektīvā izmantošana, maksimāli samazinot risku.

Revīzijas ziņojuma projekta saskaņošanas laikā Lidosta ir norādījusi⁶⁴, ka revīzijas laikā Lidostas iesniegtie dokumenti ir apliecinājuši, ka potenciālie sadarbības partneri, tai skaitā ārzemju sadarbības partneri, informāciju par izsludināto atklāto konkursu bija saņēmuši. Savukārt, atklātā konkursa nolikuma izņemšana un piedāvājuma iesniegšana, Lidostas ieskatā, ir katra potenciālā sadarbības partnera brīvas gribas akts un Lidostai nav nekādu tiesību to iespaidot.

Tomēr revidenti uzskata, ka neievērojot sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu regulējumā⁶⁵ noteikto pienākumu nodrošināt pieejamu informāciju par konkursu Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē, kā arī Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, Lidostas rīcība ir sašaurinājusi iespēju citiem pretendentiem pieteikties līguma izpildei, tādējādi ierobežojot konkurenci starp piegādātājiem, kas piedāvā sniegt tirgū attiecīgos pakalpojumus.

Stratēģijas satiksmes organizācijai pie lidostas "Rīga" izstrāde un ieviešana

Par konkursa uzvarētāju tika atzīts vienīgais pretendents, kas iesniedza savu piedāvājumu – 31.05.2018. reģistrētā pilnsabiedrība "Lidostas Satiksme" (vienotais reģistrācijas numurs 40203146961), kas tika izveidota dalībai Lidostas organizētajā konkursā. Pilnsabiedrību veido trīs uzņēmumi: SIA "Skanste" (vienotais reģistrācijas numurs 40003696659), SIA CBF "Ļ-KO" (vienotais reģistrācijas numurs 40003196584), kā arī SIA "Port&Trans" (vienotais reģistrācijas numurs 40203117731), kas reģistrēta uzņēmuma reģistrā 15.01.2018. ar pamatkapitālu – viens *euro*.

Ievērojot Pilnsabiedrības piedāvājumā norādīto informāciju, SIA "Skanste" un SIA CBF "Ļ-KO" piedalās Pilnsabiedrībā, ieguldot savas zināšanas un pieredzi, savukārt SIA "Port&Trans" – finanšu līdzekļus mērķa sasniegšanai.

Pilnsabiedrība atklātā konkursa finanšu piedāvājumā piedāvāja veikt ikmēneša maksājumu 35 000 *euro* (bez PVN) apmērā, t.i., 420 000 *euro* (bez PVN) gadā. Konkursa komisija, izvērtējot Pilnsabiedrības piedāvājumu, kā arī atbilstību izvirzītajām kvalifikācijas prasībām pārvadājumu pakalpojumu un/vai satiksmes organizēšanā, pieņēma lēmumu atzīt Pilnsabiedrību par atklātā konkursa uzvarētāju, un 04.06.2018. ar Pilnsabiedrību tika noslēgts līgums⁶⁶ par pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas izstrādi un īstenošanu.

Saskaņā ar noslēgto Līgumu⁶⁷ Pilnsabiedrībai ar saviem spēkiem un līdzekļiem jāizstrādā un jāīsteno pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģija Lidostas teritorijā atbilstoši Lidostas darba uzdevumam un Pilnsabiedrības piedāvājumam – "Pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas projekts" (turpmāk – Stratēģijas projekts), kas ir Līguma neatņemamas sastāvdaļas.

Lidostas darba uzdevums ietver izstrādāt (un atbilstoši noslēgtajam Līgumam⁶⁸ arī īstenot):

Satiksmes organizācijas un infrastruktūras plāna izstrādi pasažieru pārvadājumu pakalpojumu nodrošināšanai, to kontrolēšanai, tai skaitā:

- transportlīdzekļu, gājēju kustības plānu, lai nodrošinātu drošu un ērtu piekļuvi transporta infrastruktūrai un pārvietošanās līdzekļu maiņai;
- viegli uztveramas un pašsaprotamas kustības organizāciju, paredzot racionālu ietvju un brauktuvju izvietojumu, pēc iespējas mazāku manevru skaitu galamērķa sasniegšanai;
- mazaizsargāto satiksmes dalībnieku drošību, saglabājot raitu satiksmes norisi;
- infrastruktūras plāna vienotību ar kustības organizāciju, paredzot universāla dizaina principus, veicinot pieejamas, drošas un humānas vides veidošanu, kurā komfortabli jūtas ikviens, tai skaitā personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām, uztveres vai veselības problēmām;
- maksimāli ērtu un drošu piekļuvi privātajam transportam, sabiedriskā transporta pasažieru apmaiņai, taksometru un autobusu piebraukšanai un uzgaidīšanai;
- ērtu piekļuvi operatīvajam transportam ārkārtas situācijās un nesankcionētas piekļuves riska novēršanu Lidostas infrastruktūrai;

Vienotu un vienlīdzīgu kvalifikācijas un kvalitātes kritēriju izstrādi līgumu noslēgšanai ar pasažieru pārvadātājiem:

- pilnībā jāatbilst normatīvo aktu prasībām, tai skaitā arī attiecībā uz godīgu konkurenci;

Mehānisma (kārtības) izstrādi stratēģijā izvirzīto kvalifikācijas un kvalitātes kritēriju nepārtrauktai uzraudzībai:

- jāietver arī kārtība, kādā par iespējamiem pārkāpumiem tiek informēti Lidostas dienesti un citas valsts uzraugošās institūcijas;

Vienotu finanšu nosacījumu izstrādi līgumu noslēgšanai ar pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem:

- jābūt samērīgiem ar pasažieru pārvadātājiem piemērojamajām maksām un atbilstu saistošajiem normatīvajiem aktiem, tai skaitā attiecībā uz godīgu konkurenci.

Revidentu ieskatā Lidostas darba uzdevumā ietvertās prasības liecina, ka Lidosta Stratēģijas izstrādes un īstenošanas ietvaros sagaidīja infrastruktūras uzlabojumus.

Līgumam pievienotajā Stratēģijas projektā Pilnsabiedrība piedāvāja satiksmi organizēt, sadalot brauktuves atkarībā tās no atrašanās tuvuma attiecībā pret Lidostas termināli un atkarībā no iebraukšanas mērķa:

- ❖ A līmeņa brauktuve – paredzēta pasažieru nogādāšanai līdz ieejai termināļa izlidošanas zonā otrajā stāvā, tātad brauktuve tikai pasažieru nogādāšanai (trīs braukšanas joslas);
- ❖ B līmeņa brauktuve – taksometru līnija, atrodas vistuvāk Lidostas termināļa pirmajam stāvam (trīs braukšanas joslas);
- ❖ C līmeņa brauktuve – josla starp B brauktuvi un autostāvvietu P1, starptautisko un starppilsētu autobusu iebraukšanai. Brauktuve pasažieru pārvadātājiem, kuri noslēguši līgumu ar Pilnsabiedrību, vai arī pārvadātājiem, kas izmantos šo brauktuvi, bet norēķinus veiks ar Lidostu vispārīgā kārtībā kā par P1 izmantošanu.

Lai īstenotu Lidostas darba uzdevumu, no Stratēģijas projekta izriet, ka Pilnsabiedrība piedāvāja veikt šādas darbības:

Satiksmes organizācijas un infrastruktūras plāns pasažieru pārvadājumu pakalpojumu nodrošināšanai, to kontrolēšanai:

- A – aprīkot ar atbilstošām ceļazīmēm, maksimālais apstāšanās laiks 5 min, brauktuve aprīkota ar IT programmu, kas nolasa transportlīdzekļa reģistrācijas numuru. Informācijas nodošana Valsts policijai par transportlīdzekļiem, kas brauktuvē atrodas ilgāk par 5 min. Pārcelt sabiedriskā transporta pieturvietu uz C brauktuvi, ierobežot citu lielgabariā autobusu kustību;
- B – tiešsaistes režīmā salīdzināt iebraukšo taksometru numurus ar Rīgas plānošanas reģiona datubāzi; noslēgt brauktuvi no P1, rast tehnisku risinājumu transportlīdzekļu nesankcionētai iebraukšanai; uzstādīt atsevišķus apmaksas par piekļuvi B brauktuvei automātus; izstrādāt un uzstādīt informatīvos materiālus pasažieru informēšanai par vidējo braucienu izmaksām līdz Rīgas centram, kā arī par to, kur vērsties sūdzību gadījumā;
- C – pieturvietā pasažieru uzņemšanai/izlaišanai. Iebraukšana caur P1 piebrauktuvi, netiks norobežota no P1. Pilnsabiedrība segs satiksmes organizēšanas izdevumus (ceļazīmes, marķējumi, satiksmes plūsmas, infrastruktūras elementi u.c.).

Vienlīdzīgi un nediskriminējoši kvalifikācijas un kvalitātes kritēriji līgumu noslēgšanai ar pasažieru pārvadātājiem:

- uz līguma slēgšanu var pretendēt jebkurš pārvadātājs, kurš spēj izpildīt spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktos kvalifikācijas un kvalitātes kritērijus.

Satiksmes organizācijas un pasažieru pārvadājumu kvalitātes uzraudzība:

- pieņemt darbā darbiniekus, kuri veiks satiksmes organizācijas monitoringu, ziņos par nepieciešamību veikt korekcijas stratēģijā, kā arī uzraudzīs pasažieru pārvadājumu kvalitāti gan klātienē, gan saņemot, apstrādājot un atbildot uz pasažieru sūdzībām;
- sadarboties ar atbildīgajām kontroles institūcijām.

Finanšu nosacījumi sadarbībai ar pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem:

- neierobežot piekļuvi B un C brauktuvei, reģistrētiem pasažieru pārvadātājiem un nodrošināt vienlīdzīgus finanšu nosacījumus;
- izstrādāt finanšu maksu atlaižu sistēmu, kā arī piedāvāt ērtākas iebraukšanas un izbraukšanas iespējas (numura lasītājus, elektroniskās piekļuves kartes u.tml.).

No Pilnsabiedrības Stratēģijas projekta arī izriet, ka Pilnsabiedrība apzinās Eiropas un citu valstu praksi transporta plūsmas analizē un modelēšanā, kā arī informācijas tehnoloģiju izmantošanā, kas varētu būtiski uzlabot un papildināt satiksmes organizāciju, rodot risinājumus, lai iespēju robežās novērstu problēmas un ieviestu uzlabojumus satiksmes organizācijā Lidostā.

Atbilstoši Līguma nosacījumiem Stratēģijas izstrāde bija jāpaveic 60 kalendāro dienu laikā no Līguma spēkā stāšanās dienas, savukārt Stratēģijas ieviešanas termiņš bija 30 dienas no tās pieņemšanas un nodošanas akta abpusējas parakstīšanas dienas. Revīzijā konstatēts, ka Stratēģijas projekts pēc Līguma noslēgšanas tika izstrādāts un iesniegts saskaņošanai Lidostai, pusēm 30.08.2018. parakstot pieņemšanas un nodošanas aktu. Lidosta Stratēģijas projektu izskatīja un Stratēģijas gala pieņemšanas un nodošanas aktu parakstīja 14.11.2018., t.i., 132 dienas pēc Līguma ar Pilnsabiedrību noslēgšanas.

Revīzijā konstatēts, ka jau sākotnēji Stratēģijas projekts, par ko puses 30.08.2018. parakstīja pieņemšanas un nodošanas aktu, tika izstrādāts un arī ar 14.11.2018. gala pieņemšanas un nodošanas aktu tika apstiprināts un pieņemts, bija Stratēģijas 1.posms, nevis vienots visu darbību kopums, kas jāīsteno 30 dienu laikā. Stratēģijas 1.posmam Līguma darbības laikā sekoja vēl divi atsevišķi Stratēģijas posmi, nenosakot to ieviešanas termiņus.

Revidenti, iepazīstoties ar Pilnsabiedrības izstrādātās un Lidostas apstiprinātās Stratēģijas 1., 2. un 3.posma dokumentiem, ir secinājuši, ka tie satur vispārīgu informāciju par veicamajiem darbiem, iespējamo risinājumu vai stāvokli nākotnē, tajos nav iekļauti izpildes termiņi konkrētiem Stratēģijas posmiem vai to ietvaros veicamajiem darbiem. Vienlaikus revidenti norāda, ka Lidosta Pilnsabiedrībai nav noteikusi prasības par Stratēģijas ietvaros paredzēto darbu uzsākšanas vai pabeigšanas termiņiem.

Revīzijas ziņojuma projekta saskaņošanas laikā Lidosta sniedza⁶⁹ skaidrojumu, ka iesniegtā Stratēģija paredzēja tās ieviešanu pa posmiem, sākot ar neatliekamākajiem darbiem.

Stratēģijas 1.posmā kā prioritāte izvirzīta B brauktuves taksometru plūsmas un pakalpojumu sniedzēju darbības nekavējoša sakārtošana, pamatojot prioritāti ar to, ka taksometru pakalpojumu sniedzēju darbība notiek neorganizētā pašplūsmā. Revidenti vērš uzmanību, ka taksometru pakalpojumu sniedzēji bija Pilnsabiedrības galvenais ieņēmumu gūšanas avots.

Līgums tika noslēgts, nepiemērojot iepirkumu regulējuma prasības, tāpēc nav jāvērtē būtisku grozījumu pieļaujamība pēc līguma noslēgšanas. Tomēr revidenti norāda, ka pēc Stratēģijas 1.posma piedāvājuma iesniegšanas tika izdarīti grozījumi starp Lidostu un Pilnsabiedrību noslēgtajā Līgumā, veicot izmaiņas samaksas nosacījumos.

Atbilstoši sākotnēji noslēgtā Līguma nosacījumiem pēc Stratēģijas pieņemšanas un nodošanas akta parakstīšanas Pilnsabiedrībai bija jāveic maksājums par Stratēģijas īstenošanas pirmo un pēdējo mēnesi. 29.03.2019. izdarītie Līguma grozījumi⁷⁰ paredz, ka Pilnsabiedrība par pirmo un pēdējo mēnesi maksājumus veic, sadalot tos proporcionāli daļās uz 12 mēnešu periodu, kas sākas ar 01.04.2019., pieskaitot attiecīgo summu pie ikmēneša maksājuma, kā arī piemērojot 1% likmi par parāda summas faktisko lietojumu.

Tātad, ja atbilstoši noslēgtā Līguma sākotnējai redakcijai Pilnsabiedrībai 30 dienu laikā no gala nodošanas un pieņemšanas akta parakstīšanas bija jāsamaksā Lidostai 84 700 (ar PVN) *euro*, tad pēc Līguma grozījumiem Pilnsabiedrībai šis maksājums bija jāveic 12 mēnešu laikā, katru mēnesi maksājot 7097 *euro*, kas ietver arī procentu maksājumu par parāda faktisko lietojumu (procentu maksājumi 12 mēnešu periodā veido 460 *euro*). Revidentu ieskatā, Līguma grozījumi Pilnsabiedrībai atviegloja Līguma izpildi.

2019.gada jūnijā Pilnsabiedrība iesniedza Stratēģijas 2.posma tehnisko piedāvājumu, ierosinot sakārtot A brauktuvi – transportlīdzekļu plūsmu un novietošanu termināļa izlidošanas zonā, kā arī regulāro autobusu satiksmes organizāciju Lidostas teritorijā.

Savukārt 2019.gada augustā Pilnsabiedrība iesniedza Stratēģijas 3.posma tehnisko piedāvājumu, piedāvājot risinājumu no 01.09.2019. spēkā esošo normatīvo aktu prasību izpildei, tai skaitā tika sniegts priekšlikums priekšapmaksas kuponu (vaučeru) sistēmas ieviešanai, taksometru atbilstības kontrolei, transporta piebraukšanas plūsmas uzlabošanai, taksometru un autobusu stāvēšanas laika un apmaksas izmaiņām (faktiski palielinot maksu par ieobraukšanu).

Revīzijā ir apkopota informācija par Pilnsabiedrības faktiski paveikto visu Stratēģijas posmu ieviešanā:

1.posmā:

- B brauktuves labās puses joslas aprīkošana ar ceļazīmēm;
- autostāvvietas vadības sistēmas uzstādīšana, kas nodrošināja automatizētu kontroli iebraukšanai un izbraukšanai no brauktuves, kā arī automātiskās kases darbību maksājumu veikšanu;
- Pilnsabiedrības informācijas centra, mājaslapas izveidošana, darbinieka/-u nodrošināšana;
- Pilnsabiedrības piedāvātā zīmola "Official Taxi" izmantošana – taksometriem, ar kuriem Pilnsabiedrība noslēgusi līgumu, izsniegtas caurlaides un uzlīmes ar zīmola logo taksometru atpazīšanai un kontaktinformāciju atsauksmēm.

2.posmā:

- A brauktuves labās puses joslas aprīkošana ar ceļazīmēm;
- A brauktuves gājēju pārejas marķējuma un ceļazīmju pārceļšana, tās uzstādot atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

3.posmā:

- Uzstādītas un nomainītas ceļazīmes.

2019.gada septembrī un oktobrī Pilnsabiedrība vairākkārt vērsās pie Lidostas – gan ar lūgumu piekrist paaugstināt maksu par iebraukšanu taksometru līnijā, jo esošā nesedz izmaksas, gan iebilstot pret Lidostas jaunajiem noteikumiem, kas izdoti pamatojoties uz Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumiem⁷¹, un publiski Lidostas paustajam, ka taksometri var uzņemt pasažierus arī citviet Lidostas teritorijā, proti, ārpus Pilnsabiedrības apsaimniekotās teritorijas, tā radot Pilnsabiedrībai ieņēmumu samazinājumu.

14.10.2019. Pilnsabiedrība ierosināja izbeigt Līgumu, norādot, ka pēc Ministru kabineta noteikumu⁷² spēkā stāšanās 15.09.2019. regulējums ir būtiski atšķirīgs, kāds tas bija brīdī, kad Lidosta izsludināja atklātu konkursu un puses noslēdza Līgumu, līdz ar to Pilnsabiedrībai ir ierobežotas iespējas un resursi nodrošināt Stratēģijas izpildi, jo ieņēmumi nesedz izdevumus, kas liedz arī veikt turpmākus uzlabojumus.

Lidosta un Pilnsabiedrība izbeidza Līgumu 30.11.2019. Pilnsabiedrība saskaņā ar Līguma nosacījumiem samaksāja līgumsodu 10% apmērā no Līguma kopējās summas, t.i., 64 167 *euro*.

Līguma darbības laikā Pilnsabiedrība Lidostai veikusi samaksu 588 356 *euro* (ar PVN) apmērā, tai skaitā soda naudu par rēķinu apmaksas kavējumiem 12 426 *euro* apmērā. Atbilstoši revidentu aplēsēm, ja Līgums tiktu izpildīts līdz noteiktajam termiņam, t.i., diviem gadiem, Pilnsabiedrība Lidostai būtu samaksājusi 776 417 *euro* (ar PVN), savukārt, ja tiktu izmantota Līgumā paredzētā iespēja to pagarināt līdz 31.12.2021., Pilnsabiedrība kopumā samaksātu ap 1,57 milj. *euro* (ar PVN).

Ar Līguma izbeigšanu Pilnsabiedrība nodeva Lidostai īpašumā bez atlīdzības Stratēģijas īstenošanas ietvaros veiktos ieguldījumus, proti, mazvērtīgo inventāru. Faktiski tās ir uzstādītās ceļazīmes.

Analizējot Lidostas darba uzdevumu, Pilnsabiedrības Stratēģijas projektu, kas ir Līguma neatņemamas sastāvdaļas, Pilnsabiedrības Stratēģijas 1., 2. un 3.posma tehniskos piedāvājumus un faktiski paveikto, revidenti uzskata, ka Pilnsabiedrība nav veikusi tādus uzlabojumus un ieguldījumus, ko Lidosta pati nebūtu varējusi veikt. Jāatzīmē, ka līguma darbības laikā nav veikti citi būvdarbi, kā tikai ceļazīmju uzstādīšanas darbi, lai gan prasība konkursā bija, ka pretendents jābūt ar pieredzi būvprojektu realizēšanā vai uzraudzībā. Arī līgums satur norādes par prasībām uzņēmējam, ja līguma ietvaros tiek veikti būvdarbi.

Lai arī Līgumam pievienotais Stratēģijas projekts paredzēja arī tādas aktivitātes, kuru īstenošanai būtu nepieciešams veikt būvdarbus, piemēram, pārcelt no A brauktuves sabiedriskā transporta pieturvietu uz C brauktuvi, nevienā no Stratēģijas posmiem tas nav ne piedāvāts, ne realizēts.

Vienlaikus gan jāatzīmē, ka Lidosta revīzijā ir sniegusi informāciju, ka pieturvietas izvietošana tuvāk pie Lidostas atlidošanas termināļa tika detalizēti izvērtēta un tika konstatēts, ka bez būtiskas infrastruktūras pārbūves un finanšu ieguldījumiem sabiedrisko autobusu kustība pie atlidošanas termināļa nevar tikt realizēta. Šāds risinājums jārealizē termināļa attīstības 6.kārtā, kuru bija plānots veikt līdz 2023.gadam. Ņemot vērā Covid-19 pandēmiju, Lidosta informēja revidentus, ka šobrīd attīstības plāni ir nenoteikti, būvniecības darbu termiņi nav zināmi un šie jautājumi tiks risināti kontekstā ar aktualizētajām pasažieru skaita prognozēm un iespējamo finansējuma piesaisti.

Tātad, lai arī sabiedriskā transporta pieturvietas pārcelšana gan tika ierosināta Pilnsabiedrības iesniegtajā piedāvājumā atklātā konkursa ietvaros, gan ietverta Līgumam pievienotajā Stratēģijas projektā, Lidosta piedāvājumu noraidīja, un tas ir saprotams, ņemot vērā Lidostas attīstības plānus. Tomēr fakts, ka Stratēģijas projektā šāda iecere joprojām tika uzturēta, norāda, ka, iespējams, jau sākotnēji šādus darbus nebija plānots realizēt.

Tas attiecas arī uz citām plānotajām iecerēm. Piemēram, konkursa darba uzdevumā Lidosta bija iekļāvusi uzdevumu izstrādāt vienotu kustības organizāciju, tai skaitā nodrošināt mazaizsargāto (tai skaitā personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām, uztveres vai veselības problēmām) satiksmes dalībnieku drošību, paredzot universāla dizaina principus. Pilnsabiedrība iesniegtajā piedāvājumā norādīja, ka apzinās Eiropas un citu valstu praksi transporta plūsmas analizē un modelēšanā, kā arī informācijas tehnoloģiju izmantošanā, kas būtiski uzlabos un papildinās satiksmes organizāciju. Tomēr revīzijā iegūtā informācija liecina, ka vienots transportlīdzekļu un gājēju kustības plāns nav izstrādāts un realizēts, nekādas būtiskas darbības nav arī veiktas, lai nodrošinātu gājēju drošību, komfortablu vidi personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kā arī ērtu piekļuvi sabiedriskajam transportam, izņemot gājēju pārejas marķējuma un apzīmējošo ceļazīmju pārvietošanu. No Lidostas iesniegtās informācijas arī neizriet, ka, izstrādājot Stratēģijas 1., 2. un 3.posma tehniskos piedāvājumus, Pilnsabiedrības piedāvātie risinājumi būtu pamatoti ar citu valstu pieredzi.

Faktiski visas darbības un pasākumi bija vērsti uz taksometru pakalpojumu plūsmas nodrošināšanu un regulēšanu, kas, kā jau iepriekš minēts, arī bija Pilnsabiedrības galvenais ieņēmumu avots. To, ka galvenais Līguma mērķis bija taksometru pakalpojumu plūsmas nodrošināšana un regulēšana, apliecina arī Lidostas dokumentos par Līguma izbeigšanu norādītais, proti, ka no 15.09.2019., paplašinoties Lidostas pienākumiem organizēt un kontrolēt taksometru komercpārvadājumu pakalpojumu sniedzēju piekļuvi Lidostas publiskiem mērķiem paredzētajā teritorijā, faktiski ir zudusi nepieciešamība pēc Līgumā ar Pilnsabiedrību noteiktās Stratēģijas realizācijas attiecībā uz taksometru komercpārvadājumu pakalpojumu sniegšanu Lidostas teritorijā. Lidosta spēs patstāvīgi turpināt Stratēģijas pasākumu īstenošanu.

Revidentiem neradās arī pārlicība, ka Stratēģijas ieviešanā Pilnsabiedrības piedāvātie risinājumi un izmaiņas ir pamatotas ar iepriekš veiktu aktuālu un padziļinātu situācijas izpēti. Kā viens no būtiskiem aspektiem, kas netika ņemts vērā, ir fakts, ka arvien vairāk pieaug taksometru pakalpojumu sniedzēju skaits, kuru pakalpojumi tiek piedāvāti, pieprasīti un apstiprināti, izmantojot tikai elektroniskos sakaru līdzekļus tiešsaistes režīmā tīmekļvietnē vai mobilaajā lietotnē.

Atbilstoši nevalstiskās organizācijas *BASE (Business Against Shadow Economy)* veiktajam pētījumam⁷³ uzņēmēju skaits, kuri taksometru pakalpojumus nodrošina tikai tiešsaistes režīmā tīmekļvietnē vai mobilaajā lietotnē, 2018.gadā, salīdzinot ar 2017.gadu, ir gandrīz trīskāršojies. SIA "Bolt Services LV" (turpmāk – Bolt) revīzijā ir apliecinājusī⁷⁴, ka aplēses ir atbilstošas arī Bolt veiktajiem pētījumiem un aprēķiniem.

VSIA "Autotransporta direkcija" (vienotais reģistrācijas numurs 40003429317) uzturētajā Autopārvadātāju informatīvajā datubāzē⁷⁵ no 2020.gada⁷⁶ ir reģistrētas trīs tīmekļvietnes vai mobilās lietotnes pakalpojumu sniedzēji – *BOLT TECHNOLOGY OŪ*, *Yandex.Taxi* un *Ipay* (lietotne *QWQER*).

Statistikas dati liecina, ka ar katru gadu pieaug Lidostas apkalpoto pasažieru skaits, proti, ja 2016.gadā tie bija 5,4 milj. pasažieru, tad 2019.gadā – 7,8 milj. Taču taksometru līnijas plūsmas dati rāda, ka ar katru gadu vidēji dienā izbraukušo taksometru (transportlīdzekļu) skaits samazinās – ja 2018.gadā tie bija vidēji dienā ap 800, tad 2019.gadā jau ap 650, savukārt periodā no 01.12.2019. līdz 29.02.2020. vidēji 396 taksometri (transportlīdzekļi) dienā⁷⁷.

No Stratēģijas projekta un Stratēģijas posmu tehniskajiem piedāvājumiem, kā arī Lidostas sniegtajiem Pilnsabiedrības piedāvājumu izvērtējumiem neizriet aktualitāte – kopējā organizētajā taksometru kustībā iekļaut arī pakalpojumu sniedzējus, kuri pakalpojumu nodrošināšanai izmanto tikai tīmekļvietni vai mobilo lietotni. Bolt 10.09.2019. vēstulē⁷⁸ Valsts kontrolei norādīja, ka ne Lidosta, ne Pilnsabiedrība proaktīvi nav uzrunājusi Bolt. Pēc satiksmes organizācijas izmaiņām un ceļazīmju uzstādīšanas A brauktuvē, liedzot pasažieru uzņemšanu, Bolt uzsāka sarunas ar Pilnsabiedrību, kuras nebija veiksmīgas.

Vienlaikus Bolt uzsvēra⁷⁹, ka tā biznesa modelis un darbības pamatprincips ir balstīts uz to, ka gala lietotāji, izmantojot mobilo lietotni, pasūta braucienu tad, kad tas viņiem nepieciešams. Interneta platforma nodrošina pastāvīgu pasūtījumu plūsmu. Līdz ar to pasažieru gaidīšana rindā kopā ar citiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem nav nepieciešama nedz no patērētāju, nedz no pakalpojumu sniedzēju puses.

Ņemot vērā, ka šādu taksometru pakalpojumu popularitāte pēdējo gadu laikā ir strauji pieaugusi, kā arī faktu, ka, pieaugot Lidostas apkalpoto pasažieru skaitam, caur taksometru līniju izbraukušo taksometru pakalpojumu sniedzēju skaits ir samazinājies divu gadu laikā gandrīz uz pusi, revidenti uzskata, ka, visticamāk, pasažieri kā alternatīvu izvēlas tieši taksometru pakalpojumu sniedzējus, kas pakalpojumu nodrošināšanai izmanto tikai tīmekļvietni vai mobilo lietotni, jo tie nodrošina patērētājiem iepriekš zināmu gala maksu par pakalpojumu. Revidenti klātienē ir pārliecinājušies, ka pasažieri tiek uzņemti dažādās vietās Lidostas teritorijā, tai skaitā Lidostas īstermiņa autostāvvietā P1.

Vērtējot Lidostas rīcību, revidenti uzskata, ka to nevar raksturot kā atbildīgu un uz savstarpēju izdevīgumu vērstu sadarbību, jo:

- ❖ lai arī līdz ar Līguma noslēgšanu ar Pilnsabiedrību Lidostas ieņēmumi palielinājās, salīdzinot ar laiku pirms tam (2017.gada astoņos mēnešos vidēji mēnesī par 14% mazāk nekā Pilnsabiedrības ikmēneša maksājums) un Lidostas prognozēm pēc Līguma izbeigšanas (prognoze pirms Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes), revīzijā konstatētie fakti liecina, ka jau pirms Līguma noslēgšanas pastāvēja risks par pretendenta spēju segt saistības un Līguma, tai skaitā Lidostas izvirzīto darba uzdevuma, izpildi, jo:
 - ✓ Lidostas prognozētie ieņēmumi Līguma izpildes laikā bija plānoti ne mazāk kā 400 000 *euro* gadā. Šī summa pamatota ar 2017.gada Lidostas budžetā plānotajiem ieņēmumiem – 391 899 *euro* no pasažieru pārvadājumu pakalpojumu uzņēmumiem (taksometru un starptautisko autobusu pakalpojumu sniedzēji), lai gan faktiskie ieņēmumi 2017.gada pirmajos astoņos mēnešos⁸⁰ vidēji bija par 6% mazāki, nekā plānots. Lai arī Lidostas grāmatvedības uzskaitē no 2017.gada oktobra ieņēmumi no taksometru līnijā iebraukušajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem nav nodaļiti, bet uzskaitīti kopā ar ieņēmumiem no īstermiņa autostāvvietas P1, 2017.gada ieņēmumi no īstermiņa autostāvvietas P1, salīdzinot ar 2016.gadu, faktiski ir palielinājušies par 3%, līdz ar to pēc revidentu aplēsēm arī kopējie ieņēmumi no pasažieru pārvadājumu pakalpojumu uzņēmumiem 2017.gadā bija par aptuveni 6% mazāki, nekā plānots. Tomēr arī 2018.gada sākumā, pēc konkursa izsludināšanas, aizvien darījuma gada summa tika pamatota ar budžetā plānotajiem, nevis faktiskajiem ieņēmumiem;

- ✓ Lidostas iesniegtā dokumentācija apliecina, ka Pilnsabiedrība, iesniedzot piedāvājumu Lidostas atklātajā konkursā, uzskatīja, ka Stratēģijas izstrāde un īstenošana attieksies arī uz īstermiņa autostāvvietu P1. Lai arī sarakstes laikā 2018.gada sākumā Lidosta informēja Pilnsabiedrību par patieso Līguma apjomu, Pilnsabiedrība attiecībā uz finanšu piedāvājumu nekādas izmaiņas neveica.

Turklāt konkursa nolikumā⁸¹ attiecībā uz finanšu piedāvājuma izstrādi ir noteikts, ka Lidosta var pieprasīt pretendentam iesniegt detalizētāku maksas par tiesībām izstrādāt un īstenot Stratēģiju veidošanās mehānismu. Pēc Pilnsabiedrības piedāvājuma saņemšanas Lidosta 16.02.2018. lūdza to sniegt papildu informāciju, uz ko atbildot Pilnsabiedrība 29.03.2018. norādīja, ka *“ikmēneša maksas veidošanas mehānisms ietver pretendenta ienākumus no darījuma attiecībām starp pretendentu un pārvaldītājiem, iecerētajiem reklāmdevējiem, kā arī pretendenta izdevumus (ieguldījumi, uzturēšanas darba alga, saprātīga peļņas daļa). Ieņēmumu un izdevumu konkrēto pozīciju atšifrējums naudas izteiksmē šobrīd var būt tikai plānošanas stadijā, tā ka tikai stratēģijas reālas ieviešanas darba gaitā to būs iespējams konkrēti apzināt”*.

No Valsts kontroles rīcībā esošajiem dokumentiem nav identificējams, ka Lidosta, saņemot Pilnsabiedrības vispārīgo atbildi, būtu izrādījusi interesi vai vēlmi gūt pārliecību, ka ikmēneša maksas veidošanās mehānisms ir pamatots. No Lidostas iesniegtās dokumentācijas izriet, ka Pilnsabiedrība tikai pēc Līguma noslēgšanas lūdza Lidostu iesniegt datus par taksometru līnijas caurlaides plūsmu, proti, izbraukušo transportlīdzekļu vidējo un maksimālo skaitu dienā.

- ❖ Līgums paredzēja⁸², ka Lidostai ir tiesības Līguma darbības laikā kontrolēt Pilnsabiedrības saistību izpildi un pārbaudīt darbu izpildes gaitu, termiņus, kvalitāti un/vai atbilstību konkursa iesniegtajam piedāvājumam, Līguma un/vai normatīvo aktu prasībām, kā arī par konstatētajām problēmām noformēt pārbaudes aktu. Līgumā⁸³ noteiktas arī Lidostas tiesības iepazīties, sniegt vai atteikties sniegt saskaņojumu Stratēģijai vai tās grozījumiem.

Līguma darbības laikā Lidosta izveidoja speciālu darba grupu⁸⁴ (pirms darba grupas izveides – komisiju), kas izvērtēja Pilnsabiedrības Stratēģijas posmu piedāvājumus, sniedza rekomendācijas u.tml. Tomēr revidenti norāda, ka, lai arī Līgums paredzēja vienotas Stratēģijas izstrādi 60 kalendāro dienu un tās ieviešanu 30 dienu laikā, Lidosta akceptēja, ka Stratēģija tiek izstrādāta pa atsevišķiem posmiem, nevis kā vienots visu darbību kopums, tā nenodrošinot, ka pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas izstrāde un īstenošana atbilst Lidostas darba uzdevumam.

Atbilstoši Līguma nosacījumiem Pilnsabiedrībai par tiesībām izstrādāt un īstenot Stratēģiju pirmais ikmēneša maksājums bija jāveic pēc stratēģijas gala pieņemšanas un nodošanas akta, ko puses uzskatīja kā Stratēģijas 1.posma izstrādi, parakstīšanas, t.i., pēc 14.11.2018. Jau 2019.gada janvārī Pilnsabiedrība netieši norādīja uz saimnieciskās darbības faktisko rezultātu neatbilstību sākotnējiem plāniem. Līguma izpildes laikā Pilnsabiedrība vairākkārt informēja Lidostu par ieņēmumu samazinājumu, izmaksu pārsniegumu pār ieņēmumiem, tai skaitā lūdzot Lidostu saskaņot iebraukšanas maksas palielinājumu taksometru līnijā.

Tā kā konkursa rīkošanas nepieciešamības pamatojošajos dokumentos nav norādīti Lidostas ieguvumi vai zaudējumi, Stratēģijas izstrādei piesaistot komersantu, Valsts kontrole lūdza Lidostu sniegt⁸⁵ izvērtējumu par Lidostas finanšu (un ne tikai finanšu) ieguvumiem un zaudējumiem, pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas izstrādi un īstenošanu nododot ārpalpojuma. Atbildot⁸⁶ Lidosta norādīja, ka galvenie ieguvumi bija garantēti ieņēmumi neatkarīgi no pasažieru/transporta plūsmas izmaiņām (finanšu risku samazinājums), izdevumu samazinājums, kā arī Lidostas darbaspēka resursu atslogošana. Lidostas atbilde nav pamatota ar konkrētiem finanšu aprēķiniem.

Kā jau iepriekš minēts, Lidostas ieņēmumi Līguma darbības laikā paaugstinājās, tomēr revidenti apšauba, ka Lidostai bija administratīvo resursu samazinājums, jo sadarbības laikā starp Pilnsabiedrību un Lidostu notika nepārtraukta sarakste, tāpat nepārtrauktu iesaisti un administratīvo resursu tērēšanu prasīja Lidostas izveidotā darba grupa, kura izvērtēja Pilnsabiedrības sniegtos priekšlikumus un sniedza rekomendācijas, saskaņoja prioritāri veicamos darbus.

Revidenti uzskata, ka Lidostas kā valsts kapitālsabiedrības interese nevar būt tikai ieņēmumi, bet arī Līguma izpildes rezultātā gūtie infrastruktūras uzlabojumi, kas paaugstina sniegto pakalpojumu kvalitāti un pasažieru apmierinātību. Revidenti, vērtējot Līguma noslēgšanas, izpildes procesu un apstākļus, kā arī Lidostas darba uzdevumu, Stratēģijas projektu un Stratēģiju posmu tehniskos piedāvājumus, secina, ka pēc Stratēģiju posmu īstenošanas Lidosta vērā ņemamus infrastruktūras uzlabojumus nav guvusi. Turklāt revidenti uzskata, ka šāds rezultāts ir likumsakarīgs. Proti, Lidosta nepārliecinājās par Pilnsabiedrības maksas par tiesībām izstrādāt un īstenot stratēģiju veidošanās mehānismu, bet kā prioritāti izvirzīja iespēju gūt finanšu labumus no darījuma, zinot, kādi ir iespējamie ieņēmumi. Līdz ar to Lidostai nebija pamata uzskatīt, ka Pilnsabiedrība, kurai īstenojot Stratēģiju bija gan jāgūst ieņēmumi, no kuriem jāsedz Lidostai maksājamā ikmēneša maksa, gan jāveic Stratēģijas īstenošanā paredzētās izmaksas nesošās darbības, gan no uzņēmējdarbības viedokļa – arī jāgūst peļņa, veiks ieguldījumus Lidostas infrastruktūrā.

Kopš 2019.gada decembra Lidosta pati organizē satiksmi ierobežotas piekļuves publiskiem mērķiem paredzētajā teritorijā. Atbilstoši Lidostas sniegtajai informācijai Lidostai tas nav radījis būtiskus papildu izdevumus, jo jauni darbinieki darbā netika pieņemti, bet tika veikti atbilstoši grozījumi darbinieku amata aprakstos, savukārt iebraukšanas un apmaksas sistēmas pārslēgšana no Pilnsabiedrības sistēmas uz Lidostas sistēmu izmaksāja 4377 euro (bez PVN), bet ikmēneša uzturēšanas izdevumi pieauga tikai par 25 euro (bez PVN).

Saskaņā ar Lidostas iesniegto informāciju Lidosta uzskata, ka kopš Ministru kabineta noteikumu⁸⁷ spēkā stāšanās 01.09.2019. ir būtiski uzlabojusies Lidostas pasažieriem sniegto taksometru pakalpojumu kvalitāte.

Valsts kontrole revīzijā lūdza⁸⁸ arī Satiksmes ministrijas vērtējumu Lidostas rīcībai, izsludinot konkursu un noslēdzot Līgumu ar Pilnsabiedrību. Atbildot⁸⁹ Satiksmes ministrija nav sniegusi savu vērtējumu, bet norādījusi, ka:

- ❖ ministrijai kā kapitāla daļu turētājai nav tiesības iejaukties valsts kapitālsabiedrības valdes operatīvajā vadībā un dot valdei saistošus norādījumus attiecībā uz uzņēmuma vadību, darbības organizēšanu un nodrošināšanu;
- ❖ saskaņā ar Lidostas padomes sniegto informāciju un tās vērtējumu par konkursu un tā rezultātā noslēgto Līgumu ar Pilnsabiedrību secināts, ka, lai gan pēc Pilnsabiedrības darbības uzsākšanas situācija ar taksometru pakalpojumiem Lidostā kopumā uzlabojās, tomēr virkne problēmjautājumu tika atrisināti tikai pēc jaunā regulējuma – grozījumu Autopārvadājumu likumā, kā arī Ministru kabineta noteikumu⁹⁰ spēkā stāšanās.

Valsts kontrole tikai daļēji var piekrist Lidostas un Satiksmes ministrijas apgalvojumam, ka situācija ar taksometru pakalpojumu sniegšanu Lidostas publiskiem mērķiem paredzētajā teritorijā pēc 01.09.2019. ir uzlabojusies, to pamato revīzijā veiktā analīze un konstatētie fakti (skatīt revīzijas ziņojuma daļu "Pasažieru pārvadājumu ar taksometriem regulējuma attīstība un realizācija").

Ieteikums

Ņemot vērā Lidostas attīstības plānus un iespējas, Lidostai sadarbībā ar kapitāla daļu turētāju un par nozari atbildīgo Satiksmes ministriju rast risinājumu, lai pasažieru pārvadājumu satiksmes organizācijā Lidostas priekšlaukumā iekļautu visus taksometru pakalpojumu sniedzējus (tai skaitā taksometru

pakalpojumu sniedzējus, kas izmanto tikai elektronisko sakaru līdzekļus tiešsaistes režīmā tīmekļvietnē vai mobilajā lietotnē), tā nodrošinot lielākas izvēles iespējas pasažieriem un vienlīdzīgas konkurences apstākļus pakalpojumu sniedzējiem, veicinot arī konkurenci starp pakalpojumu sniedzējiem gan ar pakalpojuma cenu, gan kvalitāti.

Pasažieru pārvadājumu ar taksometriem regulējuma attīstība un realizācija

Lidosta nevar novērst visas ar tās teritorijā taksometru pakalpojumu sniegšanu saistītās problēmas, tai skaitā nodrošināt pasažieru tiesību aizstāvību, tādēļ, lai novērstu situācijas, kad Lidostā no pasažieriem par braucienu taksometrā tiek pieprasīta nesamērīga braukšanas maksa, Lidostai bija vajadzīgs Satiksmes ministrijas atbalsts nepieciešamo izmaiņu regulējumā veikšanai.

Revīzijā secināts, ka pirms diviem gadiem identificētās problēmas vēl arvien ir aktuālas. Līdz ar to arī pastāv problēma, ka joprojām var tikt pārkāptas pasažieru (patērētāju) tiesības (piemēram, nenodrošinot pasažierim (patērētājam) pirms brauciena informāciju par braukšanas maksas tarifiem u.c.). To apliecina turpmāk minētais.

Revidentu ieskatā, nozīmīgu atbalstu Lidostai līdz 2018.gada martam, kad spēkā stājās grozījumi Autopārvadājumu likumā⁹¹, atceļot regulējumu par maksimālās braukšanas maksas (tarifu) ierobežojumu, varēja sniegt Satiksmes ministrija, kura ir gan vadošā iestāde pasažieru pārvadājumu nozares regulējuma izstrādē, gan Lidostas valsts kapitāla daļu turētāja. Satiksmes ministrijas rīcībā bija informācija par problēmām taksometru pakalpojumu sniegšanā Lidostas taksometru līnijā. Tomēr Satiksmes ministrija šīs problēmas neatrisināja, situāciju Lidostā padarot vēl problemātiskāku, jo, atceļot maksimālās braukšanas maksas (tarifu) ierobežojumu, tika radīti apstākļi, kas Lidostā vēl vairāk veicināja nesamērīgas samaksas par braucienu pieprasīšanu no pasažieriem.

Lai uzlabotu situāciju Lidostā, 18.12.2018. Ministru kabineta noteikumos⁹² tika izdarīti grozījumi. Revīzijā konstatēts, ka Ministru kabineta grozījumu⁹³ izstrādātāji kā galveno problēmu identificēja ārvalstu viesu informācijas trūkumu par taksometru pakalpojumiem, uzskatot, ka, atrisinot pasažieru informētību, tiktu novērsta arī problēma par nesamērīgas samaksas pieprasīšanu no pasažiera. Lai uzlabotu pasažieru informētību, pārvadātājiem tika noteikta prasība – izvietot papildu informāciju uz transportlīdzekļa un tā salonā, kas ļautu pasažierim iepazīties ar braukšanas maksas aprēķinā piemēroto maksu (tarifiem) pirms brauciena, kā arī noteikt pienākumu taksometra vadītājam pirms brauciena mutiski iepazīstināt pasažieri ar braukšanas maksas noteikšanai izmantajiem tarifiem.

Tomēr, revidentu ieskatā, ārvalstu viesiem valodas barjeras dēļ nav iespējams salīdzināt un izvēlēties savām vajadzībām atbilstošāko taksometru pakalpojumu sniedzēju, ņemot vērā, ka taksometru pakalpojumu sniedzēju piedāvāto tarifu salīdzināšana un izvērtēšana prasa papildu laika resursus, detalizētu aprēķinu veikšanu, informācijas iegūšanu par attālumu līdz galamērķim, braucienam nepieciešamo laiku u.c., līdz ar to ne vienmēr pastāv iespēja izvairīties no nesamērīgi augstas brauciena maksas.

Tā kā ar grozījumiem netika sasniegts nepieciešamais mērķis, jau pēc sešiem mēnešiem tiek iniciētas un izstrādātas nākamās izmaiņas pasažieru pārvadājumu ar taksometru regulējumā, un normatīvo aktu projektu anotācijās norādīts, ka iepriekš braukšanas maksas atcelšanas radītās problēmas novēršanai veiktās izmaiņas⁹⁴ pasažieru informētībai nav sasniegušas nepieciešamo mērķi un novērsušas identificēto problēmu. Revidentu ieskatā, tas apliecina, ka identificētās problēmas risināšanai netika izvēlēts atbilstošākais risinājuma variants un pieņemti situācijai atbilstoši lēmumi.

Būtiski norādīt, ka, izstrādājot grozījumus Autopārvadājumu likumā, kā arī izstrādājot jaunus Ministru kabineta noteikumus, situācijai Lidostā, kas radusies, atceļot maksimālās braukšanas maksas (tarifu) ierobežojumu, vēl aizvien bija nepieciešams risinājums, kas nodrošinātu pasažieru mobilitāti atbilstoši pieprasījumam – kvalitatīvu, ātru, ērtu un drošu, par samērīgu samaksu pakalpojumu piedāvājumu⁹⁵. Tādēļ Autopārvadājumu likumā tika veiktas būtiskas izmaiņas, un ar 15.09.2019. spēkā stājās Autopārvadājumu likumā un Ministru kabineta noteikumos⁹⁶ noteiktā speciālā kārtība taksometru pakalpojumu organizācijai Lidostas taksometru līnijā, tās kontroles mehānisms, prasības pārvadātājiem pakalpojumu sniegšanai Lidostas taksometru līnijā, kā arī paredzot iespēju Lidostas pasažieriem taksometru pakalpojumu apmaksu veikt ar priekšapmaksas vaučeru (samaksu kā fiksētu cenu).

Revidentu ieskatā, minētās izmaiņas varētu veicināt taksometru pakalpojumu sniegšanas sakārtošanu Lidostā, tomēr revīzijā iegūtā informācija liecina, ka, piemērojot regulējumu, tas nav izrādījies pietiekams, lai nodrošinātu pasažieru tiesību aizsardzību:

- ❖ noteiktās prasības pārvadātājiem un ieviestais to kontroles mehānisms ir novērsuši pasažieru sūdzības par taksometru pakalpojumu kvalitāti Lidostas taksometru līnijā. Taču ir būtiski norādīt, ka Autopārvadājumu likumā noteiktās prasības⁹⁷ attiecas tikai uz pārvadātājiem, kas sniedz pakalpojumus Lidostas taksometru līnijā. Joprojām Lidostā pastāv problēma ar pārvadātājiem, kuri Lidostas pasažieriem piedāvā taksometru pakalpojumus ārpus taksometru līnijas. Proti, pasažieriem tiek piedāvāti taksometru pakalpojumi, par kuru kvalitāti un cenu pasažieris nevar gūt pārlicību, lai varētu izvēlēties savām vajadzībām atbilstošu taksometru pakalpojumu sniedzēju. Tāpēc arvien nav novērsta problēma, ka var tikt pārkāptas pasažieru tiesības (piemēram, nenodrošinot pasažierim (patērētājam) pirms brauciena informāciju par braukšanas maksas tarifiem u.c.);
- ❖ Valsts kontroles ieskatā, atzinīgi vērtējama ieviestā iespēja pasažierim taksometra pakalpojuma apmaksu veikt ar priekšapmaksas vaučeru. Tomēr Lidostas pasažieriem šis pakalpojums netiek nodrošināts, jo Lidostas teritorijā vaučeru tirdzniecību neveic neviens pārdevējs. Revidenti vērs uzmanību uz ārvalstu praksi, proti, fiksētās brauciena maksas princips tiek izmantots taksometru pakalpojumu sniegšanā vairākās ārvalstu lidostās. Informācija par fiksētās brauciena maksas apmēru ir ievietota lidostu mājaslapā. Šādā veidā pasažierim pat pirms došanās uz galamērķi ir nodrošinātas

iespējas iepazīties ar pakalpojumu sniedzēju piedāvājumu un izvēlēties savām vajadzībām atbilstošu pakalpojumu. Diemžēl Lidostas mājaslapā iekļautā informācija nedod pasažieriem iespēju iepazīties ar taksometru pakalpojumu saņemšanas kārtību un iespējamām brauciena izmaksām, tādējādi nesniedzot atbalstu Satiksmes ministrijas identificētās problēmas – pasažieru informācijas trūkuma – novēršanā;

- ❖ Satiksmes ministrija revīzijā ir norādījusi, ka kontroles institūciju ierobežotā kapacitāte rada labvēlīgus apstākļus noteiktās tiesību normas neievērot, attiecīgi stingru un visaptverošu regulējumu pieņemšana nebūs efektīva, ja netiks nodrošināta to ievērošanas kontrole. Tomēr revidenti, izvērtējot revīzijā iegūto informāciju, tai skaitā par kontroles institūciju veiktajām pārbaudēm, secina, ka Lidostas taksometru pakalpojumu sniegšanas galvenie identificētie riski ir saistīti nevis ar kontroles dienestu ierobežoto kapacitāti, bet gan ar to, ka ieviestie risinājumi identificētās problēmas nenovērš.

Laikā no 28.09.2017. līdz 01.09.2019. pasažieru pārvadājumu ar taksometru regulējumā ir veikti vairāki grozījumi⁹⁸, ar kuriem normatīvo aktu izstrādātāji arī ir vēlējušies novērst identificētās problēmas, ar kurām saskaras Lidostas pasažieri, izvēloties taksometru pakalpojumus tās teritorijā. Revīzijā Satiksmes ministrija norādīja, ka galvenās problēmas taksometru pakalpojumu sniegšanā Lidostā ir saistītas ar informācijas (komunikācijas), kā arī kontroles trūkumu.

Revīzijā vērtēts, vai ar Autopārvadājumu likumā un uz tā pamata izdotos Ministru kabineta noteikumos veiktajām izmaiņām ir novērstas jomas regulējošo normatīvo aktu un to grozījumu sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumos (anotācijās) identificētās problēmas un panākti nepieciešamie uzlabojumi, proti:

- ❖ pasažieriem, tai skaitā ārvalstu viesiem, ir iespējams saņemt pietiekamu informāciju par iespējam izvēlēties savām vajadzībām atbilstošu taksometru pakalpojumu, un ir novērsta problēma, ka no pasažieriem tiek pieprasīta nesamērīgi augsta maksa par braucienu;
- ❖ pasažierim ir iespējams iegūt pietiekamu informāciju un iegādāties priekšapmaksas dokumentu (vaučeru), kā samaksu par braucienu izvēloties fiksētu cenu;
- ❖ pasažierim Lidostas teritorijā ir iespējams iegūt pietiekamu informāciju, un tas var izvēlēties pakalpojuma sniedzēju, kura transportlīdzeklis atbilst likumdevēja noteiktajām prasībām;
- ❖ kontroles dienesti atbilstoši savai kompetencei Lidostā izpilda tiem ar regulējumu noteiktos pienākumus un veic nepieciešamās pārbaudes.

Laikā no 28.09.2017. līdz 01.09.2019. pasažieru pārvadājumu regulējumā izdarītās izmaiņas, kas attiecas uz taksometru pakalpojumu sniegšanu Lidostas teritorijā

Lidosta nevar novērst visas ar tās teritorijā taksometru pakalpojumu sniegšanu saistītās problēmas, tai skaitā nodrošināt pasažieru tiesību aizstāvību, tādēļ situācijas risināšanai Lidostā bija vajadzīgs Satiksmes ministrijas atbalsts nepieciešamo izmaiņu regulējumā veikšanai.

Satiksmes ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde transporta nozarē, un tās kompetencē ir izstrādāt nozares, tai skaitā pasažieru pārvadājumus, regulējošos tiesību aktus un politikas plānošanas dokumentu projektus⁹⁹. Satiksmes ministrijas izstrādātie priekšlikumi pasažieru pārvadājumu ar taksometru jomas regulējuma pilnveidošanai, ievērojot 13.09.2016. informatīvajā ziņojumā¹⁰⁰ apkopotās problēmas,

rezultējās normatīvo aktu grozījumos¹⁰¹, kuri arī paredzēja pārvadātāju tiesības no 01.03.2018. noteikt individuālu cenu politiku par saviem pakalpojumiem, jo tika atcelta maksimālā maksa (tarifs) par pasažieru pārvadājumiem ar taksometru (turpmāk – tarifu griesti).

Revīzijā Satiksmes ministrija norādīja¹⁰², ka taksometru pārvadājumu joma ir ļoti komplicēta. Satiksmes ministrija izstrādājot normatīvo regulējumu pasažieru pārvadājumiem ar taksometriem, ievēro tai dotā deleģējuma ietvaru, tādējādi tie neskar jautājumus, kas noregulēti citos normatīvos aktos, kā piemēram, patērētāju – pakalpojuma sniedzēju attiecības, jo tas noteikts Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, savukārt saimniecisko darbību brīva tirgus apstākļos un konkurenci noteic Konkurences likums. Pamatojoties uz Satiksmes ministrijas izstrādātajiem priekšlikumiem pasažieru pārvadājumu ar taksometru jomas regulējuma pilnveidošanai, ievērojot 13.09.2016. informatīvajā ziņojumā apkopotās problēmas, tika pieņemti normatīvo aktu grozījumi. Likumprojekta saskaņošanas procesā diskusijās ar jomas regulējumā iesaistītajiem saskaņošanas dalībniekiem tika panākta vienošanās no 01.03.2018. atcelt regulējumu par pašvaldību kompetenci maksimālās maksas (tarifu) ierobežojuma noteikšanai.

Finanšu ministrija revidentiem ir sniegusi informāciju¹⁰³, ka taksometru pakalpojumu sniegšana ir visvairāk pakļauta “ēnu ekonomikai” un nenomaksāto nodokļu apmērs ir līdz 80%, tāpēc Finanšu ministrija atbalstīja tarifu griestu atcelšanu 2018.gadā. Finanšu ministrija arī uzskata, ka tarifu griestu atcelšana ir uzlabojusi nodokļu nomaksu taksometru nozarē, vienlaikus norādot, ka ir sarežģīti viennozīmīgi nodalīt viena normatīvā regulējuma izmaiņu ietekmi uz nodokļu nomaksu. Saskaņā ar Finanšu ministrijas sniegto informāciju dažādu ieviesto pasākumu rezultātā 2018.gadā nodokļu nomaksas rādītāji nozarē, salīdzinot ar 2017.gadu, uzlabojās, kaut gan Latvijā joprojām ir pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzēji, kas gada laikā nomaksā neadekvāti mazu nodokļu apmēru, neveicinot godīgu konkurenci tirgū.

Regulējums¹⁰⁴, ar kuru no 01.03.2018. atcēla tarifu griestus, tika pieņemts Saeimā 28.09.2017. Līdz izmaiņas stājās spēkā, Lidostā jau astoņus mēnešus pastāvēja konfliktsituācijas starp pasažieriem un taksometru pakalpojumu sniedzējiem, tai skaitā par piemēroto braucienu maksu. Veicot regulējuma izmaiņas ar mērķi uzlabot taksometru pakalpojumu nozarē darbojošos pakalpojumu sniedzēju nodokļu nomaksu, vienlaikus ar grozījumiem normatīvajos aktos Lidostas teritorijā pasažieru komercpārvadājumu ar taksometriem sniedzējiem tika radīti apstākļi, kas vēl vairāk veicināja nesamērīgu samaksu par braucienu piemērošanu.

Vienlaikus revidenti norāda, ka Satiksmes ministrijas rīcībā bija informācija par taksometru pakalpojumu sniegšanas problemātiku Lidostas teritorijā. Revidentu ieskatā, lai arī pasažieru pārvadājumu regulējuma izmaiņas tika veiktas, ievērojot 13.09.2016. informatīvajā ziņojumā¹⁰⁵ apkopotās problēmas, Satiksmes ministrija, ņemot vērā aktuālo situāciju Lidostā, varēja iniciēt darbības situācijas uzlabošanai, tomēr to nav darījusi. Revidenti, analizējot revīzijā iegūto informāciju, konstatēja, ka pēc izmaiņām regulējumā¹⁰⁶ ievērojami pieauga pasažieru sūdzību skaits gan par pieprasīto braucienu maksu, gan par taksometru pakalpojumu sniedzēju atteikumiem vest pasažieri salīdzinoši īsā attālumā, gan par sniegtā pakalpojuma kvalitāti. Proti, regulējuma izmaiņas, kas tika izdarītas, lai uzlabotu nodokļu samaksu taksometru pakalpojumu sniegšanas nozarē, būtiski ietekmēja Lidostas pasažieru tiesības saņemt kvalitatīvu pakalpojumu par atbilstošu samaksu.

Trīs mēnešus pēc regulējuma spēkā stāšanās, t.i., 26.06.2018., Latvijas Republikas ārlietu ministrs vēstulē atbildīgajām iestādēm vērsa uzmanību uz situāciju Lidostas teritorijā saistībā ar taksometru sniegto pakalpojumu kvalitāti, pakalpojumu pieejamību un pasažieriem piemērotās brauciena maksas samērīgumu. Vēstulē tika sniegta informācija, ka vairākkārt saņemtas rakstiskas un mutiskas sūdzības par taksometru sniegto pakalpojumu kvalitāti no Latvijas iedzīvotājiem un ārvalstu viesiem, kuri ielido Lidostā. Vēstulē tika izteikts aicinājums atbildīgajām institūcijām rast praktisku risinājumu, lai taksometru sniegtā pakalpojuma kvalitāte nenodarītu būtisku kaitējumu Latvijas tēlam¹⁰⁷.

03.07.2018. publiskajos medijos tika citēta Ministru prezidenta, kā arī citu Ministru kabineta locekļu sniegtā informācija, ka, lai risinātu problēmas ar taksometru braucieniem no lidostas, stacijas un

pasažieru ostas, regulējumā varētu noteikt fiksētu cenu par braucienu noteiktam attālumam no objekta vai maksimālās brauciena maksas ierobežojumu ("griestus")¹⁰⁸. Regulējumā nepieciešamo izmaiņu izvērtēšanai Satiksmes ministrijā tika izveidota darba grupa, kurai divu nedēļu laikā bija jārod situācijas uzlabošanai nepieciešamie risinājumi.

Tomēr revīzijā konstatēts, ka regulējuma¹⁰⁹ grozījumi pieņemti tikai 18.12.2018. un izdarītās izmaiņas būtiski atšķiras no sākotnēji publiski no Ministru prezidenta un citiem Ministru kabineta locekļiem izskanējušā iespējamā risinājuma.

Ministru kabineta noteikumu projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā)¹¹⁰ ir identificēta problēma, ka Lidostā, ievērojot ārvalstu viesu informācijas trūkumu par dažādo tarifu izmantojumu taksometru pakalpojumos, no tiem tiek pieprasīta nesamērīga samaksa par taksometru pakalpojumu. Par šādiem gadījumiem Satiksmes ministriju ir informējusi Ekonomikas ministrija, Lidosta un Rīgas plānošanas reģions.

Būtiski norādīt, ka regulējuma¹¹¹ grozījumu izstrādes laikā kā problēmas galvenais cēlonis identificēts – ārvalstu viesu neinformētība par taksometru pakalpojumu izmaksām. Lai turpmāk novērstu gadījumus, kad no ārvalstu viesiem tiek pieprasīta nesamērīga samaksa par braucienu no Lidostas, regulējumā tika iekļauta prasība, ka uz transportlīdzekļa sāniem, kā arī salonā ir jāizvieto informācija par pārvadātāja maksimālajiem tarifiem.

Pamatojoties uz iesaistīto iestāžu lēmumiem, kā arī ņemot vērā nozares pārstāvju ieteikumus, Ministru kabineta noteikumos¹¹² tika veiktas šādas attiecībā uz revidējamo jautājumu būtiskākās izmaiņas:

- ❖ precizēta kārtība, kādā pasažieris tiek informēts par pārvadātāja tarifiem par braucienu, nosakot, ka, nolīgšot taksometru, pirms brauciena uzsākšanas pasažieris vienojas ar pārvadātāju par tarifiem, kas tiks piemēroti braukšanas maksas aprēķinā;
- ❖ papildus noteiktas prasības vizuālajai informācijai par tarifu norādi uz transportlīdzekļa virsbūves un salonā, kā arī rekvizītiem, kam jābūt norādītiem čekā, pasažierim dodot iespēju salīdzināt, vai braukšanas maksas aprēķinā tika lietots tarifs, par kuru puses vienojās pirms brauciena uzsākšanas.

Proti, regulējuma izmaiņu izstrādātāji uzskatīja, ka veids, kā atrisināt problēmu, ka par braucienu ar taksometru no Lidostas tiek pieprasīta nesamērīga maksa, ir pirms brauciena veikšanas pakalpojuma sniedzēja pasažiera, tai skaitā ārvalstu viesu, detalizēta iepazīstināšana ar braukšanas maksas sastāvdaļām, tai skaitā izsniedzot maksājumu apliecinājošo attaisnojuma dokumentu, kas satur informāciju par braukšanas maksas aprēķinā izmantotajiem tarifiem.

Tomēr, lai arī regulējumā tika veiktas izmaiņas, situācija Lidostā neuzlabojās, turpinājās konflikti starp pakalpojumu sniedzējiem un pasažieriem, nesamazinājās pasažieru pretenzijas par pieprasīto braucienu maksu, proti:

- ❖ lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību saistībā ar taksometru pakalpojumu sniegšanu, kā arī novērstu konfliktus starp taksometru vadītājiem, aizvien biežāk tika piesaistīta Valsts policija. Valsts policijas sniegtā informācija¹¹³ liecina, ka Lidostā 2018.gadā sastādīti 1205 protokoli par taksometru pakalpojumu sniedzēju izraisītajiem administratīvajiem pārkāpumiem;
- ❖ PTAC¹¹⁴, kā arī Rīgas domes Satiksmes departaments¹¹⁵ revidentiem sniedza informāciju, norādot, ka lielākā daļa pasažieru sūdzību bija par piemērotās samaksas apmēru, kas dažkārt vairākkārt pārsniedza iepriekš ierasto brauciena maksu identiskā maršrutā. Pasažieri puda savu neapmierinātību arī par atteikumu saņemšanu vest nelielā attālumā, par neinformēšanu par papildmaksas iekasēšanu par taksometru stāvvietu, taksometru pakalpojumu kvalitāti;
- ❖ nemazinājās kritisko publikāciju skaits, ko apliecina *Station* mediju monitoringa dati, proti, kritisku publikāciju pieaugums uzreiz pēc regulējuma spēkā stāšanās par pasažieru komercpārvadājumu pakalpojumu ar taksometriem sniegšanu Lidostas teritorijā.

Revidentu ieskatā, reģistrēto sūdzību par vieglo taksometru pakalpojumu kvalitāti un piemēroto braukšanas maksas apmēru skaits neatspoguļo patieso situāciju, jo ne visi pasažieri vēršas iestādēs ar oficiālu iesniegumu. Turklāt ārvalstu viesiem ir ierobežotas zināšanas par Latvijas taksometru pakalpojumu un maksas par braucienu regulējumu, tie var nespēt sazināties ar taksometra vadītāju abiem saprotamā valodā un līdz ar to izprast uz transportlīdzekļa norādīto informāciju par tarifa komponentēm un veikt aprēķinus, lai iegūtu informāciju par brauciena izmaksām.

Revidenti uzskata, ka veiktās izmaiņas regulējumā, kas paredz tikai detalizētu pasažieru informēšanas pienākumu, nebija pietiekamas un nenovērsa problēmu, ka no pasažiera tiek pieprasīta nesamērīga maksa par braucienu. Revidentu ieskatā, būtiska problēma ir gan tas, ka regulējums¹¹⁶ neparedz brauciena maksas ierobežojumus, gan iepriekš norādītais, ka pasažieri, tai skaitā ārvalstu viesi, nevar izprast uz transportlīdzekļa norādīto informāciju par tarifa komponentēm.

Revidentu ieskatā, normatīvā regulējuma grozījumi apliecina, ka, lai arī pastāvēja aktuāla problēma, kuru bija nepieciešams risināt, gan pirms regulējuma pieņemšanas, gan pirms grozījumu tajā veikšanas netika apzināti un izvērtēti iespējamie problēmas risinājumu varianti un pieņemti situācijai atbilstoši lēmumi. Tādēļ jau pēc sešiem mēnešiem, t.i., 01.09.2019., regulējumā atkal tika izdarītas izmaiņas.

Virzot grozījumus un izdodot jaunus Ministru kabineta noteikumus, Satiksmes ministrija atkārtoti izmantoja identisku argumentāciju kā regulējuma grozījumiem¹¹⁷, kas bija spēkā līdz 01.09.2019. Lai arī iepriekš piedāvātais risinājums nebija devis nepieciešamos rezultātus, regulējuma izstrādātāji norādīja un joprojām uzstāja, ka nesamērīgas samaksas par braucienu pieprasīšanas novēršana ir iespējama, informējot pasažierus, tai skaitā ārvalstu tūristus, par brauciena maksas sastāvdaļām. Stājoties spēkā regulējumam, uz taksometra virsbūves bija jāizvieto informācija par pārvadātāja piemērotajiem pamata, nevis kā iepriekš – par maksimālajiem tarifiem.

Būtiski norādīt, ka 2019.gadā izstrādātie regulējuma grozījumi un izdotie jaunie Ministru kabineta noteikumi¹¹⁸ paredz arī jaunas tiesību normas attiecībā uz taksometru pakalpojumu sniegšanu starptautiskas nozīmes transporta infrastruktūras objektos, tai skaitā Lidostā, piemēram:

- ❖ taksometru pakalpojumus var sniegt tikai pārvadātāji, kuri izpilda likumā noteiktās prasības, piemēram, taksometru pakalpojumu sniegšana notiek transportlīdzekļos, kuru vecums nepārsniedz piecus gadus, pārvadātājs nodrošina personu ar kustību traucējumiem apkalpošanu, vienotas prasības pārvadātāja reģistrētai preču zīmei vai dizainparaugam¹¹⁹;
- ❖ pārvadātājam braucieniem ar taksometru no objekta jānodrošina norēķins ar fiksētā tirdzniecības vietā iegādātu, priekšapmaksu apliecināšu dokumentu (vaučeru), darījumu reģistrējot taksometra skaitītājā¹²⁰;
- ❖ noteikta kārtība, kādā organizē un kontrolē pasažieru komercpārvadājumus ar taksometru objekta publiskiem mērķiem paredzētajā teritorijā ar ierobežotu piekļuvi un kādā veicama informācijas apmaiņa par minētajiem pārvadājumiem¹²¹.

Satiksmes ministrija revīzijā ir norādījusi¹²², ka tās iesaiste, tostarp izvērtējot arī citu ministriju, institūciju un nevalstisko organizāciju viedokļus, normatīvā regulējuma izstrādē ir bijusi vispusīga un pietiekama, ņemot vērā attiecināmās citu normatīvo regulējumu prasības un visu iesaistīto institūciju prasības.

Pasažieru pārvadājumu ar taksometru regulējuma realizācija Lidostā pēc 01.09.2019.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma mērķis ir nodrošināt patērētājiem iespēju īstenot un aizsargāt savas likumīgās tiesības. Likums¹²³ nosaka, ka patērētājs ir fiziska persona, kas izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību. Atbilstoši regulējumā noteiktajam Lidostas pasažieris, izvēloties taksometru pakalpojumu, ir

patērētājs minētā likuma izpratnē.

Kā jau iepriekš minēts, laikā no 28.09.2017. līdz 06.03.2019.¹²⁴ ir izdarīti pasažieru pārvadājumu ar taksometru regulējuma grozījumi, ar kuriem arī bija iecerēts novērst identificētās problēmas, ar kurām saskaras Lidostas pasažieri, izvēloties taksometru pakalpojumus tās teritorijā:

- ❖ ar 18.12.2018. grozījumiem¹²⁵ iecerēts mazināt gadījumus, kad tiek negodprātīgi izmantota ārvalstu viesu nepietiekamā informētība par iespējām izvēlēties savām vajadzībām atbilstošu taksometru pakalpojumu, pieprasot nesamērīgi augstu maksu par braucienu¹²⁶;
- ❖ savukārt, izstrādājot grozījumus 2019.gadā Autopārvadājumu likumā, kā arī uz likuma pamata izdodot Ministru kabineta noteikumus¹²⁷, papildus ir noteiktas tiesību normas, kas vērstas uz taksometru pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu. Vienlaikus regulējums paredz ieviest pastiprinātus kontroles mehānismus un sadarbību starp kontrolējošajām iestādēm (Valsts ieņēmumu dienests, VAS "Autotransporta direkcija", Valsts policija), kā arī veicināt bezskaidras naudas norēķinus, ieviešot vaučerus¹²⁸. Proti, normatīvo aktu izstrādātāji kā problēmas risinājumu saskatīja jau ne tikai Lidostas pasažierim paredzētās tiesības iepazīties ar informāciju, bet arī iekļāva regulējumā pasažierim tiesības kā samaksu par braucienu izvēlēties fiksētu cenu līdz noteiktam galamērķim, kā arī noteica prasības transportlīdzekļiem, ar kuriem var sniegt taksometru pakalpojumus Lidostas taksometru līnijā.

Revidenti, iepazīstoties ar normatīvo aktu izstrādes dokumentiem un vērtējot tos kopsakarā ar citiem revīzijā konstatētiem faktiem, secina, ka, lai gan iepriekš regulējumā veiktās izmaiņas nav novērsušas situācijas, kad no pasažieriem tiek pieprasīta nesamērīga braukšanas maksa, arī Ministru kabineta 2019.gada noteikumu projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā)¹²⁹ ir norādīts, ka galvenā pasažieru pārvadājumu ar taksometru problēma nav iespējamā nesamērīgā samaksa par braucienu no Lidostas, bet gan informācijas (komunikācijas), kā arī kontroles trūkums. Revīzijā Satiksmes ministrija kā regulējuma izstrādātāja un grozījumu normatīvajos aktos virzītāja ir atkārtoti to apliecinājusi¹³⁰.

Savukārt Autopārvadājumu likuma grozījumu likumprojekta novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādīts, ka vēl aizvien ir nepieciešams risināt situāciju Lidostā, kas radusies 01.03.2018., atceļot maksimālo braukšanas maksu (tarifu). Proti, nepieciešams risinājums, kas pasažieru mobilitāti ar taksometru pakalpojumiem nodrošinātu atbilstoši pieprasījumam – kvalitatīvu, ātru, ērtu, drošu un par samērīgu samaksu pakalpojumu piedāvājumu¹³¹.

Latvijas iedzīvotāji no masu informācijas līdzekļiem ir informēti par problēmsituācijām, kādas var rasties, izvēloties taksometru pakalpojumu sniedzējus Lidostā. Tāpēc daļa Lidostas pasažieru, kas ir Latvijas iedzīvotāji, neizvēlas taksometru pakalpojumu sniedzējus Lidostas taksometru līnijā. Revidentu ieskatā, to apliecina jau iepriekš minētais fakts, ka, lai arī Lidostā pieauga apkalpoto pasažieru skaits, tomēr 2019.gada beigās, salīdzinot ar 2018.gadu, gandrīz uz pusi ir samazinājies taksometru skaits, kas ir izbraukuši vidēji dienā caur taksometru līniju. Proti, Latvijas iedzīvotāji, visticamāk, izvēlas taksometru pakalpojumu sniedzējus, kuri pakalpojuma sniegšanā izmanto tikai tīmekļvietni vai mobilo lietotni.

Savukārt liela daļa Lidostas pasažieru, kuri izmanto taksometru pakalpojumus Lidostas taksometru līnijā, ir ārvalstu viesi, attiecībā uz kuru nepilnīgu izpratni par brauciena maksas veidošanos, virzot grozījumus gan 2018., gan 2019.gadā, ir norādījusi Satiksmes ministrija¹³².

Revidenti neapšaubā, ka spēkā esošais normatīvais regulējums paredz taksometru pakalpojumu sniedzēju pienākumu informēt pasažierus, tostarp par tarifiem, kas tiks piemēroti braukšanas maksas aprēķinā, uzliekot taksometru vadītājiem par pienākumu minēto informāciju pirms brauciena sniegt pasažierim mutvārdos, kā arī vienlaikus nosaka, ka informācijai par tarifiem ir jābūt izvietotai autotransporta līdzekļa salonā un autotransporta līdzekļa ārpusē uz labās puses aizmugurējām durvīm, t.i., taksometra nolīgšanas maksa, maksa par vienu kilometru un maksa par vienu minūti.

Revidentu ieskatā, tāpat kā līdz 01.09.2019., arī pēc 01.09.2019. ne tikai ārvalstu viesiem praksē nav iespējams viegli salīdzināt un izvēlēties savām vajadzībām atbilstošāko taksometru pakalpojumu sniedzēju, ņemot vērā, ka Lidostas teritorijā esošajā taksometru līnijā taksometru pakalpojumu sniedzēju piedāvātie tarifi būtiski atšķiras.

Revidenti norāda, ka regulējuma¹³³ izstrādes laikā Lidosta Satiksmes ministrijai darīja zināmu¹³⁴, ka no likumprojekta ir izslēgta prasība pārvaldītājam, kas sniedz taksometru pakalpojumus starptautiskas nozīmes transporta infrastruktūras objektā (Lidostā), pārvaldīt svešvalodu (angļu valodu) vismaz sarunvalodas līmenī. Lidostas ieskatā, prasība pārvaldīt svešvalodu būtu svarīga, lai ārvalstu pasažieris varētu sazināties ar pārvaldītāju un pārvaldītājs saprastu pasažiera norādīto galamērķi. Proti, veicot regulējuma izmaiņas ar mērķi veicināt ārvalstu viesu informētību un izpratni par taksometru pakalpojumiem, regulējuma izstrādātāji neņēma vērā faktu, ka ārvalstu viesi nepārvalda latviešu valodu, un ir tikai likumsakarīgi, ka tādējādi pakalpojuma izvēlei nepieciešamās informācijas saņemšana tam ir apgrūtināta. Turklāt pārvaldītājiem nav noteikti ierobežojumi brauciena maksai, un pārvaldītājs ir tiesīgs piemērot braukšanas maksai tarifus, kas izstrādāti atbilstoši tā cenu politikai, proti, tie var būtiski atšķirties starp pārvaldītājiem.

Jebkurai precei vai pakalpojumam ir sava gala cena, kas veidojas no dažādiem izmaksu elementiem. Cena ietekmē patērētāja vēlmi un iespējas iegādāties konkrēto preci vai pakalpojumu. Lidostā, izvēloties taksometru pakalpojumus, pasažieris nav informēts par gala cenu, bet tam ir uzlikts pienākums veikt kalkulācijas gala cenas aprēķinam, padarot taksometru pakalpojumu iegādes procesu nepamatoti sarežģītu. Tāpēc ārvalstu viesi ir īpaši pakļauti riskam saņemt savām prasībām neatbilstošu pakalpojumu.

Apkopojot iepriekš minēto, revidentu ieskatā, normatīvajā regulējumā paredzētās pasažieru informēšanas prasības pašas par sevi nenovērš praksē pastāvošās problēmsituācijas un nenodrošina pasažieru informētību un aizsardzību. Turklāt revīzijā konstatētais ļauj secināt, ka brauciena maksas apmērs, ko pārvaldītāji var piemērot braucienam no Lidostas, vēl aizvien ir problēma.

Ievērojot, ka pārvaldājumu nozares regulējuma izstrādē ir iesaistītas vairāku nozaru ministrijas, kā arī tām pakļautās iestādes, revidenti aicināja tās sniegt viedokli par braucienam maksas ierobežošanu attiecībā uz taksometru pakalpojumu sniegšanu Lidostā.

Finanšu ministrija revīzijā norādīja¹³⁵, ka braukšanas maksas ierobežojumu ("griestu") ieviešana Lidostā ir kritiski vērtējams priekšlikums, jo jau šobrīd pasažieru pārvaldājumu jomas regulējums ir ļoti sarežģīts un grūti uztverams, īpaši uzņēmējiem. Tādējādi "griestu" ieviešanas maksa vēl vairāk pārslogos šīs jomas normatīvo regulējumu. Ministrija arī vērsa uzmanību, ka būtu nepieciešami aprēķini šāda regulējuma realizēšanai, t.i., kādas izmaksas tas radītu uzņēmējiem un uzraudzības realizēšanai. Turklāt būtiski, ka "griestu" apmērs tiek noteikts korekti, lai tiktu ievērotas gan valsts intereses, gan uzņēmēju darbības mērķis – peļņas gūšana.

Revidentu ieskatā, fakts, ka pasažieru pārvaldājumu jomas regulējums ir komplicēts, nedrīkst būt par iemeslu tam, ka tiek ierobežotas vai pārkāptas pasažieru kā patērētāju tiesības, jo netiek nodrošināta iespēja pārliecināties par brauciena maksas apmēru. Revidenti arī vērs uzmanību uz Finanšu ministrija norādīto – provizoriski var paredzēt, ka "griestu" ieviešana nesekmētu jūtamu nodokļu ieņēmumu samazinājumu ar nosacījumu, ka "griestu" apmērs būtu pamatots ar matemātiskiem aprēķiniem, ievērojot vidējos izcenos par taksometru braucieniem no Lidostas līdz dažādām Latvijas pilsētām, pasažieru plūsmu, sezonalitāti u.tml. Turklāt "griestu" ieviešana, iespējams, pozitīvi ietekmētu pasažieru uzticēšanos taksometru pakalpojumu sniedzējiem, tādējādi iedrošinot pasažierus biežāk izmantot braucienus ar taksometru no Lidostas, kā rezultātā ieņēmumu un nodokļu nomaksas apmērs izlīdzinātos, salīdzinot ar līdzšinējo apmēru.

Konkurences padome revīzijā informēja¹³⁶, ka jau 2018.gadā padome, sniedzot atzinumu¹³⁷ par normatīvā akta¹³⁸ projektu, aicināja izvērtēt iespēju Autopārvaldājumu likumā paredzēt Ministru

kabinetam deleģējumu noteikt maksimālo maksu (tarifus) par pasažieru un bagāžas pārvadājumiem ar taksometru plānošanas reģionos un republikas pilsētās, kas uzskatāms par efektīvāko risinājumu nesamērīgi augstas cenas noteikšanai, tajā pašā laikā saglabājot cenu konkurenci starp pakalpojumu sniedzējiem.

Papildus Konkurences padome revidentus informēja¹³⁹, ka konkurences tiesības nevēršas pret vienošanās ceļā noteiktu maksimālo vai ieteicamo cenu nosacījumiem, jo šādu nosacījumu radītie ieguvumi var atsvērt ierobežojumu konkurencei. Proti, maksimālās cenas ierobežošana, lai aizsargātu patērētājus no pārmērīgas cenas piemērošanas intereses, ir pieļaujama. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (*Organisation for Economic Cooperation and Development*) pētījumā norādīts, ka cenu regulācijai jābūt pārdomātai, lai tā neradītu šķēršļus inovatīvu pakalpojumu ieviešanā (piemēram, augstas cenas un augstas kvalitātes pakalpojumu kombinācija) un lai pārvadātāji, sniedzot pakalpojumu, spētu sev nodrošināt tādu peļņu, lai ļautu turpināt saimniecisko darbību taksometru pakalpojumu tirgū.

Turklāt, ja cena nav noteikta nepamatoti zema, tas joprojām ļauj pakalpojuma sniedzējiem brīvi konkurēt ar pakalpojuma cenu un kvalitāti. Nosakot maksimālus tarifus taksometru pārvadātājiem, tiek nodrošināta brīva konkurence, kas ļauj pakalpojumu sniedzējiem savstarpēji konkurēt ar cenu, vienlaikus pasargājot patērētājus no nesamērīgi augstas samaksas¹⁴⁰.

PTAC uzskata¹⁴¹, ka Lidostā braucienu maksas apmēra ierobežošana būtu vērtējama kā lietderīga, lai izvairītos no nesamērīgas brauciena maksas piemērošanas situācijām un pasažieru apkrāpšanas riskiem.

PTAC ieskatā, Eiropas lidostu labās prakses (piemēram, ierobežojums maksai par nobraukto kilometru vai fiksēta cena par attālumu līdz noteiktai pilsētas zonai u.tml.) attiecībā uz transporta infrastruktūras objektiem, kuros tiek veikti starptautiski pasažieru pārvadājumi (lidosta, osta, autoosta, dzelzceļa stacija), ieviešana Latvijā ļautu arī ārvalstu pasažieriem labāk izprast brauciena maksas apmēru un tās noteikšanas principus. Raugoties no patērētāja uzvedības viedokļa, atzīmējams, ka patērētāji, šajā gadījumā pasažieri, bieži ir pieraduši rīkoties atbilstoši saviem jau ierastajiem rīcības scenārijiem, tādēļ var nepamanīt un neizvērtēt informāciju, bet palūgties uz iepriekšēju pieredzi, kas ir bijusi pozitīva.

Publiski izskanējusi informācija liecina, ka gan 2018.gada jūlijā, gan arī pirms 01.09.2019. regulējuma pieņemšanas tika vērtēta iespēja ieviest fiksēto maksu par braucienu no Lidostas vai noteikt maksimālo maksas ierobežojumu ("griestus"). Tāpēc revidenti lūdza Satiksmes ministrijas kā regulējuma izstrādātājas skaidrojumu par likumprojektos¹⁴² iekļautajiem principiem.

Satiksmes ministrija revīzijā paskaidroja¹⁴³, ka:

- ❖ pasažieru komercpārvadājumi ar taksometriem ir brīvs pakalpojums, uzņēmējdarbības veids, kurā cenas tiek noteiktas konkurences ietekmē, un kurā nav ierobežota uzņēmējdarbības forma, pārvadātāju vai transportlīdzekļu skaits, un šajā nozarē uz vienlīdzīgiem nosacījumiem savstarpēji konkurē gan individuālie komersanti ar vienu transportlīdzekli, gan pārvadātāju apvienības ar vairākiem desmitiem transportlīdzekļu un apjomīgu personālu, dispečerdiensiem un servisiem. Atbilstoši uzņēmējdarbības formai pastāv dažādi nodokļu maksāšanas režīmi, līdz ar to braukšanas maksas aprēķinā piedāvāto tarifu amplitūda ir atšķirīga;
- ❖ darba grupa sanāksmēs pārrunāja situāciju taksometru pakalpojumos augsta pieprasījuma vietās (tostarp Lidostas teritorijā), kontroles nodrošināšanā un klātesošo dalībnieku priekšlikumus risinājumam. Sanāksmē diskutēts arī par maksimālās braukšanas maksas (tarifu) atcelšanu, un viedokļi bija atšķirīgi. Priekšlikumu noteikt maksimālās braukšanas maksas (tarifu) ierobežojumu iesniedza Ekonomikas ministrija, taču tas netika atbalstīts. Likumprojekta izstrādes laikā tika konstatēts, ka galvenās problēmas ir nevis nesamērīgas braukšanas maksas pieprasīšana, bet gan informācijas (komunikācijas), kā arī kontroles trūkums.

Vienlaikus Satiksmes ministrija revidentiem norādīja, ka, sākot ar 15.09.2019., Lidostā pasažierim ir

iespēja iegādāties priekšapmaksas dokumentu – vaučeru, kuram ir noteikta fiksēta cena un kuru izmantojot pasažieris var nokļūt galamērķī konkrētajās pilsētas daļas robežās. Izstrādājot regulējumu¹⁴⁴, ir ieviests fiksētās cenas princips, kas paredz pasažieriem iespēju par braucienu no Lidostas līdz noteiktai pilsētas zonai par taksometra pakalpojumu maksāt fiksētu cenu.

Lai nodrošinātu prasības par priekšapmaksas dokumenta – vaučera izmantošanu, pārvadātājam jāiesniedz apkalpojošā dienesta apliecinājums par funkciju priekšapmaksu apliecināša dokumenta nolasīšanai, līguma vai tā apliecināta izraksta kopija par vienošanos ar priekšapmaksas dokumentu pārdevēju.

Vaučera tirdzniecību var veikt jebkura persona, kas var nodrošināt šo dokumentu pārdošanu, darījumu reģistrējot elektroniskās ierīcēs vai iekārtā, kas reģistrēta Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē (reģistrā).

Pārvadātājam ir jāslēdz līgums ar vaučera pārdevēju, vienojoties par pārdošanas nosacījumiem. Revīzijas laikā, t.i., 10.10.2019., Lidosta revidentiem sniedza informāciju¹⁴⁵, ka vaučeru tirdzniecība Lidostā nenotiek, taču notiek sarunas par šādas tirdzniecības uzsākšanu ar esošajiem Lidostas komersantiem, kā arī Lidostas mājaslapā ir pieejama informācija komersantiem par vaučeru tirdzniecības uzsākšanu Lidostā.

Revidenti vairākkārt¹⁴⁶ pārbaudīja Lidostas mājaslapu revīzijas noslēguma posmā, konstatējot, ka Lidostas teritorijā vaučeru tirdzniecību vēl aizvien neveic neviens pārdevējs. Vienlaikus Lidostas mājaslapā ir norādīta informācija, ka par vaučeru cenām, noteikumiem un to iegādi pasažieri var vērsties pie valsts licencētajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem.

Revīzijas ietvaros, veicot pārbaudi Lidostā, lai gūtu pārliecību, vai licencētie pārvadātāji nodrošina regulējumā noteiktās prasības un piedāvā pasažieriem iespēju iegādāties vaučeru, konstatēts, ka pie Lidostas taksometru līnijā stāvošajiem licencētajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem vaučeru iegādāties nav iespējams, daži taksometru vadītāji pat nebija informēti par šāda dokumenta esamību. Taksometru vadītāji brauciena maksu piedāvāja noteikt galamērķī, pamatojoties uz skaitītāja rādījumu.

Tāpēc revidenti secina, ka, lai arī šāda prasība regulējumā ir iekļauta, 10 mēnešu laikā no regulējuma spēkā stāšanās pasažieriem nav nodrošināta iespēja kā samaksas veidu par braucienu ar taksometru izvēlēties fiksētu cenu.

Revidenti turklāt norāda, ka regulējuma izstrādes laikā Lidosta Satiksmes ministrijai darīja zināmu¹⁴⁷, ka Ministru kabineta noteikumu projekts neparedz noteikumus vaučeru ieviešanai, tai skaitā nav noteikti vaučeru izsniedzēji, vaučeru cenas veidošanās mehānismi, apmēri, izmantošanas noteikumi u.c. būtiska informācija. Lidostas ieskatā, minētā regulējuma neesamība neradīs vienotu izpratni par vaučeru piemērošanu ne taksometru pakalpojumu sniedzējiem, ne pasažieriem, kuri šo pakalpojumu vēlēšies izmantot, kā arī maksimāli apgrūtinās informācijas sniegšanu un skaidrošanu pasažieriem par vaučeru būtību un piemērošanu.

Revidenti pievienojas Lidostas paustajam viedoklim, turklāt vēlas papildus norādīt, ka pašreizējā situācijā informācija par vaučeru ir atrodama tikai normatīvajā regulējumā, jo Lidostas mājaslapā ir tikai norāde, ka pasažieris var norēķināties par taksometru pakalpojumu ar vaučeru, un norāde, ka, piemēram, par vaučeru cenām pasažierim ir jāvērsas pie licencētajiem pārvadātājiem.

Iepazīstoties ar ārvalstu lidostu mājaslapās iekļauto informāciju, revidenti secina, ka atšķirībā no Lidostas mājaslapas pasažieriem tiek sniegta plašāka informācija par taksometru pakalpojumu sniegšanas kārtību un cenām.

Analizējot, kā tiek noteikta maksa par braucienu ar taksometru ārvalstu lidostās, revidenti ir konstatējuši, ka lielākoties maksu nosaka kā fiksētu brauciena maksu, piemēram, uz noteiktu pilsētas zonu, vai kā maksimālo brauciena maksu ierobežojumu ("griestus"). Pasažieris, izvēloties kādu no minētajām iespējām, ievērojot lidostu mājaslapā ievietoto informāciju, var iegūt informāciju par

brauciena maksu jau iepriekš, tā ierobežojot risku, ka brauciena galamērķī taksometru pakalpojumu sniedzējs par braucienu varētu noteikt nesamērīgu samaksu.

2.tabula. Ārvalstu lidostu mājaslapās iekļautā informācija par taksometru pakalpojumiem

Pilsēta	Fiksēta cena līdz noteiktam galamērķim	Brauciena maksas ierobežojums ("griesti")	Skaitītāja rādījums, bez maksas ierobežojuma	Informācija par pārvadātājiem, kas pakalpojumus sniedz lidostas teritorijā
Tallina ¹⁴⁸			✓	✓
*Viļņa ¹⁴⁹		✓		
Helsinki ¹⁵⁰	✓	✓		✓
Stokholma ¹⁵¹	✓		✓	✓
Parīze ¹⁵²	✓			
Lisabona ¹⁵³		✓		
Roma ¹⁵⁴	✓			
Budapešta ¹⁵⁵		✓		✓
Madride ¹⁵⁶	✓	✓		
Berlīne (divas lidostas) ¹⁵⁷		✓		✓
Atēnas ¹⁵⁸	✓			
Vīne ¹⁵⁹	✓		✓	✓
Prāga ¹⁶⁰		✓		✓
Tulūza ¹⁶¹	✓			

*Viļņas lidostas mājaslapā norādīts – ja pasažieris pārmaksā noteikto tarifu, pārmaksa tiek kompensēta.

Revīzijā konstatēts, ka ārvalstu lidostas izvēlas mājaslapās iekļaut informāciju arī par konkrētiem pārvadātājiem, kuri tās teritorijā sniedz pakalpojumus. Lidostu mājaslapās ir iekļauta informācija gan par pārvadātāju, tā piemērotajiem tarifiem, gan par veidu, kā ar pārvadātāju var sazināties. Fiksētu cenu gadījumā tiek norādīts, kāda ir brauciena maksa, piemēram, no lidostas uz pilsētas centru. Arī, ja pastāv braukšanas maksas ierobežojumi, informācija par tiem tiek iekļauta mājaslapā.

Būtiski norādīt, ka ārvalstu lidostu mājaslapās bieži ir ietverta informācija, kas brīdina pasažierus neizvēlēties citus pakalpojumu sniedzējus kā tikai Lidostas mājaslapās norādītos un noteiktām prasībām atbilstošus, pretējā gadījumā pastāvot riskam, ka no pasažiera tiek pieprasīta nesamērīga braukšanas maksa.

Savukārt, analizējot Lidostas mājaslapu, konstatēts, ka tajā iekļautā informācija nesniedz ieskatu par taksometru pakalpojumu saņemšanas kārtību, licencētajiem pārvadātājiem, to piemērotajiem tarifiem, kā arī veidu, kā ar tiem sazināties nepieciešamības gadījumā. Turklāt jāuzsver, ka informācija par pārvadātāju piemērotajiem tarifiem ir atrodamā tikai Rīgas plānošanas reģiona tīmekļvietnē, kuru ārvalstu viesi, visticamāk, neapmeklētu, lai gūtu ieskatu par Lidostā saņemamo taksometru pakalpojumu, to tarifiem. Būtiski arī norādīt, ka to pārvadātāju tarifi, kuri ir tiesīgi sniegt pakalpojumus taksometru līnijā, ir atšķirīgi un par identisku braucienu var atšķirties pat gandrīz divas reizes.

Tādēļ, revidentu ieskatā, Lidostas mājaslapa nesatur pietiekamu informāciju par taksometru pakalpojumu saņemšanas kārtību Lidostā, tādējādi nenovēršot Satiksmes ministrijas norādīto būtisko problēmu – pasažieru informācijas trūkumu.

Līdz 01.09.2019. regulējumā nebija iekļautas prasības, kurām atbilstot pārvadātājs būtu tiesīgs sniegt taksometru pakalpojumus starptautiskas nozīmes transporta infrastruktūras objektos, tai skaitā Lidostā. Lidostā taksometru pakalpojumus bija tiesīgs sniegt jebkurš pārvadātājs, kas bija ieguvis licenci pasažieru pārvadāšanai. Tomēr, lai arī nebija definētas prasības pakalpojuma sniedzējiem, revīzijas laikā iegūtā informācija liecina, ka pasažieri ir izteikuši sūdzības par Lidostas teritorijā nolīgto taksometru pakalpojumu kvalitāti, tai skaitā par transportlīdzekļu vecumu, salona kvalitāti utt.

Savukārt no 01.09.2019. regulējums¹⁶² paredz, ka pasažieru komercpārvadājumus ar taksometru starptautiskas nozīmes transporta infrastruktūras objektos, publiskiem mērķiem paredzētajās teritorijās var sniegt tikai pārvadātāji, kuri var nodrošināt likumā noteikto prasību ievērošanu. Piemēram:

- ❖ jānodrošina personu ar kustību traucējumiem apkalpošanu;
- ❖ jānodrošina transportlīdzekļi, kuru vecums nepārsniedz piecus gadus, skaitot no pirmās reģistrācijas;
- ❖ virsbūves krāsai, kas norādīta transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā, un vizuālajam noformējumam jāatbilst pārvadātāja vai apvienības reģistrētai preču zīmei vai dizainparaugam;
- ❖ taksometrs jāaprīko tādu pasažieru (bērnu) pārvadāšanai, kuru augums nepārsniedz 150 centimetrus;
- ❖ jānodrošina braucienu no objekta saskaņā ar pārvadātāja vai apvienības noteiktu vienu tarifu nolīgšanai, vienam kilometram un vienai minūtei.

Regulējumā noteiktās prasības attiecas tikai uz pārvadātājiem, kas sniedz pakalpojumus taksometru līnijā. Revidenti klātienē ir pārliecinājušies, ka kopš 15.09.2019. Lidostas taksometru līnijā (B brauktuve) pasažierus uzņem tikai tie pakalpojumu sniedzēji, kuri atbilst valsts noteiktajām prasībām. Revidenti, analizējot revīzijas ietvaros saņemto informāciju, secina, ka likumdevēja noteiktās prasības pārvadātājiem, to kontroles mehānisms ir novērsuši pasažieru sūdzības par taksometru pakalpojumu kvalitāti Lidostas taksometru līnijā.

Vienlaikus revidenti norāda, ka revīzijas ietvaros nav saņemta informācija par pasažieru pretenzijām par taksometru pakalpojumu kvalitāti gadījumos, kad pakalpojumu sniedzēju pasažieris ir izvēlējis tīmekļvietnē vai mobilajā lietotnē. Revidentu ieskatā, tas ir likumsakarīgi, jo pasažiera rīcībā ir bijusi visa nepieciešamā informācija un pasažieris ir apzināti izdarījis izvēli gan attiecībā uz taksometra klasi, gan brauciena cenu.

Konkurences padome revīzijā ir norādījusi¹⁶³, ka ārpus Lidostas taksometru līnijas sniegt pakalpojumus ir tiesīgi jebkuri taksometri (arī pasažieru tīmekļvietnē vai mobilās lietotnē izvēlētie), tai skaitā tie var būt saņēmuši speciālo licences kartīti iebraukšanai Lidostas taksometru līnijā, kā arī tādi, kuriem nav speciālās licences kartītes un kuri uzņem pasažierus ārpus taksometru līnijas.

Būtiski norādīt, ka revidenti klātienē vairākkārt, arī laikā, kad Lidostā ielidoja vien daži avioreisi, ir pārliecinājušies, ka Lidostas īstermiņa stāvvietā (P1) atrodas un piedāvā taksometru pakalpojumus pārvadātāji. Ievērojot, ka pārvadātāji piedāvā pakalpojumus ārpus Lidostas taksometru līnijas, tie, visticamāk, neizpilda Autopārvadājumu likumā¹⁶⁴ noteiktās prasības pakalpojuma sniegšanai Lidostas taksometru līnijā. Pirms valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas pārvadātāji taksometru pakalpojumus piedāvāja arī atlidošanas terminālī.

Revīzijā Lidosta revidentiem sniedza informāciju¹⁶⁵, ka gan stājoties spēkā regulējumam¹⁶⁶, gan pēc Līguma izbeigšanas ar Pilnsabiedrību tā ir saskārusies ar situāciju, kad bez speciālajām taksometru licenču kartītēm esošu taksometru vadītāji savus pakalpojumus uzbāzīgi piedāvā Lidostas pasažieriem. Kārtības nodrošināšanai Lidosta piesaistīja Valsts un pašvaldības policiju, kā arī aktualizēja Lidostas iekšējās kārtības noteikumus, kas aizliedz šādas darbības Lidostas terminālī.

Valsts policija revīzijas ietvaros revidentiem ir sniegusi informāciju, ka, kopš spēkā stāties

regulējums¹⁶⁷, kas nosaka, ka Lidostas taksometru līnijā pakalpojumus var sniegt tikai licencētie pārvadātāji, ārpus tās daudzi taksometru pakalpojumu sniedzēji pārkāpj tiem piemērotos liegumus – veic taksometru pārvadājumus laikā, kad apturēta to saimnieciskā darbība, tie ir izslēgti no Uzņēmumu reģistra. Valsts policija arī norāda, ka Lidostā taksometru pakalpojumus piedāvā arī privātpersonas, kuru transportlīdzekļi vizuāli nav marķēti kā taksometri. Turklāt ir konstatēti gadījumi, kad nelicencēto taksometru vadītāji atrodas alkoholisko, narkotisko vai psihotropo vielu ietekmē, transportlīdzekļus vada personas, kurām ar tiesas spriedumu ir atņemtas transportlīdzekļu vadītāja tiesības.

Valsts policija un Valsts ieņēmumu dienests revidentiem sniedza informāciju, apliecinot, ka dienesti Lidostā veic kontroles pasākumus, kā arī policija ir bijusi piesaistīta kārtības nodrošināšanā. Tomēr nelicencēto pārvadātāju skaits Lidostā nesamazinās. Revidenti izprot, ka pasažieri ir tiesīgi izvēlēties jebkuru pārvadātāju. Tomēr būtiski norādīt, ka arī to pārvadātāju pienākumos, kuri neizpilda Autopārvadājumu likumā¹⁶⁸ noteiktās prasības pakalpojuma sniegšanai Lidostas taksometru līnijā, tāpat ietilpst Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktā patērētāja (pasažiera) informēšana par pakalpojuma būtiskajām sastāvdaļām, tai skaitā braukšanas maksu¹⁶⁹. Tāpēc gadījumos, ja pārvadātāji pasažierim pirms brauciena nesniedz informāciju par braukšanas maksas tarifiem, tie pārkāpj pasažieru kā patērētāju tiesības. Turklāt, ievērojot, ka regulējums neparedz pārvadātājiem braukšanas maksas ierobežojumus, pārvadātājs no pasažiera var pieprasīt nesamērīgu braukšanas maksu.

Satiksmes ministrija revīzijā ir norādījusi¹⁷⁰ arī uz kontroles trūkumu kā problēmu sekmīgai regulējuma ieviešanai, proti, kontroles institūciju ierobežotā kapacitāte rada labvēlīgus apstākļus noteiktās tiesību normas neievērot, attiecīgi stingru un visaptverošu regulējumu pieņemšana nebūs efektīva, ja netiks nodrošināta to ievērošanas kontrole.

Kā jau minēts, gan Valsts ieņēmumu dienests, gan Valsts policija ir apliecinājušas, ka kontroles pasākumi attiecībā uz pasažieru pārvadājumu veikšanu Lidostas teritorijā tiek veikti. Revidentu ieskatā, kontroles pasākumi var novērst tikai daļu no revīzijā konstatētajām taksometru pakalpojumu sniegšanas problēmām Lidostā. Proti, kontrolējošie dienesti var veikt pārbaudes, kas saistītas ar pakalpojumu sniedzēju nodokļu maksājumiem, licenču esamību, kā arī izraisītiem ceļu satiksmes vai sabiedriskās kārtības pārkāpumiem. Tomēr kontroles dienesti nav atbildīgi un nevar nodrošināt, ka ārvalstu viesi par taksometru pakalpojumu ir saņēmuši pietiekamu informāciju, lai izvēlētos sev atbilstošu pakalpojumu.

Satiksmes ministrija revīzijā ir sniegusi informāciju, ka vērtējumu par to, vai izstrādātais taksometru pārvadājumu regulējums, kas stājās spēkā 01.09.2019., ir pietiekams, varēs veikt, kad regulējums būs darbojies vismaz gadu, neskaitot valstī noteiktās ārkārtējās situācijas periodu.

Ieteikums

Lidostai, ņemot vērā ārvalstu lidostu labo praksi, iekļaut mājaslapā detalizētu informāciju par pārvadātājiem, kas ir tiesīgi sniegt pakalpojumus Lidostas taksometru līnijā, to piemērotajiem tarifiem, kā arī riskiem, ar kādiem, izvēloties taksometru pakalpojumu sniedzēju, var saskarties pasažieri, tai skaitā ārvalstu viesi.

Priekšlikums

Valsts kontrole aicina Satiksmes ministriju, lai izvairītos no nesamērīgas brauciena maksas piemērošanas situācijām, izvērtēt, vai revīzijā konstatētās problēmas pasažieru pārvadājumu ar komerctransportu regulējuma realizēšanā nebūtu novēršamas jau nekavējoties.

Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" viedoklis

Par veikto revīziju

Valsts kontroles revīzija tika uzsākta brīdī, kad tiesas spriedumi un spēkā esošie normatīvie akti pieļāva nepietiekami regulētu taksometru pakalpojumu sniegšanu VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" publiski izmantojamajā teritorijā un VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" rīcībā nebija pietiekami efektīvu līdzekļu, lai kontrolētu taksometru pakalpojumu sniedzēju piekļuvi publiski izmantojamai lietai. Taču uz revīzijas ziņojuma sagatavošanas brīdi normatīvo aktu grozījumu un jaunradīto normatīvo aktu rezultātā spēkā esošais normatīvo aktu regulējums kopumā ir pietiekams, lai sniegtu kontrolētus un labam klientu servisam atbilstošus taksometru pakalpojumus VAS "Starptautiskās lidosta "Rīga"" publiski izmantojamajā teritorijā. Vienlaicīgi spēku ir zaudējis starp Lidostu un Pilnsabiedrību noslēgtais līgums par tiesību piešķiršanu uz satiksmes organizācijas stratēģijas izstrādi un tās īstenošanu VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" teritorijā.

Par revīzijas secinājumiem

VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" kopumā atzinīgi novērtē Valsts kontroles revīzijā konstatētās problēmas taksometru pakalpojumu sniegšanas jomā, kas bija aktuālas uz revīzijas uzsākšanas brīdi.

Ņemot vērā revīzijā aptverto plašo jautājumu loku, Valsts kontrole pieprasīja lielu informācijas apjomu no VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" – gan pieprasot lielu dokumentu daudzumu, gan uzdodot virkni dažādu jautājumu.

VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" ieskatā komunikācija no Valsts kontroles puses būtu veiksmīgāka un produktīvāka, savlaicīgi izklāstot Valsts kontroles jautājumu būtību, kuru sakarā tika pieprasīti dokumenti un uzdoti jautājumi, ļaujot VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" sniegt pietiekami plašas un pamatotas atbildes pēc būtības tieši uz Valsts kontroles interesējošiem aspektiem revīzijas laikā.

Iepriekšminētais veicināja atšķirīgas izpratnes rašanos starp Valsts kontroli un VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" par lietas faktiskajiem apstākļiem, tādējādi VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" nevar piekrist daļai no Valsts kontroles revīzijas ziņojumā konstatētajām problēmām, to cēloņiem un secinājumiem, īpaši, kas attiecas uz VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" rīcību attiecībā uz atklāta konkursa organizēšanu, pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas izstrādi un īstenošanu Lidostas teritorijā.

Revīzijas ziņojuma projekta saskaņošanas laikā VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" vērsa Valsts kontroles uzmanību uz faktiem un apstākļiem, kam ir būtiska nozīme Valsts kontroles veiktās revīzijas noteikto kritēriju izpildē, bet kas netika ņemti vērā pēc būtības.

Par revīzijas ieteikumiem un to ieviešanu

Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un, kaut arī šobrīd spēkā esošais normatīvo aktu regulējums ir pietiekams taksometru pakalpojumu sniegšanai VAS "Starptautiskās lidosta "Rīga"" publiski izmantojamajā teritorijā, kā arī tas ir novērsis lielāko daļu no iepriekšējā normatīvo aktu regulējuma konstatētajām problēmām, VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" ieskatā, veiksmīgas Satiksmes ministrijas, kā arī iesaistīto nozaru ministriju, un VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" sadarbības rezultātā, ir iespējama jaunu grozījumu veikšana saistošajā normatīvajā regulējumā, kas varētu vēl vairāk uzlabot pasažieru pārvadājumu ar taksometriem organizāciju VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" teritorijā.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis – gūt pārliecību, vai valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" darbība, nodrošinot satiksmes organizāciju pie lidostas "Rīga", ir atbilstoša normatīvo aktu prasībām.

Juridiskais pamatojums

Atbilstības revīzija "Satiksmes organizācijas pie lidostas "Rīga" atbilstība normatīvo aktu prasībām" ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Trešā revīzijas departamenta 04.06.2019. grafiku Nr.2.4.1-20/2019.

Revīziju veica revīzijas grupas vadītāja – vecākā valsts revidente Agnese Brašmane un sektora vadītāja Linda Freidenfelde-Purgaile.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Valsts akciju sabiedrība "Starptautiskā lidosta "Rīga"" ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija plānota un veikta tā, lai izvērtētu, vai:

- ❖ stratēģijas pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizācijai pie lidostas "Rīga" izstrādei un ieviešanai nodošanas process privātai kapitālsabiedrībai ir likumīgs, vai valsts akciju sabiedrība "Starptautiskā lidosta "Rīga"" ir nodrošinājusi noslēgtā līguma izpildes kontroli un Lidosta no darījuma ir guvusi labumu, tai skaitā infrastruktūras uzlabojumus;
- ❖ vai pasažieru pārvadājumu ar taksometru regulējums nodrošina, ka lidostā "Rīga" tiek ievērotas pasažiera (patērētāja) tiesības, lai praksē novērstu gadījumus, kad pasažierim par taksometru pakalpojumiem tiek piemērota nesamērīga brauciena maksa.

Revīzija veikta par laika posmu no 01.01.2017. līdz 30.04.2020. Pilnīga priekšstata iegūšanai informācija apkopota arī par laiku ārpus minētā perioda.

Revīzijas apjomā iekļauta revidējamā vienība – valsts akciju sabiedrība "Starptautiskā lidosta "Rīga"", uz kuras īpašumā esošā zemesgabala inženierbūves – lidostas priekšlaukums un ir izveidota īpaša taksometru līnija, kuru Lidosta nodevusi privātam komersantam, lai tas izstrādātu un īstenotu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģiju.

Lai noskaidrotu, vai pasažieru pārvadājumu ar taksometriem regulējums ir devis nepieciešamos uzlabojumus, revīzijā iegūts un izvērtēts Satiksmes ministrijas, Finanšu ministrijas, Konkurences padomes, Patērētāju tiesību aizsardzības centra, Valsts policijas, Valsts ieņēmumu dienesta viedoklis.

Lai noskaidrotu, vai valsts akciju sabiedrība "Starptautiskā lidosta "Rīga"" stratēģijas pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizācijai pie lidostas "Rīga" izstrādei un ieviešanai

pretendentu atlasei, nepiemērojot publisko iepirkumu regulējumu, ir rīkojusies tiesiski, revīzijā iegūts Iepirkumu uzraudzības biroja viedoklis.

Revīzijas ierobežojumi

Revīzijas ietvaros ir ierobežoti vērtēts pasažieru pārvadājumu ar taksometriem regulējums, proti, ir vērtēti tikai normatīvie akti un tajos izdarītās izmaiņas, kas iniciēja problēmas ar taksometru pakalpojumu sniegšanu Lidostā.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ❖ attīstības plānošanas dokumentu, normatīvo aktu analīze, tiesas spriedumu analīze, kā arī citu ar revidējamo jomu saistīto dokumentu un informācijas analīze;
- ❖ datu, informācijas un dokumentu analīze, intervijas ar revidējamās vienības pārstāvjiem;
- ❖ mediju monitorings;
- ❖ Satiksmes ministrijas, Finanšu ministrijas, Konkurences padomes, Patērētāju tiesību aizsardzības centra, Iepirkumu uzraudzības biroja, Valsts policijas viedokļu noskaidrošana, izvērtēšana un analīze.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
1. Vai Lidosta tiesības izstrādāt un ieviest pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizācijas stratēģiju pie lidostas "Rīga" nodošanas process ārpakalpojumā ir likumīgs?		
1.1. Vai Lidosta pakalpojuma iegādei izvēlējas atbilstošu procedūru?	Lidosta, izvēloties pakalpojuma iegādei atbilstošu iepirkuma procedūru, ir nodrošinājusi atklātumu, piegādātāju brīvu konkurenci, vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem.	Kritērijs nav sasniegts. Lidosta, pretendentu izvēlei nepamatoti piemērojot savu iekšējo kārtību, ir pārkāpusi sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu regulējumu. Lidosta ir pārkāpusi sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu regulējumu, jo nepareizi noteikusi iepirkuma priekšmetu un, atlasot pretendentes pakalpojuma līguma noslēgšanai, nav piemērojusi kādu no sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumā iekļautajām iepirkuma procedūrām.
1.2. Vai Lidostas izvēlētais pretendentu atlases veids ir nodrošinājis atklātumu, piegādātāju brīvu konkurenci, vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem?	Lidosta ir nodrošinājusi atklātumu, piegādātāju brīvu konkurenci, vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem.	Kritērijs sasniegts daļēji. Ievērojot paredzamo līgumcenu (ap 1,3 milj. euro), kas pārsniedz Ministru kabineta ¹⁷¹ noteiktās iepirkuma procedūras piemērošanas līgumcenu robežas, lai nodrošinātu pienācīgu iepirkuma procedūras atklātumu un informētu attiecīgo izpildītāju loku, Lidostai par plānoto iepirkumu bija jāinformē Iepirkumu uzraudzības birojs, kas paziņojumu nosūtītu publicēšanai Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī. Neveicot iepriekš minētās darbības, Lidosta ir pārkāpusi normatīvajos aktos ¹⁷² noteikto pienākumu nodrošināt pretendentiem publiski pieejamu informāciju par konkursu. Lidosta, piemērojot pretendentu atlasei iekšējo procedūru, informāciju par atklāto konkursu publicēja Lidostas mājaslapā un laikrakstā "Dienas Bizness", kā arī ievietoja ziņu portālos. Lidostas ieskatā tā tika nodrošināta to pašu pamatprincipu ievērošana, kas paredzēti publisko iepirkumu jomā, proti, atklātums, piegādātāju brīva konkurence, vienlīdzīga un taisnīga attieksme pret tiem, kā arī pasūtītāja līdzekļu efektīva izmantošana, maksimāli samazinot risku. Tomēr, revidentu ieskatā, ievērojot, ka atbilstoša informācijas publicēšana Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī sasniegtu plašāku pretendentu loku, pretendentiem meklējot tiem interesējošos iepirkumus, pastāv risks par atklātības principa pārkāpumu,

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
1.3. Vai izdarītie Līguma grozījumi ir uzskatāmi par būtiskiem un Lidostas pienākums bija pārtraukt Līgumu ar Pilnsabiedrību?	Lidosta, nodrošinot vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret visiem pretendentiem, iepirkuma līguma darbības laikā nav veikusi būtiskus Līguma grozījumus.	kas tādējādi varēja ierobežot piegādātāju konkurenci iepirkuma priekšmetam atbilstošajā tirgū, kā arī nav nodrošināta vienlīdzīga un taisnīga attieksmi pret piegādātājiem. Kritērijs nav sasniegts. Lai gan Lidostas un Pilnsabiedrības Līgums noslēgts, nepiemērojot iepirkumu regulējuma prasības, tomēr revidenti vērš uzmanību, ka izdarītie grozījumi starp Lidostu un Pilnsabiedrību noslēgtajā Līgumā, veicot izmaiņas samaksas nosacījumos, atviegloja Līguma izpildi. Proti, ja atbilstoši noslēgtā Līguma sākotnējai redakcijai Pilnsabiedrībai 30 dienu laikā no gala nodošanas un pieņemšanas akta parakstīšanas bija jāsamaksā Lidostai 84 700 (ar PVN) <i>euro</i>, tad pēc Līguma grozījumiem Pilnsabiedrībai šis maksājums bija jāveic 12 mēnešu laikā, katru mēnesi maksājot 7097 <i>euro</i>, kas ietver arī procentu maksājumu par parāda faktisko lietojumu (procentu maksājumi 12 mēnešu periodā veido 460 <i>euro</i>).
2. Vai Lidostas darbības, nodrošinot noslēgtā Līguma izpildes uzraudzību, ir bijušas pietiekamas un tās ir nodrošinājušas, ka pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas procesi ir uzlabojušies, sasniedzot Lidostas konkursa nolikumā noteiktos darba uzdevumus?		
2.1. Vai Lidosta ir noteikusi konkrētus termiņus Pilnsabiedrībai izstrādātājā Stratēģijā (Stratēģijas posmos) iekļautajiem veicamajiem darbiem, pasākumiem un sekojusi līdzi, lai Pilnsabiedrība tos ievērotu?	Lidosta ir nodrošinājusi noslēgtā Līguma kontroli, Pilnsabiedrība veic darbus, pasākumus noteiktajos termiņos, un tie atbilst Lidostas darba uzdevumam.	Kritērijs sasniegts daļēji. Atbilstoši Līguma nosacījumiem Stratēģijas izstrāde bija jāpaveic 60 kalendārajās dienās no Līguma spēkā stāšanās dienas, savukārt Stratēģijas ieviešanas termiņš bija 30 dienas no Stratēģijas pieņemšanas un nodošanas akta abpusējas parakstīšanas dienas. Līguma nosacījumi arī deva Lidostai tiesības Līguma darbības laikā kontrolēt Pilnsabiedrības saistību izpildi un pārbaudīt darbu izpildes gaitu, termiņus, kvalitāti un/vai atbilstību konkursa iesniegtajam piedāvājumam. Līgums ar Pilnsabiedrību tika noslēgts 04.06.2018., Stratēģijas projekts pēc Līguma noslēgšanas tika izstrādāts un iesniegts saskaņošanai Lidostai, pusēm 30.08.2018. parakstot pieņemšanas un nodošanas aktu. Lidosta Stratēģijas projektu izskatīja un Stratēģijas gala pieņemšanas un nodošanas aktu parakstīja 14.11.2018., t.i., 132 dienas pēc Līguma ar Pilnsabiedrību noslēgšanas. Jau sākotnēji Stratēģijas projekts, par ko puses 30.08.2018. parakstīja pieņemšanas un nodošanas aktu, tika izstrādāts un arī ar 14.11.2018. gala pieņemšanas un nodošanas aktu tika apstiprināts un pieņemts Stratēģijas 1.posms, nevis vienots visu darbību kopums, kas jāīsteno 30 dienu laikā. Stratēģijas 1.posmam Līguma darbības laikā sekoja vēl divi atsevišķi Stratēģijas posmi, nenosakot to
2.2. Vai Lidosta, apstiprinot Pilnsabiedrības Stratēģijā (Stratēģijas posmos) izvirzītās prioritātes pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizācijas		

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
uzlabošanai, ir vērtējusi Pilnsabiedrības prioritātes kopsakarā ar Līgumā noteikto darba uzdevumu?		ieviešanas termiņus. Lidosta, apstiprinot Pilnsabiedrības izstrādātos Stratēģijas posmu piedāvājumus, nevienojās ne par konkrētiem visiem veicamajiem darbiem, pasākumiem, ne izpildes termiņiem, bet gan tikai par īstermiņā prioritāri veicamajiem darbiem. Tādējādi, revidentu ieskatā, negūstot visaptverošu priekšstatu par Pilnsabiedrības kopējo plānu atbilstību Lidostas darba uzdevumam. Lidosta bija izveidojusi darba grupu, kura izvērtēja visus Pilnsabiedrības sniegtos priekšlikumus, saskaņoja prioritāri veicamo darbu izpildi un sniedza rekomendācijas.
2.3. Vai Stratēģijas ieviešanas rezultātā pasažieru pārvadājumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas procesi Lidostā ir uzlabojušies?	Pilnsabiedrība veikusi visas darbības, kas izriet no Lidostas dotā darba uzdevuma.	Kritērijs sasniegts daļēji. Revīzijā secināts, ka faktiski Pilnsabiedrības darbības un pasākumi bija vērsti uz taksometru pakalpojumu plūsmas nodrošināšanu un regulēšanu, kas bija tās galvenais ieņēmumu avots, lai arī Lidostas darba uzdevums aptvēra plašāku risināmo jautājumu loku. Piemēram, tajā bija iekļauta prasība izstrādāt un īstenot vienotu kustības organizāciju pie Lidostas, tai skaitā nodrošināt mazaizsargāto (tai skaitā personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām, uztveres vai veselības problēmām) satiksmes dalībnieku drošību, paredzot universāla dizaina principus. Pilnsabiedrība, lai realizētu Lidostas darba uzdevumu bija iecerējusi apzināt Eiropas un citu valstu praksi transporta plūsmas analizē un modelēšanā, kā arī informācijas tehnoloģiju izmantošanā. Tomēr revīzijā iegūtā informācija liecina, ka vienots transportlīdzekļu un gājēju kustības plāns nav izstrādāts un realizēts. No Lidostas iesniegtās informācijas arī neizriet, ka, izstrādājot Stratēģijas posmus, Pilnsabiedrības piedāvātie risinājumi būtu pamatoti ar citu valstu pieredzi. Revīzijā nav gūta arī pārlicība, ka Stratēģijas ieviešanā Pilnsabiedrības piedāvātie risinājumi un izmaiņas ir pamatoti ar iepriekš veiktu aktuālu un padziļinātu situācijas izpēti. Kā viens no būtiskiem aspektiem, kas netika ņemts vērā, ir fakts, ka arvien vairāk pieaug taksometru pakalpojumu sniedzēju skaits, kuru pakalpojumi tiek piedāvāti, pieprasīti un apstiprināti, izmantojot tikai elektroniskos sakaru līdzekļus tiešsaistes režīmā tīmekļvietnē vai mobilajā lietotnē. Izbeidzot Līgumu 30.11.2019., Pilnsabiedrība nodeva Lidostai īpašumā bez atbildības Stratēģijas īstenošanas ietvaros veiktos ieguldījumus, kas faktiski ir uzstādītās ceļazīmes. Tātad Stratēģijas izpildes laikā Pilnsabiedrība nav veikusi tādas darbības, ko Lidosta pati

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
		nebūtu varējusi veikt. Galvenais Lidostas ieguvums no sadarbības ar Pilnsabiedrību bija ieņēmumi, kas par 14% pārsniedza Lidostas pašas iepriekš gūtos ieņēmumus. Tomēr revidenti uzskata, ka Lidostas kā valsts kapitālsabiedrības interese nevar būt tikai ieņēmumi. Tai būtu jā rūpējas arī par to, lai Līguma izpildes rezultātā tiktu gūti infrastruktūras uzlabojumi, tā paaugstinot pasažieru apmierinātību.
3. Vai pasažieru pārvadājumu ar taksometru regulējumā veiktās izmaiņas ir devušas pozitīvu rezultātu un Lidostā, pasažieriem izvēloties taksometru pakalpojumus, tiek ievērotas viņu kā patērētāju tiesības?		
3.1. Vai pasažieriem, tai skaitā ārvalstu viesiem, ir nodrošināta iespēja iegūt pietiekamu informāciju par iespējām izvēlēties izdevīgāko taksometru pakalpojumu?	Regulējumā iekļautās pasažieru informēšanas prasības nodrošina iespēju iegūt pietiekamu un saprotamu informāciju par braukšanas maksas aprēķinu, un pasažieris var izvēlēties izdevīgāko taksometru pakalpojumu. Lidostas mājas lapā, kā arī Lidostas teritorijā ir iegūstama pietiekama un saprotama informācija par taksometru pakalpojumu sniedzējiem, to piemērotajiem braukšanas maksai tarifiem.	Kritērijs nav sasniegts. Lai arī regulējums paredz, ka taksometru pakalpojumu sniedzēju pienākums ir informēt pasažierus, tostarp, par tarifiem, kas tiks piemēroti braukšanas maksas aprēķinā, uzliekot autovadītājam par pienākumu minēto informāciju pirms brauciena sniegt pasažierim mutvārdos, kā arī vienlaikus nosaka, ka informācijai par tarifiem ir jābūt izvietotai autotransporta līdzekļa salonā un uz autotransporta līdzekļa virsbūves, pakalpojuma izvēlei nepieciešamās informācijas saņemšana ir apgrūtināta. Pietiekamas un saprotamas informācijas neesamība būtiski ietekmē iespēju izprast brauciena ar taksometru izmaksas. Turklāt pārvadātājiem nav noteikti ierobežojumi brauciena maksai, un pārvadātājs ir tiesīgs piemērot braukšanas maksai tarifus, kas izstrādāti atbilstoši tā cenu politikai, proti, tie var būtiski atšķirties starp pārvadātājiem, tai skaitā arī licencētajiem. Lidostas pasažierim nav nodrošināta iespēja viegli salīdzināt un izvēlēties savām ekonomiskajām interesēm atbilstošāko taksometru pakalpojumu sniedzēju, ņemot vērā, ka Lidostas teritorijā esošajā taksometru līnijā taksometru pakalpojumu sniedzēju piedāvāto tarifu salīdzināšana un izvērtēšana var prasīt papildu laika resursus, detalizētu aprēķinu veikšanu, informācijas iegūšanu par attālumu līdz galamērķim, braucienam nepieciešamo laiku u.c., līdz ar to ne vienmēr pastāv iespēja izvairīties no nesamērīgi augstas brauciena maksas. Pasažieriem Lidostas teritorijā taksometru pakalpojumus piedāvā arī pārvadātāji, kuri, iespējams, nesniedz/nenodrošina informāciju par pakalpojuma cenu, lai pasažieris varētu pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu un izvēlēties savām vajadzībām atbilstošu

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
		piedāvājumu. Lidostas mājaslapā iekļautā informācija nesniedz ieskatu par taksometru pakalpojumu saņemšanas kārtību, licencētajiem pārvadātājiem, to piemērotajiem tarifiem. Informācija par pārvadātāju piemērotajiem tarifiem ir atrodamā tikai Rīgas plānošanas reģiona tīmekļvietnē, kuru pasažieri neapmeklē, lai gūtu ieskatu par Lidostā saņemamajiem pakalpojumiem. Informācija par to pārvadātāju piemērotajiem braukšana samaksas tarifiem, kuri ir tiesīgi sniegt pakalpojumus Lidostas taksometru līnijā, nav izvietota nedz Lidostas mājaslapā, ne Lidostas teritorijā.
3.2. Vai pasažierim ir nodrošināta iespēja izvēlēties par braucienu maksāt fiksētu cenu?	Lidostas mājaslapā ir iespēja iegūt informāciju par vaučeru, un to var iegādāties tirdzniecības vietās vai pie licencētajiem pārvadātājiem, izvēloties maksāt par braucienu fiksētu cenu.	Kritērijs nav sasniegts. Informācija par vaučeru ir atrodamā tikai normatīvajā regulējumā. Lidostas mājaslapā ir iekļauta norāde, ka pasažieris var norēķināties par taksometru pakalpojumu ar vaučeru, bet Lidostas teritorijā vaučeru tirdzniecību neveic neviens pārdevējs. Lidostas mājaslapā ir norādītā informācija, ka par vaučeru cenām, noteikumiem un to iegādi pasažieri var vērsties pie valsts licencētajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem. Lidostas taksometru līnijas taksometru pakalpojumu sniedzēji vaučeru nepārdod, bet brauciena maksu piedāvā noteikt galamērķī, pamatojoties uz skaitītāja rādījumu. Lai arī likumdevējs šādu prasību regulējumā ir iekļāvis, pasažierim nav nodrošināta iespēja kā samaksas veidu par braucienu ar taksometru izvēlēties fiksētu cenu.
3.3. Vai pasažieris Lidostā var izvēlēties taksometru pakalpojumu sniedzēju, kura sniegtais pakalpojums atbilst regulējumā noteiktajām kvalitātes prasībām?	Pasažierim ir nodrošināta iespēja izvēlēties taksometru pakalpojumu sniedzēju, kas atbilst likumdevēja noteiktām kvalitātes prasībām, un Lidostā ir pieejama informācija par pārvadātājiem, kuri ir tiesīgi uzņemt pasažierus taksometru līnijā.	Kritērijs sasniegts daļēji. Lidostas taksometru līnijā pasažierus uzņem tikai tie pakalpojumu sniedzēji, kuri atbilst valsts noteiktajām kvalitātes prasībām. Likumdevēja noteiktās prasības pārvadātājiem, to kontroles mehānisms ir novērsuši pasažieru sūdzības par taksometru pakalpojumu kvalitāti Lidostas taksometru līnijā. Tomēr Lidostas īstermiņa stāvvietā atrodas un piedāvā taksometru pakalpojumus pārvadātāji, kuri, iespējams, neizpilda Autopārvadājumu likumā noteiktās prasības pakalpojuma sniegšanai Lidostas taksometru līnijā. Šādu pārvadātāju skaits Lidostā nesamazinās, turklāt, palielinoties pasažieru plūsmai Lidostā, to skaits vēl pieaugs. Tātad gadījumos, kad taksometru skaits Lidostas taksometru līnijā būs nepietiekams, pasažieri

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
		kā pakalpojuma sniedzēju būs spiesti izvēlēties nelicencētu pārvadātāju, kura sniegtā pakalpojuma kvalitāte var nebūt atbilstoša valsts noteiktajām prasībām. Pārvadātāju, kuri neizpilda Autopārvadājumu likumā¹⁷³ noteiktās prasības pakalpojuma sniegšanai Lidostas taksometru līnijā, pienākumos tāpat ietilpst Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktā patērētāja (pasažiera) informēšana par pakalpojuma būtiskajām sastāvdaļām, tai skaitā cenu¹⁷⁴. Turklāt, gadījumos, ja pārvadātāji pasažieriem nesniedz pirms brauciena informāciju par braukšanas maksas tarifiem, tie pārkāpj pasažieru kā patērētāju tiesības. Turklāt, ievērojot, ka regulējums neparedz pārvadātājiem braukšanas maksas ierobežojumus, pārvadātājs no pasažiera var pieprasīt nesamērīgu braukšanas maksu, savukārt pasažieris – saņemt nekvalitatīvu pakalpojumu. Lidostas mājaslapā iekļautā informācija nesniedz ieskatu par taksometru pakalpojumu saņemšanas kārtību, licencētajiem pārvadātājiem, to piemērotajiem tarifiem. Informācija par pārvadātāju piemērotajiem tarifiem ir atrodamā tikai Rīgas plānošanas reģiona tīmekļvietnē, kuru pasažieri neapmeklē, lai gūtu ieskatu par Lidostā saņemamajiem pakalpojumiem. Informācija par pārvadātājiem, kuri ir tiesīgi sniegt pakalpojumus Lidostas taksometru līnijā, nav izvietota arī Lidostas teritorijā.
3.4. Vai kontroles dienesti atbilstoši savai kompetencei Lidostā izpilda tiem ar regulējumu noteiktos pienākumus?	Kontroles dienesti atbilstoši savai kompetencei izpilda tiem ar regulējumu noteiktos pienākumus un veic nepieciešamās pārbaudes.	Kritērijs ir sasniegts. Atbilstoši revīzijā saņemtajai informācijai kontroles dienesti ir apliecinājuši, ka tie izpilda tiem ar likumu uzliktos pienākumus. Gan Valsts ieņēmumu dienests, kas plāno un realizē pārbaudes Lidostā, gan Valsts policija, reaģējot uz izsaukumiem, veic taksometru pārkāpumu novēršanu.

Sektora vadītāja

L.Freidenfelde-Purgaile

Departamenta direktore

I.Vārava

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Atsauces

- ¹ Konkurences padomes 08.01.2016. noslēguma ziņojums "Vieglo taksometru pakalpojumu sniegšanas Rīgā tirgus uzraudzība", https://www.kp.gov.lv/oldfiles/38/citi%2Fdz_gala_taksometru_uzraudziba_08012016_publversija.pdf, resurss apskatīts 29.01.2020.
- ² 23.03.2017. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta spriedums lietā Nr.A420499513 SKA-470/2017.
- ³ Administratīvā lieta Nr.A42536808 SKA-18/2013, Nr.A420499513 SKA-470/2017.
- ⁴ 23.03.2017. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta spriedums lietā Nr.A420499513 SKA-470/2017.
- ⁵ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2016. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019., 13.06.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ⁶ 23.03.2017. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta spriedums lietā Nr.A420499513 SKA-470/2017.
- ⁷ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ⁸ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.03.2018., Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019., Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019., 13.06.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.09.2019.
- ⁹ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ¹⁰ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.03.2018.
- ¹¹ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2016. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.
- ¹² Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ¹³ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2016. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.
- ¹⁴ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ¹⁵ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 2016., 2017., 2018.gada pārskats.
- ¹⁶ <http://www.sam.gov.lv/satmin/content/?cat=425>, resurss apskatīts 08.06.2020.
- ¹⁷ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 2016., 2017., 2018., 2019.gada pārskats.
- ¹⁸ "Lidosta "Rīga"10/1", Lidosta "Rīga", Mārupes novads, kadastra Nr.8075 002 0007.
- ¹⁹ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 17.09.2012., 07.08.2017., 05.09.2017. Korporatīvo klientu zonas lietošanas noteikumi KD1417 NI, Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga" 05.09.2017., 13.09.2019. "Noteikumi par kārtību, kādā pārvadātājiem tiek nodrošināta piekļuve lidostas "Rīga" ierobežotās piekļuves teritorijai pasažieru komercpārvadājumu ar taksometru pakalpojuma sniegšanai", izdoti saskaņā ar Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumu Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru" 81.punktu, kas spēkā no 01.09.2019.
- ²⁰ https://www.riga-airport.com/uploads/files/Finanses/Gada%20parskati/Gada%20p%C4%81rskats_LV_2019.pdf, resurss apskatīts 22.06.2020.
- ²¹ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 03.07.2020. e-pasta vēstule.
- ²² Autopārvadājumu likuma 1.panta 26.¹ punkts.
- ²³ Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no

28.12.2018. līdz 31.08.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvaldījumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

²⁴ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumu Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2016. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvaldījumi ar taksometru"" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

²⁵ 28.10.2013. ierosinātā administratīvā lieta Nr.A420499513.

²⁶ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 20.09.2013. spriedums lietā Nr.A42536808 SKA-18/2013.

²⁷ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 25.02.2013. lēmums lietā Nr.A420735210, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 10.02.2017. lēmums lietā Nr.SKA-808/2017., Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 23.03.2017. spriedums lietā Nr.A420499513 SKA-470/2017.

²⁸ Satiksmes ministrijas 23.09.2013. lēmums Nr.01-13/3700.

²⁹ 28.10.2013. ierosinātā administratīvā lieta Nr.A420499513.

³⁰ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 23.03.2017. spriedums lietā Nr.A420499513 SKA-470/2017.

³¹ Administratīvās apgabaltiesas 30.08.2017. lēmums lietā Nr.A420499513.

³² 07.08.2017. Korporatīvo klientu zonas lietošanas noteikumi KD1417 N.

³³ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 05.09.2017. Korporatīvo klientu zonas lietošanas noteikumi KD 1417 NI, spēkā no 06.09.2017.

³⁴ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 23.03.2017. spriedums lietā Nr.A420499513 SKA-470/2017.

³⁵ Valsts policijas 12.06.2020. vēstule Nr.20/10/16-299588 "Par informācijas sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".

³⁶ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 26.08.2020. vēstule Nr.N-2020-1241 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".

³⁷ Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumu Nr.105 "Noteikumi par publisko iepirkumu līgumcenu robežvērtībām" 3.punkts.

³⁸ Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 40.pants, Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumu Nr.105 "Noteikumi par publisko iepirkumu līgumcenu robežvērtībām" 3.punkts.

³⁹ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvaldījumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

⁴⁰ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 13.03.2017. valdes sēdes protokols Nr.13.

⁴¹ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" Komerciālā departamenta 08.03.2017. paskaidrojuma raksts Valdei par atklātā konkursa "Par pasažieru pārvaldījumu pakalpojumu organizēšanas stratēģijas izstrādi valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga" teritorijā un tās īstenošanu" uzsākšanu.

⁴² Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 16.10.2017. valdes sēdes protokols Nr.49.

⁴³ Administratīvās apgabaltiesas 21.06.2017. lēmums lietā Nr.A420499513.

⁴⁴ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 23.03.2017. spriedums lietā Nr.A420499513 SKA-470/2017.

⁴⁵ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 23.03.2017. spriedums lietā Nr.A420499513 SKA-470/2017.

⁴⁶ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 04.12.2017. valdes sēdes protokols Nr.58.

⁴⁷ Atklātā konkursa "Par pasažieru pārvaldījumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas izstrādi valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga" teritorijā un tās īstenošanu" nolikuma 12.punkts, apstiprināts valdes 04.12.2017. sēdē, protokols Nr.58.

⁴⁸ Lidostas 15.02.2013. Nomas tiesisko attiecību nodibināšanas procedūra KD 1278P.

⁴⁹ <https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/lidosta-riga-paredzets-izstradat-un-istenot-pasazieru-pakalpojumu-organizšanas-strategiju-14188263>; <https://www.tvnet.lv/4541415/lidosta-riga-paredzets-izstradat-un-istenot-pasazieru-pakalpojumu-organizšanas-strategiju>, resurss apskatīts 17.07.2019.

⁵⁰ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 15.08.2019. e-pasta vēstule.

⁵¹ Valsts kontroles 26.09.2019. vēstule 9-2.3.1.1e-K/89-IP "Par viedokļa sniegšanu".

⁵² Iepirkumu uzraudzības biroja 30.10.2019. vēstule 1-3.2/1862 "Par viedokļa sniegšanu".

⁵³ Iepirkumu uzraudzības biroja 30.10.2019. vēstule 1-3.2/1862 "Par viedokļa sniegšanu".

⁵⁴ Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 7.pants.

⁵⁵ Iepirkumu uzraudzības biroja 30.10.2019. vēstule 1-3.2/1862 "Par viedokļa sniegšanu".

⁵⁶ Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumu Nr.105 "Noteikumi par publisko iepirkumu līgumcenu robežvērtībām" 3.punkts.

⁵⁷ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 26.08.2020. vēstule Nr.N-2020-1241 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019", Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 01.09.2020. e-pasta vēstule.

⁵⁸ Likuma "Par aviāciju" 27.² pants, ICAO Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju 17.pielikuma "Drošība" 4.8.2.punkts.

⁵⁹ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 23.03.2017. spriedums Lietā Nr.A420499513 SKA-470/2017, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 20.09.2013. spriedums lietā Nr.A42536808 SKA-18/2013.

⁶⁰ Iepirkumu uzraudzības biroja 10.09.2020. vēstule 1-3.2/1906 "Par viedokļa sniegšanu".

⁶¹ Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 20.09.2013. spriedums lietā Nr.A42536808 SKA-18/2013.

⁶² Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 14. panta otrā daļa.

⁶³ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 26.08.2020. vēstule Nr.N-2020-1241 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019", Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 01.09.2020. e-pasta vēstule.

⁶⁴ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 16.09.2020. e-pasta vēstule.

⁶⁵ Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 40.pants, Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumu Nr.105 "Noteikumi par publisko iepirkumu līgumcenu robežvērtībām" 3.punkts.

⁶⁶ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" un pilnsabiedrības "Lidostas Satiksme" 04.06.2018. līgums Nr.D-18/100.

⁶⁷ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" un pilnsabiedrības "Lidostas Satiksme" 04.06.2018. līguma Nr.D-18/100 1.pielikums.

⁶⁸ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" un pilnsabiedrības "Lidostas Satiksme" 04.06.2018. līguma Nr.D-18/100 1.2.punkts.

⁶⁹ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 26.08.2020. vēstule Nr.N-2020-1241 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".

⁷⁰ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" un pilnsabiedrības "Lidostas Satiksme" 29.03.2019. vienošanās Nr.VI-D-18/100 pie līguma Nr.D-18/100.

⁷¹ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvaldījumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

⁷² Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvaldījumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

⁷³ <https://base.org.lv/wp-content/uploads/2018/12/Petijums.pdf>, resurss apskatīts 29.01.2020.

⁷⁴ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Bolt Services LV" 10.09.2019. vēstule "Par informācijas sniegšanu".

⁷⁵ <http://www.atd.lv/lv/re%C4%A3istr%C4%93tie-t%C4%ABmek%C4%BCvietnes-vai-mobil%C4%81s-lietotnes-pakalpojuma-sniedz%C4%93ji>, resurss apskatīts 19.06.2020.

⁷⁶ Prasība reģistrēt tīmekļvietnes vai mobilās lietotnes pakalpojuma sniedzēju izriet no Autopārvaldījumu likuma 35.² panta, redakcija, kas spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 19.11.2019. noteikumi Nr.541 "Noteikumi par tīmekļvietņu vai mobilo lietotņu pakalpojuma sniedzējiem pasažieru komercpārvaldījumos ar taksometru un vieglo automobili".

⁷⁷ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 03.07.2020. e-pasta vēstule, pilnsabiedrības "Lidostas Satiksme" 13.09.2019. iesnieguma Nr.V-2019/9-71 pielikums.

⁷⁸ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Bolt Services LV" 10.09.2019. vēstule "Par informācijas sniegšanu".

⁷⁹ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Bolt Services LV" 10.09.2019. vēstule "Par informācijas sniegšanu".

⁸⁰ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" grāmatvedības uzskaitē no 2017.gada oktobra ieņēmumi no taksometru līnijā iebraukušajiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem nav nodalīti, bet uzskaitīti kopā ar ieņēmumiem no īstermiņa autostāvvietas P1.

⁸¹ Atklātā konkursa "Par pasažieru pārvaldījumu pakalpojumu un satiksmes organizēšanas stratēģijas izstrādi valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" teritorijā un tās īstenošanu" nolikuma 12.punkts, apstiprināts valdes 04.12.2017. sēdē, protokols Nr.58.

⁸² Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" un pilnsabiedrības "Lidostas Satiksme" 04.06.2018. līguma Nr.D-18/100 3.4.1.punkts.

⁸³ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" un pilnsabiedrības "Lidostas Satiksme" 04.06.2018. līguma Nr.D-18/100 3.4.3.punkts.

⁸⁴ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 30.01.2019. rīkojums Nr.19/8T "Par darba grupas izveidošanu".

⁸⁵ Valsts kontroles 03.10.2019. e-pasta vēstule.

⁸⁶ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 10.10.2019. e-pasta vēstule.

⁸⁷ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Par pasažieru komercpārvaldījumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

- ⁸⁸ Valsts kontroles 27.05.2020. vēstule Nr.9-2.3.1.1e-K/46-IP "Par viedokļa sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ⁸⁹ Satiksmes ministrijas 11.06.2020. vēstule Nr.02-03-IP/125 "Par viedokļa sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ⁹⁰ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ⁹¹ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.03.2018.
- ⁹² Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2016. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.
- ⁹³ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2016. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.
- ⁹⁴ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2016. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.
- ⁹⁵ 13.06.2019. likumprojekta "Grozījumi Autopārvadājumu likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ⁹⁶ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru".
- ⁹⁷ Autopārvadājumu likuma 35.¹ panta trešās daļas 5.punkts, spēkā no 01.09.2019.
- ⁹⁸ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.03.2018., Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019., Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019., 01.09.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā, Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ⁹⁹ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumi Nr.242 "Satiksmes ministrijas nolikums".
- ¹⁰⁰ Ministru kabineta 13.09.2016. sēdē (prot. Nr.45, 31.§) zināšanai pieņemtais Satiksmes ministrijas informatīvais ziņojums "Pasažieru pārvadājumu ar taksometriem jomas tiesiskais regulējums un priekšlikumi tās pilnveidošanai".
- ¹⁰¹ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, Ministru kabineta 21.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019.
- ¹⁰² Satiksmes ministrijas 25.08.2020. vēstule 04-01/3385 "Par informācijas saskaņošanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ¹⁰³ Ministru kabineta 13.09.2016. sēdē (prot. Nr.45, 31.§) zināšanai pieņemtais Satiksmes ministrijas informatīvais ziņojums "Pasažieru pārvadājumu ar taksometriem jomas tiesiskais regulējums un priekšlikumi tās pilnveidošanai".
- ¹⁰⁴ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, Ministru kabineta 21.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.
- ¹⁰⁵ Ministru kabineta 13.09.2016. sēdē (prot. Nr.45, 31.§) zināšanai pieņemtais Satiksmes ministrijas informatīvais ziņojums "Pasažieru pārvadājumu ar taksometriem jomas tiesiskais regulējums un priekšlikumi tās pilnveidošanai".
- ¹⁰⁶ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, Ministru kabineta 21.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019.
- ¹⁰⁷ Patērētāju tiesību aizsardzības centra 13.06.2020. vēstule Nr.3.1.-1/5705/L-206 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ¹⁰⁸ Piemēram, <https://www.delfi.lv/news/national/politics/taksometru-problemas-risinasanai-rigas-lidosta-veidos-darba-grupu-saka-kucinskis.d?id=50178767>, <https://www.db.lv/zinas/ekonomikas-ministrs-taksometru-parvadajumos-ir-jabut-stingram-regulejumam-476783>, resurss apskatīts 04.01.2020.
- ¹⁰⁹ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.
- ¹¹⁰ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.

¹¹¹ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru"", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.

¹¹² Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru"", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.

¹¹³ Valsts policijas 12.06.2020. vēstule Nr.20/10/16-299588 "Par informācijas sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".

¹¹⁴ Patērētāju tiesību aizsardzības centra 13.06.2020. vēstule Nr.3.1.-1/5705/L-206 Valsts kontrolei "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".

¹¹⁵ Rīgas domes Satiksmes departamenta 30.06.2020. vēstule Nr.DS-20-2250-nd "Par informācijas sniegšanu".

¹¹⁶ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.03.2018., Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019.

¹¹⁷ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru"" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

¹¹⁸ 13.06.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

¹¹⁹ Autopārvadājumu likuma 35.¹ panta pirmā daļa, spēkā no 01.09.2019.

¹²⁰ Autopārvadājumu likuma 35.¹ panta trešās daļas 5.punkts, spēkā no 01.09.2019.

¹²¹ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru" 81. – 84.punkts, spēkā no 15.09.2019.

¹²² Satiksmes ministrijas 11.06.2020. vēstule Nr.02-03-IP/125 "Par viedokļa sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".

¹²³ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punkts.

¹²⁴ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.03.2018., Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019., Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru"", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019., 13.06.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

¹²⁵ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru"", spēkā no 28.12.2018. līdz 31.08.2019.

¹²⁶ Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru"" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

¹²⁷ 13.06.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

¹²⁸ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

¹²⁹ Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

¹³⁰ Satiksmes ministrijas 11.06.2020. vēstule Nr.02-03-IP/125 "Par viedokļa sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".

¹³¹ 13.06.2019. likumprojekta "Grozījumi Autopārvadājumu likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

¹³² Ministru kabineta 18.12.2018. noteikumi Nr.850 "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru"" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija), 13.06.2019. likumprojekta "Grozījumi Autopārvadājumu likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija), Ministru kabineta 21.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru" projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

- ¹³³ 13.06.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ¹³⁴ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 18.04.2019. vēstule Nr.2019-544 "Par likumprojektu "Grozījumi Autopārvadājumu likumā"".
- ¹³⁵ Finanšu ministrijas 06.07.2020. vēstule Nr.1.2-8/15-2/3672-IP "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ¹³⁶ Konkurences padomes 08.06.2020. vēstule Nr.2.3.1e/725 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ¹³⁷ Konkurences padomes atzinums par likumprojektu "Grozījumi Ministru kabineta 06.03.2018. noteikumos Nr. 148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru"".
- ¹³⁸ 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.03.2018., Ministru kabineta 21.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019.
- ¹³⁹ Konkurences padomes 08.06.2020. vēstule Nr.2.3.1e/725 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ¹⁴⁰ Konkurences padomes 08.06.2020. vēstule Nr.2.3.1e/725 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ¹⁴¹ Patērētāju tiesību aizsardzības centra 13.06.2020. vēstule Nr.3.1.-1/5705/L-206 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ¹⁴² 28.09.2017. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.03.2018., Ministru kabineta 21.03.2018. noteikumi Nr.148 "Prasības plānošanas reģiona un republikas pilsētas speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un kārtība, kādā veicami pasažieru komercpārvadājumi ar taksometru", spēkā līdz 31.08.2019., 13.06.2019.grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ¹⁴³ Satiksmes ministrijas 11.06.2020. vēstule Nr.02-03-IP/125 "Par viedokļa sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".
- ¹⁴⁴ 13.06.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ¹⁴⁵ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 10.10.2019. e-pasta vēstule.
- ¹⁴⁶ 01.06.2020., 15.06.2020., 01.07.2020., 23.07.2020.
- ¹⁴⁷ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 09.08.2019. vēstule Satiksmes ministrijai.
- ¹⁴⁸ <https://www.tallinn-airport.ee/en/transport/leaving-the-airport/>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁴⁹ <https://www.vilnius-airport.lt/en/services-at-the-airport/taxi>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵⁰ <https://www.finavia.fi/en/airports/helsinki-airport/access/taxis>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵¹ <https://www.airport-stockholm.com/taxi.php>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵² <https://www.parisaeroport.fr/en/passengers/access/paris-charles-de-gaulle/taxi>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵³ <https://www.aeroporto lisboa.pt/en/lis/access-parking/getting-to-and-from-the-airport/public-transportation>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵⁴ <https://www.roma-airport.com/taxi.php>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵⁵ <https://www.bud.hu/en/passengers/transport/airport-transfer-and-other-services/taxi>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵⁶ <https://www.aeropuertomadrid-barajas.com/transportation/madrid-airport-bytaxi.htm>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵⁷ <https://www.berlin-airport.de/en/travellers-sxf/to-and-from/taxis/index.php>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵⁸ https://www.athensairporttaxi.com/athens_greece_taxi_fares/taxi-fares-from-athens-airport, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁵⁹ https://www.viennaairport.com/passagiere/anreise_parken/taxis_limousinen, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁶⁰ <https://www.prg.aero/en/taxi>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁶¹ <http://www.toulouse.aeroport.fr/passagers/acces-parking/transports/taxi>, resurss apskatīts 15.06.2020.
- ¹⁶² 13.06.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā 35.¹ panta 3.daļa, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.
- ¹⁶³ Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 10.panta trešā daļa 3.punkts.
- ¹⁶⁴ Satiksmes ministrijas 11.06.2020. vēstule Nr.02-03-IP/125 "Par viedokļa sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019". ar taksometru" 35.¹ panta 3.daļa.
- ¹⁶⁵ Valsts akciju sabiedrības "Starptautiskā lidosta "Rīga"" 11.06.2020. e-pasta vēstule.
- ¹⁶⁶ 13.06.2019. grozījumi Autopārvadājumu likumā, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru" 35.¹ panta 3.daļa, spēkā no 01.09.2019.

¹⁶⁷ Autopārvadājumu likuma 35.¹panta trešā daļa, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

¹⁶⁸ Autopārvadājumu likuma 35.¹panta trešā daļa, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

¹⁶⁹ Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 10.panta trešās daļas 3.punkts.

¹⁷⁰ Satiksmes ministrijas 11.06.2020. vēstule Nr.02-03-IP/125 "Par viedokļa sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-20/2019".

¹⁷¹ Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumu Nr.105 "Noteikumi par publisko iepirkumu līgumcenu robežvērtībām" 3.punkts.

¹⁷² Ministru kabineta 28.02.2017. noteikumu Nr.105 "Noteikumi par publisko iepirkumu līgumcenu robežvērtībām" 3.punkts.

¹⁷³ Autopārvadājumu likuma 35.¹ panta trešā daļa, spēkā no 01.09.2019., Ministru kabineta 27.08.2019. noteikumi Nr.405 "Noteikumi par pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru", spēkā no 01.09.2019.

¹⁷⁴ Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 10.panta trešās daļas 3.punkts.